

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ RUMI**

z dnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi
na lata 2025-2030**

Na podstawie art. 6 ust. 1, art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 17 ust 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.) oraz uchwały Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) (M. P. z 2022 r. poz. 767), Rada Miejska Rumi uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi na lata 2025 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Rumi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej Rumi

Krzysztof Woźniak

Radca Prawny

Urszula Dzida

LOKALNY PLAN DEINSTITUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH DLA MIASTA RUMI NA LATA 2025-2030

Spis treści

Wykaz skrótów	4
Wprowadzenie	5
Charakterystyka Miasta Rumi	7
Informacje ogólne i położenie	7
Demografia	8
Rynek pracy	11
Sytuacja mieszkaniowa	15
Oświata i wychowanie	16
Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo	20
Działania organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	22
Kultura, sport i rekreacja	26
Środowisko przyrodnicze	27
Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie realizacji usług społecznych	29
Analiza zasobów pomocy społecznej	29
Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	29
Promocja i ochrona zdrowia	37
Wspieranie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	41
Edukacja publiczna	48
Przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja zawodowa	49
Przeciwdziałanie ubóstwu i reintegracja społeczna	50
Kultura, kultura fizyczna i turystyka	52
Aktywność obywatelska	55
Potrzeby w zakresie usług społecznych w opinii dorosłych mieszkańców Gminy	56
Struktura badanej próby	56
Wyniki badania	58
Wnioski	75
Rekomendacje	77
Część programowa	80
Zakładane cele i działania w zakresie rozwoju usług społecznych w Mieście Rumia	80

Zakładane rezultaty realizacji Planu	94
Ramy finansowe i źródła finansowania	95
System wdrażania	97
Monitoring i ewaluacja	98
Podsumowanie	99
Spis rycin, tabel i wykresów	100
Spis rycin	100
Spis tabel	100
Spis wykresów	101

Wykaz skrótów

AOON – Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami
AR – asystent rodziny
BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
BP – Biblioteka Publiczna
DPS – Dom Pomocy Społecznej
GCK – Gminne Centrum Kultury
GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
KGW – Koła Gospodyń Wiejskich
KPP – Komenda Powiatowa Policji
NGO – organizacje pozarządowe
NK – procedura „Niebieskie Karty”
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OZPS – Ocena zasobów pomocy społecznej
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES – podmioty ekonomii społecznej
PK – Punkt Konsultacyjny
POZ – Podstawowa opieka zdrowotna
PPP – Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna
PS – pracownik socjalny
PUP – Powiatowy Urząd Pracy
PWD – Placówka wsparcia dziennego
UM – Urząd Miejski w Rumi
ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Wprowadzenie

Proces deinstytucjonalizacji jest jednym z kluczowych kierunków rozwoju nowoczesnej polityki społecznej, ukierunkowanej na zapewnienie każdej osobie prawa do życia w społeczności lokalnej, z dostępem do wsparcia odpowiadającego jej indywidualnym potrzebom.

Celem deinstytucjonalizacji nie jest jedynie zamykanie placówek całodobowych, lecz przede wszystkim przekształcenie systemu opieki i wsparcia społecznego w taki sposób, aby był on bardziej zindywidualizowany, elastyczny, partycypacyjny i dostępny lokalnie.

Plan deinstytucjonalizacji stanowi odpowiedź na wyzwania wynikające zarówno z krajowych dokumentów strategicznych – takich jak Strategia Rozwoju Usług Społecznych – polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, Strategia Demograficzna 2040, Regionalny Plan Rozwoju i Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych i Zdrowotnych w Województwie Pomorskim na lata 2023-2025, jak i międzynarodowych zobowiązań.

Wprowadzenie kompleksowego i długotrwałego Planu deinstytucjonalizacji jest niezbędne, aby zagwarantować wszystkim osobom – niezależnie od wieku, stanu zdrowia czy sytuacji życiowej – prawo do życia wśród innych, aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz korzystania z usług, które umożliwią im niezależność, bezpieczeństwo i godność.

Niniejszy dokument stanowi kompleksową odpowiedź na aktualne wyzwania społeczne i demograficzne oraz jest elementem długoterminowej strategii rozwoju usług społecznych w Gminie.

Dokument został opracowany w oparciu o diagnozę potrzeb i potencjału lokalnej społeczności, z wykorzystaniem danych empirycznych, konsultacji społecznych oraz analiz eksperckich.

Łączy w sobie trzy funkcjonalnie powiązane komponenty:

- Diagnozę potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie realizacji usług społecznych,
- Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych,
- Plan deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Zintegrowane ujęcie powyższych obszarów pozwala na spójną identyfikację problemów i zasobów oraz skuteczne zaprogramowanie działań w kierunku rozwoju środowiskowych form wsparcia, w tym utworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS).

Określa założenia, cele, kierunki działań oraz mechanizmy wdrożeniowe niezbędne do przekształcenia systemu wsparcia z modelu instytucjonalnego na model środowiskowy.

Plan uwzględnia lokalny kontekst społeczny i demograficzny, identyfikuje potrzeby mieszkańców oraz analizuje zasoby i bariery wpływające na skuteczność procesu transformacji.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi na lata 2025-2030 został opracowany w oparciu o podejście łączące analizę danych zastanych, diagnozę lokalnych uwarunkowań oraz partycypacyjny proces konsultacji społecznych. Przyjęta metodologia pozwoliła na kompleksowe ujęcie tematu, z uwzględnieniem zarówno ram strategicznych, prawnych, jak i realnych potrzeb mieszkańców oraz lokalnych zasobów.

Pierwszym etapem prac było zebranie i analiza danych zastanych, obejmujących przegląd obowiązujących dokumentów strategicznych i regulacji prawnych, a także analiza dostępnych danych statystycznych pochodzących z ogólnodostępnych baz danych oraz tych będących w posiadaniu samorządu lokalnego. Analizie poddano dane za lata 2022-2024, aby uzyskać jak najbardziej aktualny obraz sytuacji – wyjątek stanowi część statystyk pochodzących z Bazy Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, gdyż na dzień opracowywania dokumentu dane za rok 2024 w wielu obszarach nie były jeszcze dostępne.

Następnie przeprowadzono badanie ankietowe, którego celem było m.in. poznanie opinii mieszkańców Miasta Rumi na temat funkcjonujących na jej terenie instytucji wsparcia oraz usług środowiskowych. W toku diagnozy podjęto również próbę zidentyfikowania kluczowych potencjałów i potrzeb w zakresie usług społecznych.

Integralnym elementem opracowania Planu były konsultacje społeczne.

Zgromadzone informacje zostały poddane analizie SWOT, co pozwoliło na określenie mocnych i słabych stron istniejącego systemu oraz identyfikację szans i zagrożeń związanych z procesem transformacji.

W wyniku analizy wyznaczono obszary wsparcia, cele, przypisano im działania, a także kryteria ich wdrażania.

Charakterystyka Miasta Rumi

Informacje ogólne i położenie

Miasto Rumia jest gminą miejską, położoną we wschodniej części powiatu wejherowskiego, w północnej części województwa pomorskiego. Miasto od północy graniczy z gminą Reda (powiat wejherowski), od wschodu z gminą Kosakowo (powiat pucki) i Gdynią (miasto na prawach powiatu), od południa i zachodu z gminą Wejherowo (powiat wejherowski). Powierzchnia Rumi wynosi 30km², co stanowi 2,3% powierzchni powiatu wejherowskiego.

Rycina 1. Położenie Miasta Rumi na tle powiatu wejherowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Obszar Gminy przecina droga wojewódzka nr 468 relacji Gdańsk – Bożepole Wielkie. W odległości ok. 5 km przebiega droga ekspresowa S7 oraz w odległości ok. 14 km droga ekspresowa S6. Miasto charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną. Według danych z 2023 roku sieć podstawowych połączeń drogowych tworzą również ponad 124 km dróg gminnych (w tym 39,6 km dróg nieutwardzonych).

Miasto Rumia charakteryzuje dobre położenie komunikacyjne. Rumia jest oddalona o około 11 km od Gdyni (ok. 19 minut jazdy samochodem), 13 km od Wejherowa (ok. 20 minut), oraz 38 km od Gdańska (ok. 43 minut).

Przez teren Gminy przebiegają również linie kolejowe:

- nr 202 relacji Gdańsk Główny – Stargard,
- nr 228 łącząca Rumie ze stacją Gdynia Port Oksywie,
- nr 250 łącząca stację Rumia ze stacją Gdańsk Śródmieście.

Rumia jest dobrze skomunikowana z aglomeracją Trójmiasta dzięki dostępowi do Szybkiej Kolei Miejskiej (SKM). Na terenie miasta znajdują się dwie stacje: Rumia (która pełni również funkcję dworca kolejowego) oraz Rumia Janowo. Obie stacje stanowią kluczowe punkty w sieci SKM, umożliwiając mieszkańcom sprawny dojazd do Gdyni, Sopotu i Gdańska, a także do innych miejscowości wzdłuż linii.

Na terenach miejskich, takich jak Rumia, przepisy określają, że mediana czasu dojazdu karetki nie powinna przekraczać 8 minut. W praktyce jednak jego realizacja bywa utrudniona ze względu na korki, duże natężenie ruchu drogowego czy równoczesne wezwania. W ostatnich latach sytuacja w Rumi wyraźnie się poprawiła dzięki uruchomieniu dwóch nowych zespołów ratownictwa medycznego, które stacjonują przy Klubie Integracji Społecznej przy ul. Sabata. Lokalizacja ta została wybrana strategicznie, aby zapewnić sprawniejsze pokrycie obszaru miasta i szybciej reagować na zgłoszenia z różnych jego części. Obecność nowych karetek pozwala na bardziej równomierne rozłożenie dyspozycji i ogranicza konieczność kierowania zespołów z sąsiednich gmin, co wcześniej mogło powodować wydłużony czas oczekiwania. Dzięki tym zmianom mieszkańcy Rumi zyskali realnie większe bezpieczeństwo, a statystyczne czasy dojazdu karetek są bliższe wymogom ustawowym, choć nadal zdarzają się sytuacje, w których faktyczne czasy interwencji przekraczają przewidziane normy.

Demografia

Demografia stanowi jeden z kluczowych czynników decydujących o rozwoju jednostki terytorialnej. Rumia w 2024 roku liczyła 53 770 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię dawało wartość wskaźnika gęstości zaludnienia na poziomie 1792 os./km².

Struktura ludności według płci przedstawiała się następująco – kobiety stanowiły 51,7% ogółu mieszkańców obszaru (27 782), natomiast mężczyźni 48,3% (25 988). W porównaniu z danymi z 2022 roku, nastąpił wzrost o 1 136 osób.

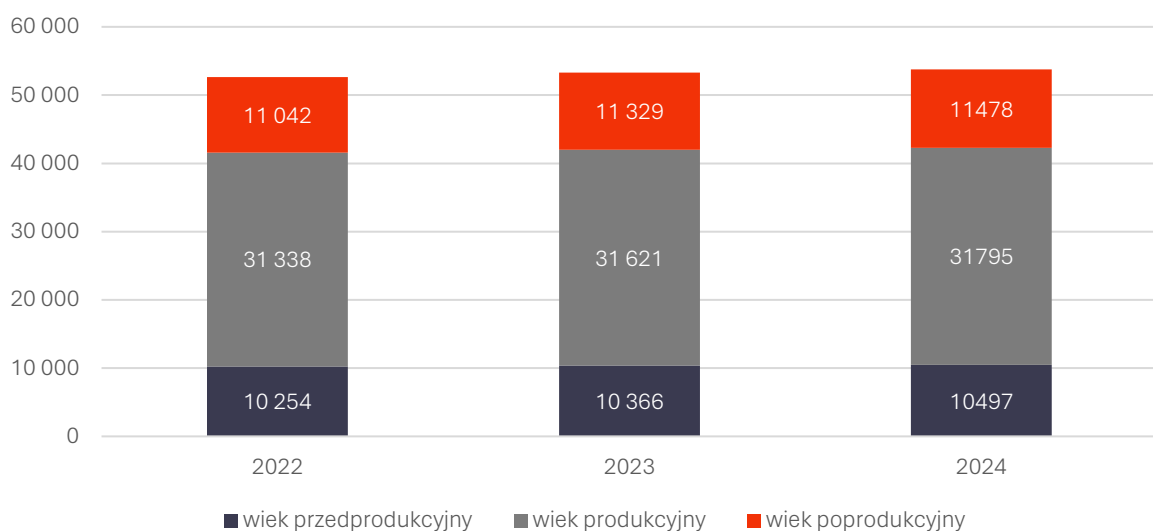
W latach 2022-2024 w Gminie Rumia obserwowano wyraźne zmiany w strukturze demograficznej ludności, które w przyszłości mogą mieć wpływ na planowanie usług społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych. Na podstawie danych przedstawionych na wykresie można wskazać kilka kluczowych tendencji.

Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (czyli dzieci i młodzieży do 18. roku życia) wzrosła z 10 254 osób w 2022 roku do 10 497 osób w 2024 roku (wzrost o 243 osoby). Takie dane mogą wskazywać na skuteczność lokalnej polityki prorodzinnej lub osiedlanie się rodzin z dziećmi.

Równocześnie zauważalny jest wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym, czyli aktywnych zawodowo z 31 338 osób w 2022 roku do 31 795 osób w 2024 roku (wzrost o 457 osób). Oznacza to powolne, ale systematyczne zwiększanie się zasobu siły roboczej w mieście, co zapewnia stabilność lokalnego rynku pracy i przyszłej dynamiki rozwoju gospodarczego. Zjawisko to może być efektem migracji zarobkowej oraz napływu nowych mieszkańców w tym przedziale wiekowym.

Zdecydowanie najbardziej wyraźna tendencja dotyczy jednak osób w wieku poprodukcyjnym. Ich liczba wzrosła z 11 042 osób w 2022 roku do 11 478 w roku 2023, co oznacza wzrost o 436 osób. Świadczy to o procesie starzenia się lokalnej społeczności, który będzie wymagał dostosowania polityki gminnej do potrzeb seniorów zarówno w zakresie opieki zdrowotnej, usług społecznych, jak i rozwoju oferty aktywizującej osoby starsze.

Wykres 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w Mieście Rumia w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Potwierdzeniem starzenia się społeczeństwa jest wzrost wartości współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi. To stosunek liczby osób w wieku 65 lat i starszych do liczby osób w wieku produkcyjnym. W Rumi wartość wskaźnika w 2024 roku wyniosła 28,5% i jest niższa niż w województwie pomorskim, ale jednocześnie znacznie wyższa niż w powiecie wejherowskim. Należy mieć na uwadze, że proces starzenia się społeczeństwa jest negatywnym zjawiskiem z punktu widzenia gospodarczego i aktywności osób na rynku pracy, natomiast należy zaznaczyć, że osoby starsze mają również bardzo istotny wpływ na społeczność lokalną. W analizowanym okresie w Rumi wskaźnik wzrósł o 1,3 pp., co oznacza, że tempo zmian jest mniejsze niż w województwie pomorskim, ale nieco większe niż w powiecie wejherowskim. Zmieniająca się struktura wiekowa mieszkańców implikuje konieczność prowadzenia działań adaptacyjnych do zmian demograficznych, m.in.: poprzez rozwijanie usług społecznych dedykowanych osobom starszym, czy dostosowywanie infrastruktury i przestrzeni miejskiej do zwiększających się potrzeb wśród seniorów.

Tabela 1. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2022-2024 [%]

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Miasto Rumia	27,2	28,0	28,5
powiat wejherowski	22,3	23,1	23,5
województwo pomorskie	27,7	28,5	29,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Współczynnik przyrostu naturalnego to stosunek różnicy między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów do liczby ludności w połowie badanego okresu lub do średniego stanu ludności w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1 000 mieszkańców). W 2022 roku w Rumi odnotowano ujemny przyrost naturalny na poziomie -0,04‰. W 2023 roku nastąpiła poprawa, a wskaźnik stał się dodatni i wyniósł 0,47‰. Jednak już w 2024 roku przyrost naturalny ponownie spadł do wartości -1,14‰.

W powiecie wejherowskim w latach 2022 i 2023 przyrost naturalny pozostawał dodatni (odpowiednio 1,20‰ oraz 1,19‰), natomiast w 2024 roku nastąpił jego wyraźny spadek do wartości -0,46‰. Województwo pomorskie na tle tych jednostek wypada jeszcze słabiej, ponieważ w całym analizowanym okresie odnotowywało ujemny przyrost naturalny od 1,89‰ w 2022 roku, przez -1,62‰ w 2023 roku, aż po -2,47‰ w 2024 roku.

Dane te potwierdzają występowanie negatywnych tendencji demograficznych w regionie, z wyraźnym nasileniem problemu w 2024 roku.

Tabela 2. Współczynnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności w latach 2022-2024 [‰]

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Miasto Rumia	-0,04	0,47	-1,14
powiat wejherowski	1,20	1,19	-0,46
województwo pomorskie	-1,89	-1,62	-2,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pozytywnym zjawiskiem w Rumi pozostaje dodatnie saldo migracji, które znacząco przewyższa średnie wartości notowane w powiecie wejherowskim oraz województwie pomorskim. W latach 2022-2024 utrzymywało się ono na wysokim poziomie, w przedziale od 8,99 do 11,28 na 1 000 mieszkańców, co potwierdza stałe zainteresowanie osiedlaniem się w mieście. Tendencja ta wskazuje, że Rumia pełni funkcję lokalnego centrum przyciągającego nowych mieszkańców, co stwarza perspektywy rozwojowe, ale równocześnie rodzi wyzwania związane z koniecznością dalszej rozbudowy infrastruktury i usług.

Tabela 3. Saldo migracji na 1 000 mieszkańców w latach 2022-2024 [%]

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Miasto Rumia	8,99	11,28	10,02
powiat wejherowski	5,99	7,70	6,57
województwo pomorskie	1,66	2,04	2,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W Rumi w latach 2022-2024 odnotowano wzrost liczby mieszkańców oraz wyraźne zmiany w strukturze demograficznej. Największy przyrost w ujęciu względnym dotyczył osób w wieku poprodukcyjnym, co potwierdza postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Zwiększyła się również liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, choć w mniejszej skali, natomiast grupa produkcyjna relatywnie rosła najwolniej, mimo że nominalnie odnotowała największy przyrost. Tendencje te znajdują odzwierciedlenie w rosnącym współczynniku obciążenia demograficznego osobami starszymi, który w najbliższych latach będzie wymagał dostosowania polityki lokalnej, zwłaszcza w obszarze usług społecznych, opiekuńczych i zdrowotnych.

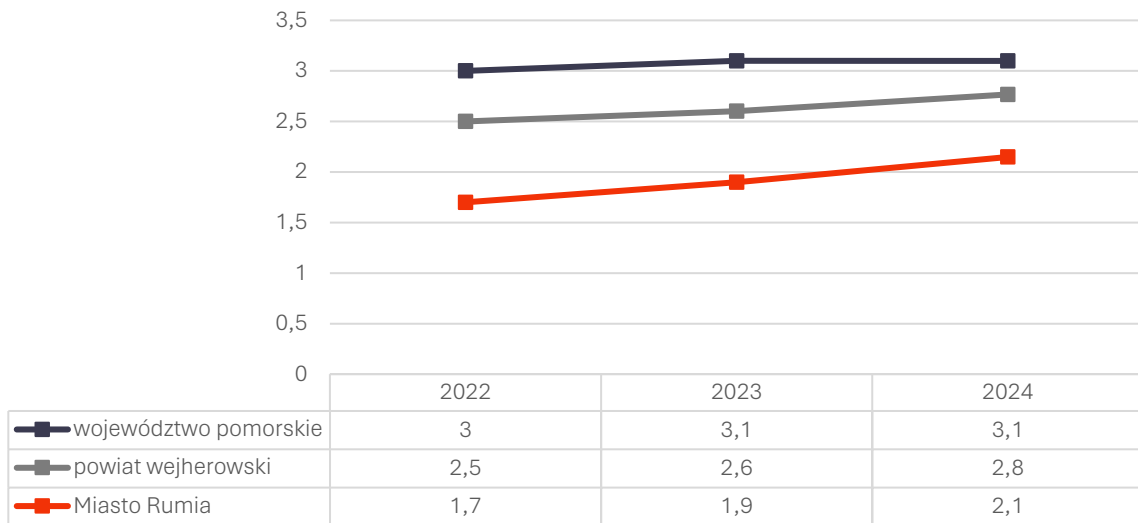
Ujemny przyrost naturalny w 2022 i 2024 roku wskazuje na utrzymujące się wyzwania w zakresie równowagi demograficznej, jednak czynnikiem kompensującym pozostaje dodatnie saldo migracji, które wyraźnie przewyższa średnie dla powiatu i województwa. Dane te potwierdzają, że Rumia jest atrakcyjnym miejscem do osiedlania się, co stwarza szanse na dalszy rozwój miasta. Jednocześnie proces ten rodzi konieczność inwestycji w infrastrukturę, usługi publiczne i działania sprzyjające integracji nowych mieszkańców, a także tworzenie warunków do aktywizacji i wsparcia osób starszych.

Rynek pracy

W latach 2022-2024 Miasto Rumia notowało najniższy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu wejherowskiego i województwa pomorskiego. Wskaźnik ten wynosił odpowiednio: 1,7% (2022), 1,9% (2023) i 2,1% (2024), co oznacza wartości niższe niż w powiecie (2,8% w 2024 r.) i województwie (3,1% w 2024 r.). Choć w analizowanych latach poziom bezrobocia w Rumi pozostawał korzystnie niższy niż średnie regionalne, to jednocześnie jego dynamika wzrostu była najmniej korzystna właśnie w tym mieście. Zjawisko to może

wskazywać na konieczność podjęcia działań zapobiegających dalszemu pogorszeniu sytuacji na lokalnym rynku pracy.

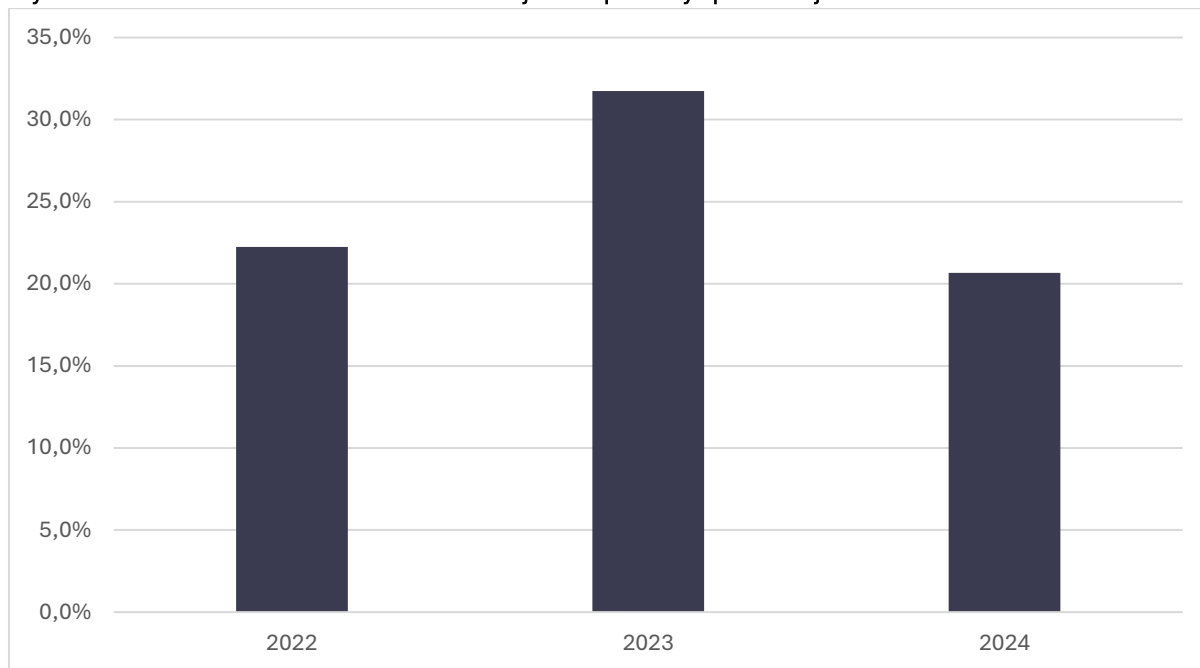
Wykres 2. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres przedstawia wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w Mieście Rumia w latach 2022-2024. Wskaźnik ten, liczony jako odsetek osób w rodzinach korzystających z pomocy z powodu bezrobocia względem ogółu korzystających, kształtował się na poziomie 22,2% w 2022 r., następnie wzrósł do 31,7% w 2023 r., by w 2024 r. ponownie spaść do 20,7%. Oznacza to, że bezrobocie pozostaje jedną z istotnych przyczyn korzystania z pomocy społecznej, jednak jego znaczenie w ostatnim roku wyraźnie zmalało. Może to świadczyć o poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy lub skuteczniejszej aktywizacji zawodowej mieszkańców. Jednocześnie wzrost w 2023 roku wskazuje, że wskaźnik ten jest wrażliwy na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze. Ogólnie jednak spadek w 2024 roku należy ocenić pozytywnie w kontekście polityki społecznej i działań na rzecz ograniczania bezrobocia.

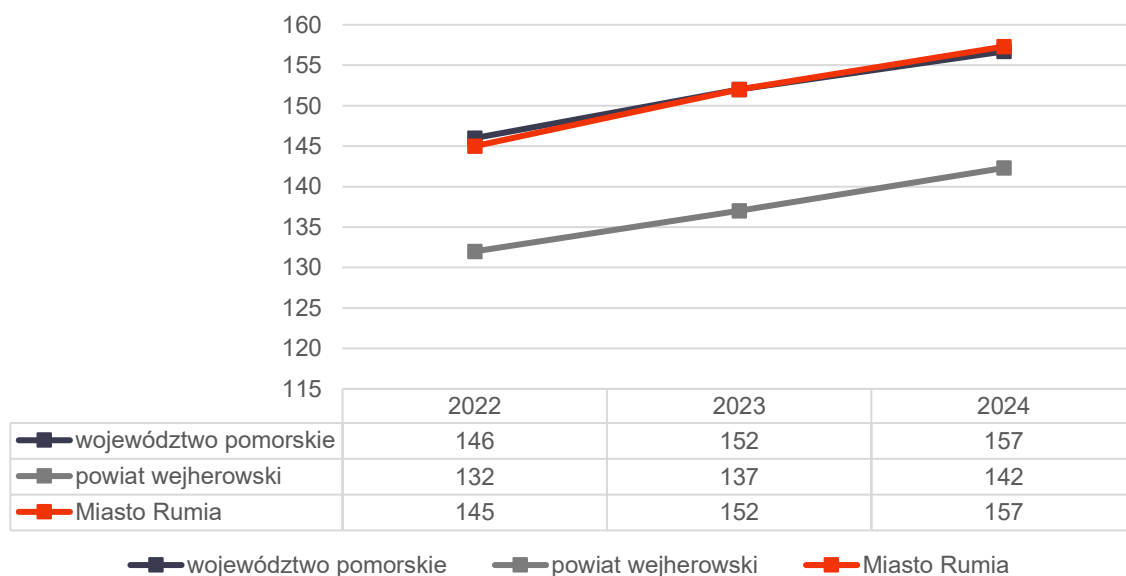
Wykres 3. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji zadań w roku 2024 z Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2024-2026.

Miasto Rumia charakteryzuje się relatywnie wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości, mierzonym liczbą podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców. W latach 2022-2024 wskaźnik ten wzrósł z 145 do 157, co oznacza poziom wyższy niż w powiecie wejherowskim (z 132 do 142) i równy średniej wojewódzkiej (z 146 do 157). Dane te wskazują na korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w mieście oraz stabilną pozycję Rumi na tle regionu.

Wykres 4. Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON na 1 000 ludności w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Struktura podmiotów gospodarczych w Mieście Rumia według klasyfikacji PKD 2007 wskazuje na dominację działalności usługowo-handlowej oraz budowlanej. Największą grupę stanowi handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G) – 1 304 podmioty, czyli 15,5% ogółu. Na drugim miejscu uplasowało się budownictwo (sekcja F) z 1 149 jednostkami, co stanowi 13,6% wszystkich firm. Trzecią najliczniejszą kategorią jest przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) liczące 1 021 podmiotów, czyli 12,1%. Istotny udział w lokalnej gospodarce ma również działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M), skupiająca 867 podmiotów (10,3%). Warto zaznaczyć, że zauważalną rolę odgrywają także inne branże – m.in. zakwaterowanie i gastronomia (6,9%), transport i gospodarka magazynowa (6,4%), obsługa rynku nieruchomości (6,2%), czy opieka zdrowotna i pomoc społeczna (5,6%). Choć ich udział jest mniejszy niż sektorów dominujących, to razem tworzą istotny segment lokalnej gospodarki. Struktura ta wskazuje na pewien stopień dywersyfikacji, dzięki czemu gospodarka Rumi nie jest silnie uzależniona wyłącznie od jednej gałęzi działalności.

Tabela 4. Liczba podmiotów REGON w podziale na sekcje PKD 2007

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	0,2%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0,0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	1 021	12,1%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	17	0,2%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	9	0,1%
SEKCJA F Budownictwo	1 149	13,6%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 304	15,5%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	539	6,4%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	581	6,9%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	486	5,8%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	196	2,3%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	525	6,2%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	867	10,3%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	339	4,0%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	0,1%
SEKCJA P Edukacja	304	3,6%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	470	5,6%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	115	1,4%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	474	5,6%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Podsumowując, Miasto Rumia wyróżnia się korzystną sytuacją gospodarczą na tle powiatu i województwa, co znajduje odzwierciedlenie w niskim poziomie bezrobocia i rosnącej liczbie podmiotów gospodarczych. Jednocześnie obserwowane

wahania w odsetku beneficjentów pomocy społecznej wskazujących bezrobocie jako główną przyczynę korzystania ze wsparcia pokazują, że rynek pracy pozostaje wrażliwy na zmieniające się warunki społeczno-gospodarcze. Struktura lokalnej gospodarki, oparta głównie na handlu, budownictwie i przetwórstwie przemysłowym, zapewnia pewną dywersyfikację, ale wymaga dalszego wsparcia w obszarze innowacyjnych i nowoczesnych usług. Kluczowym wyzwaniem w najbliższych latach będzie utrzymanie niskiego poziomu bezrobocia przy jednoczesnym przeciwdziałaniu migracji młodych mieszkańców oraz wzmacnianie przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej.

Sytuacja mieszkaniowa

Polityka mieszkaniowa w Rumi łączy klasyczne instrumenty (wynajem lokali komunalnych i socjalnych) z rozwojem form wspieranych – mieszkań treningowych, wspomaganych i chronionych. Celem jest zarówno doraźne zabezpieczenie potrzeb osób w trudnej sytuacji życiowej, jak i długofalowe usamodzielnianie beneficjentów oraz racjonalne gospodarowanie zasobem.

Zgodnie z „Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Rumia na lata 2022-2026” (Uchwała Nr XXXVII/519/2022 Rady Miejskiej Rumi) Miasto posiadało w momencie opracowywania dokumentu 512 lokali komunalnych, (w tym 24 przeznaczone na najem socjalny) usytuowanych łącznie w 70 budynkach stanowiących własność lub współwłasność Miasta. Około 82% zasobu miało centralne ogrzewanie; średnia powierzchnia lokalu komunalnego wynosiła 44,24 m². Dokument wskazuje potrzebę utrzymania zasobu co najmniej na obecnym poziomie i jego umiarkowanego zwiększania – w szczególności z uwagi na realizację wyroków eksmisyjnych z prawem do lokalu socjalnego.

W 2020 r. oddano do użytku budynek komunalny przy ul. Reja 1 (32 lokale); na lata 2022-2025 zaplanowano dwa kolejne budynki (72 mieszkania) z dofinansowaniem z BGK (deklarowany poziom wsparcia do 80%). W perspektywie przewidziano również wyburzenia najstarszych, nieefektywnych budynków przy ul. Reja i zastępowanie ich nowym zasobem. Równolegle powołano SIM Rumia sp. z o.o. (akt z dnia 02.09.2021 r.) w celu budowy i eksploatacji mieszkań na wynajem o umiarkowanym czynszu; jako kierunki rozwoju wskazano m.in. rejon ul. Reja i ul. Jeziornej.

W analizowanym okresie funkcjonowały w mieście mieszkania treningowe i wspomagane – narzędzia przygotowujące do samodzielności i umożliwiające życie w środowisku przy wsparciu usług. W 2024 r. z mieszkania treningowego korzystała 1 osoba, a w mieszkaniu wspomagany przebywały 3 osoby.

Zasobem zarządza Administracja Budynków Komunalnych (ABK) jako zakład budżetowy; w Programie dopuszczono rozważenie przekazania zarządzania do SIM Rumia. Polityka czynszowa – przy bazowej stawce 5,54 zł/m² – zakłada stopniowe, ostrożne

dostosowywanie stawek do poziomu umożliwiającego pokrywanie kosztów eksploatacji i konsekwentne finansowanie remontów (docieplenia, wymiany instalacji, likwidacja pieców kaflowych, prace w lokalach odzyskanych). Źródła pokrycia kosztów to przede wszystkim czynsze, budżet Miasta, środki zewnętrzne (BGK, programy krajowe/UE) oraz w razie potrzeby kredyty, lub pożyczki. Program podkreśla również działania porządkujące i racjonalizujące wykorzystanie zasobu: zamiany lokali (dopasowanie metrażu i kosztów do możliwości najemców), „Program Małych Ulepszeń”, systematyczną windykację i weryfikację uprawnień.

Rumia łączy inwestycje w nowy, efektywny energetycznie zasób z rozwojem mieszkalnictwa wspieranego. Takie podejście zwiększa podaż lokali dla gospodarstw o niskich i umiarkowanych dochodach, a zarazem wzmacnia ścieżki usamodzielniania osób zagrożonych wykluczeniem. Zgodnie z kierunkiem wyznaczonym w Programie w najbliższych latach kluczowe będzie utrzymanie tempa modernizacji (docieplenia, likwidacja niskiej emisji), uzupełnianie zasobu (nowe budynki, SIM) oraz komplementarne wsparcie poprzez mieszkania treningowe, wspomagane i chronione. Dzięki temu polityka mieszkaniowa pozostanie spójna z celami lokalnej polityki społecznej – bezpieczeństwem mieszkaniowym, integracją i realnym zwiększaniem samodzielności mieszkańców.

Oświata i wychowanie

Oświata jest jednym z kluczowych obszarów polityki społecznej gminy, mającym bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców oraz przyszłość lokalnej społeczności. Poniższy rozdział prezentuje analizę stanu realizacji zadań oświatowych w Mieście Rumia w latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024, ze szczególnym uwzględnieniem danych dotyczących organizacji nauczania, zatrudnienia kadry pedagogicznej oraz form wsparcia uczniów.

W latach szkolnych 2021-2024 Miasto Rumia prowadziło 3 przedszkola oraz oddziały wychowania przedszkolnego w 7 szkołach podstawowych. W 2024 roku łącznie uczęszczało do nich 1 057 dzieci, zorganizowanych w 43 oddziałach. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba placówek pozostawała stała, natomiast systematycznie rosła zarówno liczba oddziałów (z 38 w 2021/2022 do 43 w 2023/2024), jak i liczba wychowanków (z 1 004 do 1 057). Na terenie Rumi funkcjonuje również 25 niepublicznych placówek przedszkolnych, stanowiących istotne uzupełnienie oferty edukacji przedszkolnej w mieście.

Tabela 5. Dane dotyczące przedszkoli i oddziałów przedszkolnych prowadzonych przez Miasto w latach 2021-2024

	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba przedszkoli i oddziałów przedszkolnych	10	10	10
Liczba oddziałów	38	39	43
Liczba dzieci	1004	1019	1057

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Rumi

W 2024 roku Rumia była organem prowadzącym dla siedmiu szkół podstawowych. Łączna liczba uczniów uczęszczających do tych placówek wyniosła 5 233 osoby. Największymi szkołami pod względem liczby wychowanków były: SP nr 6 im. Aleksandra Majkowskiego w Rumi (919 uczniów) i SP nr 9 im. kpt. ż.w. Karola Olgierda Borchardta (913 uczniów). Szczegółowe dane dotyczące liczby oddziałów w poszczególnych placówkach oraz średniej liczby uczniów w oddziałach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6. Liczba wychowanków placówek oświatowych w 2024 roku

nazwa szkoły	liczba uczniów	liczba oddziałów na poszczególnych poziomach nauczania	średnia wielkość oddziału
Szkoła Podstawowa Nr 1	855	34	25,15
Szkoła Podstawowa Nr 4	474	21	22,57
Szkoła Podstawowa Nr 6	919	43	21,37
Szkoła Podstawowa Nr 7	373	18	20,72
Szkoła Podstawowa Nr 8	533	23	23,17
Szkoła Podstawowa Nr 9	913	38	24,03
Szkoła Podstawowa Nr 10	311	16	19,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Rumi

Na podstawie przedstawionych danych można stwierdzić, że sieć szkolna w Rumi cechuje się zróżnicowaną wielkością placówek. Znajduję się tu zarówno duże szkoły z kilkudziesięcioma oddziałami, jak i mniejsze jednostki liczące mniej niż 20 klas. Średnia liczba uczniów w oddziale waha się od 19 do 25 osób, co świadczy o stosunkowo wyrównanym obciążeniu klas i zapewnia stabilne warunki kształcenia.

W obrębie szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Rumia w 2024 roku funkcjonowało zróżnicowane zaplecze infrastrukturalne obejmujące pracownie przedmiotowe, sale sportowe, boiska oraz place zabaw. Najbardziej rozbudowane wyposażenie posiada Zespół Szkół Ogólnokształcących, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa nr 9 – z łącznie dziewięcioma specjalistycznymi pracowniami, sześcioma salami gimnastycznymi i trzema boiskami. Na szczególne wyróżnienie zasługuje także Szkoła Podstawowa nr 6, dysponująca pięcioma pracowniami specjalistycznymi oraz Szkoła Podstawowa nr 8, która posiada sześć pracowni oraz dodatkową salę korekcyjną. Szkoła Podstawowa nr 7 natomiast wyróżnia się halą sportową o konstrukcji namiotowej, wzbogacającą jej ofertę infrastruktury sportowej. Pozostałe placówki oferują głównie pracownie komputerowe oraz podstawowe zaplecze sportowe w postaci sal gimnastycznych, boisk i placów zabaw, co zapewnia zróżnicowane, ale stabilne warunki do realizacji zajęć dydaktycznych i wychowawczych.

Tabela 7. Infrastruktura placówek oświatowych w 2024 roku

nazwa szkoły	pracownie przedmiotowe	sale sportowe, boiska	plac zabaw
Szkoła Podstawowa nr 1	3 pracownie komputerowe	1 sala gimnastyczna	1
Szkoła Podstawowa nr 4	1 pracownia komputerowa	2 sale gimnastyczne 1 boisko	brak
Szkoła Podstawowa nr 6	2 pracownie komputerowe, 1 pracownia chemiczna, 1 pracownia fizyczna, 1 pracownia do zajęć technicznych	brak	1
Szkoła Podstawowa nr 7	1 pracownia komputerowa	1 sala gimnastyczna	1
Szkoła Podstawowa nr 8	6 pracowni	1 - sala sportowa, 1 - boisko	1
Zespół Szkół Ogólnokształcących, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa nr 9	3 pracownie komputerowe, 2 pracownie matematyczno-fizyczne, 1 pracownia geograficzna, 1 pracownia plastyczna, techniczna, muzyczna, 3 pracownie językowe	6 sal gimnastycznych (różnych wielkości), 3 boiska	1
Szkoła Podstawowa nr 10	2 pracownie komputerowe	2 sale gimnastyczne (mała i duża), 1 boisko sportowe	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Rumi

W latach 2021-2024 w szkołach podstawowych w Rumi systematycznie rosła liczba etatów nauczycielskich, z 592,7 w roku szkolnym 2021/2022 do 615,0 w 2023/2024. W analizowanym okresie wyraźnie zwiększała się liczba etatów nauczycieli mianowanych (ze 100,8 do 122,8), co wskazuje na rozwój zawodowy kadry. Jednocześnie utrzymywała się wysoka i stabilna liczba etatów nauczycieli dyplomowanych, przekraczająca 320. Dane te świadczą o stopniowym umacnianiu potencjału kadrowego szkół w mieście.

Tabela 8. Liczba etatów zatrudnionych nauczycieli wg stopnia awansu zawodowego w latach 2021-2024 w Mieście Rumia

Rok szkolny	Etaty ogółem	Początkujący / Stażyści	Mianowani	Dyplomowani
2021/2022	592,74	167,33	100,81	324,6
2022/2023	594,93	160,69	110,91	323,33
2023/2024	614,98	158,7	122,78	333,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji oświatowej za lata 2021/2022/2023/2024

W każdym roku szkolnym w placówkach oświatowych w Rumi organizowano szeroką ofertę zajęć dodatkowych i rozwijających zainteresowania uczniów. Oprócz zajęć dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (terapia pedagogiczna, logopedia, gimnastyka korekcyjna, rewalidacja), prowadzono także zajęcia wyrównawcze z języka polskiego, matematyki i języków obcych oraz indywidualne nauczanie. Uczniowie mieli możliwość uczestniczenia w licznych kołach tematycznych, m.in. językowych (angielskiego, niemieckiego, polskiego), matematycznych, przyrodniczych, szachowych, plastycznych, muzycznych czy informatycznych. W ofercie znajdowały się również zajęcia rozwijające twórcze myślenie, umiejętności artystyczne i społeczne, a także aktywności sportowe, takie jak piłka nożna, pływanie, taniec czy rajdy turystyczne. W ramach działań innowacyjnych i projektowych uczniowie mogli uczestniczyć w programach takich jak Odyseja Umysłu, „Klub młodego odkrywcy”, czy zajęciach z robotyki,

kodowania i programowania. Ważnym elementem oferty były także różnorodne formy arteterapii – plastycznej, fotograficznej, techniczno-kulinarnej – wspierające rozwój emocjonalno-społeczny uczniów. Tak szeroki wachlarz aktywności pozwalał nie tylko wyrównywać braki edukacyjne, ale również rozwijać talenty, pasje i kompetencje społeczne młodzieży.

W latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 w Rumi funkcjonowały dwa systemy stypendialne: stypendia naukowe Burmistrza Miasta Rumi oraz stypendia szkolne o charakterze socjalnym.

W przypadku stypendiów naukowych Burmistrza obserwuje się wyraźny wzrost liczby uczniów objętych wsparciem – od 5 osób w roku szkolnym 2021/2022, przez 13 w 2022/2023, aż do 24 w 2023/2024. Towarzyszył temu systematyczny wzrost łącznej kwoty wypłacanych stypendiów (z 6 000 zł do 15 000 zł), mimo że wysokość pojedynczego świadczenia w ostatnich latach była zróżnicowana i stopniowo obniżała się (z przedziału 1 000–1 400 zł w 2021/2022 do 500–800 zł w 2023/2024). Każdego roku dodatkową formą wyróżnienia był honorowy tytuł najlepszego absolwenta szkoły podstawowej. Z kolei stypendia socjalne cechowały się malejącą liczbą beneficjentów, z 120 uczniów w 2021/2022 do 82 w 2022/2023 i 51 w 2023/2024. Spadała także całkowita kwota wsparcia: z prawie 130 tys. zł do ok. 54,5 tys. zł. Wysokość pojedynczych świadczeń pozostawała na zbliżonym poziomie (1 054 zł lub 1 426 zł, w zależności od roku).

Tabela 9. Liczba stypendystów i kwoty stypendiów przyznanych w Mieście Rumia w latach 2021–2024

Rok szkolny	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba uczniów – stypendium naukowe Burmistrza	5	13	24
Kwota stypendiów naukowych (PLN)	6 000,00	10 400,00	15 000,00
Przedział kwotowy stypendiów naukowych (PLN)	1 000,00 – 1 400,00	600,00 – 1 500,00	500,00 – 800,00
Liczba uczniów – stypendium socjalne	120	82	51
Kwota stypendiów socjalnych (PLN)	129 827,20	87 172,00	54 498,00
Przedział kwotowy stypendiów socjalnych (PLN)	1 054,00 i 1 426,00	1 054,00	1 054,00 i 1 426,00
Pozastypendialne metody wsparcia	Honorowy tytuł najlepszego absolwenta szkoły podstawowej	Honorowy tytuł najlepszego absolwenta szkoły podstawowej	Honorowy tytuł najlepszego absolwenta szkoły podstawowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Rumi

System oświaty w Mieście Rumia w latach 2021-2024 charakteryzował się stabilną siecią placówek oraz stopniowym rozwojem infrastruktury i kadry pedagogicznej. Zwiększała się liczba oddziałów przedszkolnych i szkolnych oraz etatów nauczycielskich, a oferta zajęć dodatkowych i projektowych była szeroka i zróżnicowana. Wsparcie dla uczniów przyjmowało dwie formy – malejące liczbowo stypendia socjalne oraz dynamicznie rosnące stypendia naukowe Burmistrza. W kolejnych latach wyzwaniem pozostanie utrzymanie

wysokiej jakości kształcenia przy równoczesnym dostosowywaniu działań do zmieniających się potrzeb edukacyjnych i społecznych uczniów.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Opieka żłobkowa jest istotnym elementem lokalnej polityki prorodzinnej, wspierającym rodziny w wychowaniu najmłodszych dzieci oraz umożliwiającym rodzicom łączenie obowiązków zawodowych i rodzinnych. W Rumi w ostatnich latach następował systematyczny rozwój tej formy opieki.

W latach 2021-2024 liczba żłobków wzrosła z 11 do 16, co przełożyło się na zwiększenie liczby oddziałów oraz miejsc dla dzieci z 227 w roku szkolnym 2021/2022 do 353 w 2023/2024. Jednocześnie widoczna była zmienność w liczbie dzieci oczekujących na przyjęcie: od 88 osób w 2021/2022, przez spadek do 40 w 2022/2023, aż po ponowny wzrost do 62 w 2023/2024. Dane te potwierdzają, że mimo znacznej rozbudowy sieci żłobków zapotrzebowanie na opiekę instytucjonalną pozostaje wysokie i nie jest w pełni zaspokojone.

W odpowiedzi na te potrzeby Gmina Miejska Rumia planuje budowę pierwszego publicznego żłobka przy ul. Reja. Placówka, której zakończenie budowy przewidziano na rok 2026, będzie mogła przyjąć 116 dzieci. Realizacja inwestycji jest możliwa dzięki pozyskanemu dofinansowaniu z rządowego programu „Aktywny Maluch 2022-2029”.

Tabela 10. Liczba dzieci w prywatnych żłobkach działających na terenie Miasta w latach 2021-2024

Rok szkolny	2021/2022	2022/2023	2023/2024
liczba żłobków	11	15	16
Liczba oddziałów	11	15	16
Liczba dzieci	227	252	353
liczba dzieci oczekujących na liście rezerwowej	88	40	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Rumi

Żłobki w Rumi stanowią ważne wsparcie dla lokalnych rodzin, sprzyjając godzeniu życia zawodowego i prywatnego oraz umożliwiając aktywizację zawodową rodziców. Wysoka liczba dzieci na listach rezerwowych wskazuje jednak na potrzebę dalszej rozbudowy bazy żłobkowej oraz tworzenia nowych miejsc opieki, tak aby jeszcze skuteczniej odpowiadać na potrzeby mieszkańców. Rozwój tej infrastruktury to przykład konsekwentnej realizacji lokalnej polityki prorodzinnej i inwestycji w przyszłość najmłodszych mieszkańców miasta.

Opieka zdrowotna i bezpieczeństwo

System opieki zdrowotnej w Rumi charakteryzuje się rozwiniętą siecią placówek podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Funkcjonuje kilkanaście przychodni, poradni oraz gabinetów prywatnych, co pozwala na względnie szeroki dostęp do świadczeń medycznych. Jednocześnie wciąż występują wyzwania związane z kolejkami, ograniczoną dostępnością do specjalistów czy ograniczeniami rejestracyjnymi. Najważniejsze placówki zdrowia w Rumi:

- NZOZ nr 1 (ul. Miłosza 3) – szeroki zakres usług specjalistycznych, diagnostyka obrazowa (TK, MRI), nocna i świąteczna opieka zdrowotna.
- NZOZ nr 3 „Provita” (ul. Katowicka 16) – podstawowa opieka zdrowotna, rehabilitacja, badania USG, badania dla kierowców.
- NZOZ Panaceum (ul. Katowicka 16) – poradnia medycyny rodzinnej oraz usługi specjalistyczne (okulista, ginekolog, laryngolog).
- NZOZ Bursztynowa – podstawowa opieka zdrowotna, punkt pobrań, poradnie specjalistyczne.
- Centrum Medyczne IMED – poradnie specjalistyczne (ginekologia, dermatologia, laryngologia, fizjoterapia).
- Ars Medica, Novum Medica, Unmedica – przychodnie łączące POZ i usługi prywatne.
- Liczne gabinety prywatne, szczególnie w obszarze stomatologii, ginekologii, rehabilitacji i diagnostyki.

System bezpieczeństwa publicznego w Rumi opiera się na współdziałaniu Policji, Straży Miejskiej oraz Referatu Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Urzędzie Miasta. Każda z tych instytucji pełni odrębną, ale wzajemnie uzupełniającą się rolę, której celem jest zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa i utrzymanie ładu w przestrzeni publicznej.

Komisariat Policji odpowiada przede wszystkim za reagowanie na przestępstwa i wykroczenia, przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym, a także prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych. Funkcjonariusze współpracują z lokalną społecznością, realizując inicjatywy mające na celu ograniczanie zagrożeń w poszczególnych dzielnicach miasta.

Straż Miejska stanowi istotne wsparcie dla Policji, skupiając się na zadaniach związanych z porządkiem publicznym, bezpieczeństwem pieszych oraz kontrolą przestrzegania przepisów prawa miejscowego. Szczególną uwagę strażnicy poświęcają problemom związanym z nieprawidłowym parkowaniem oraz zachowaniami stwarzającymi zagrożenie w ruchu drogowym, w tym ruchem rowerowym i użytkowaniem hulajnóg. Jednocześnie prowadzą działania profilaktyczne i edukacyjne, które mają budować świadomość mieszkańców w zakresie współodpowiedzialności za bezpieczeństwo w mieście.

Uzupełnieniem działań służb porządkowych jest działalność Referatu Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w strukturach Urzędu Miasta. Referat ten odpowiada za planowanie i koordynację działań w sytuacjach nadzwyczajnych, takich jak zdarzenia pogodowe, awarie techniczne czy inne kryzysy wymagające szybkiej reakcji. Do jego zadań należy także przygotowanie i utrzymanie infrastruktury służącej ochronie ludności oraz współpraca z jednostkami ratowniczymi i porządkowymi. Dzięki temu miasto posiada zdolność do skutecznego reagowania na zagrożenia i minimalizowania ich skutków dla mieszkańców.

Rumia wprowadza nowoczesne narzędzia umożliwiające mieszkańcom aktywne uczestnictwo w procesach poprawy bezpieczeństwa i jakości życia:

- Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa – narzędzie do anonimowego zgłaszania zagrożeń (np. wandalizm, parkowanie, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych).
- Rumia – Centrum Dialogu – platforma internetowa służąca zgłaszaniu problemów w przestrzeni publicznej (np. zniszczona infrastruktura, niebezpieczne miejsca).
- Priorytetowe Plany Dzielnicowych – dokumenty tworzone przez policję na podstawie danych i zgłoszeń mieszkańców (np. ograniczenie nieprawidłowego parkowania o 30% w wybranych rejonach w II półroczu 2025 r.).

Działania organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej

Organizacje pozarządowe (NGO) stanowią istotny element lokalnego systemu wsparcia społecznego, kulturalnego i edukacyjnego. Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, są to podmioty niezależne od administracji publicznej, których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysku. W Mieście Rumia współpraca z NGO opiera się na rocznych programach współpracy, które stanowią podstawę planowania i finansowania wspólnych działań na rzecz mieszkańców. W 2025 roku głównym celem tej współpracy jest określenie zasad i form współpracy Gminy Miasta Rumi z organizacjami pozarządowymi oraz budowanie i umacnianie wzajemnego partnerstwa, w szczególności: wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych, podnoszenie skuteczności i efektywności realizacji zadań publicznych, rozwijanie partnerstwa publiczno – społecznego, oraz wspieranie inicjatyw, nowatorskich pomysłów i rozwiązań zwiększających świadomość społeczeństwa obywatelskiego.

W latach 2022-2024 na terenie Rumi aktywnie działały organizacje pozarządowe reprezentujące różne obszary aktywności publicznej: sport, edukację, kulturę, integrację społeczną i pomoc osobom potrzebującym. Szczególnie aktywne organizacje, które w największym stopniu współpracowały z Miastem ujęte zostały w poniższej tabeli.

Tabela 11. Organizacje pożytku publicznego najaktywniej współpracujące z Miastem Rumia

Nazwa organizacji	Zakres działalności i formy współpracy z Miastem
Stowarzyszenie Rumski Uniwersytet Trzeciego Wieku	edukacja, promocja zdrowia dla seniorów
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów O/Rumia	edukacja, promocja zdrowia dla seniorów
Stow. Ludzi Innowacyjnych. Chcę. Umiem. Pomagam.	edukacja wczesnoszkolna, diagnoza potrzeb, wyrównywanie szans
ZHP Chorągiew Gdańska Hufiec Rumia	wychowanie młodzieży
Okręg Pomorski ZHR	wychowanie młodzieży
Stow. Lokalne Salezjańskiej Org. Sport. "SALOS"	sport (piłka nożna)
MKS ORKAN RUMIA	sport (piłka nożna)
RUGBY CLUB ARKA RUMIA	sport (rugby)
Akademii Piłki Siatkowej	sport (piłka siatkowa)
Stow. Tańca SPIN	sport (taniec sportowy)
UKS TRI-TEAM	sport (pływanie i triathlon)
Fundacja BOOMERANG	sport (gimnastyka artystyczna)
Fundacja Działań na Rzecz Sportu WATAHA	sport (koszykówka)
CARITAS Archidiecezji Gdańskiej	pomoc społeczna

Fundacja Rodzina w Mieście Rumia	społeczna, pomoc psychologiczna
Stowarzyszenie Pomóż Sąsiadowi	pomoc społeczna/sąsiedzka
Fundacja Z Potrzeby Serca	pomoc osobom w kryzysie bezdomności
Wioska Dobra	pomoc osobom w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Rumi

W latach 2022-2024 Miasto Rumia systematycznie rozwijało współpracę z organizacjami pozarządowymi w ramach programów pożytku publicznego. W analizowanym okresie znacząco zwiększała się kwota przeznaczana w budżecie na realizację zadań NGO – z 2,65 mln zł w 2022 roku do ponad 5,62 mln zł w 2024 roku. Równolegle rosta także liczba ogłaszanych konkursów (z 7 do 11) oraz podpisywanych umów z organizacjami (z 89 do 113). Dane te potwierdzają wzrost aktywności sektora obywatelskiego oraz rosnące znaczenie organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych.

W 2024 roku na terenie Rumi funkcjonowało 128 organizacji pozarządowych. W połączeniu ze wzrostem kwot budżetowych, liczby konkursów i zawieranych umów potwierdza to systematyczny rozwój współpracy samorządu z sektorem obywatelskim.

Tabela 12. Dane dotyczące współpracy Miasta Rumia z organizacjami pożytku publicznego

	2022	2023	2024
Liczba organizacji pozarządowych	brak danych	brak danych	128
kwota w budżecie na realizację programu współpracy z NGO	2 648 928,00	3 188 180,00	5 624 768,00
liczba konkursów	7	10	11
liczba podpisanych umów	89	98	113

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Miasta Rumi

Podmioty ekonomii społecznej (PES) stanowią szczególną kategorię organizacji, które łączą działalność gospodarczą z realizacją misji społecznej. W Rumi aktywnie działa Miejsko-Gminna Spółdzielnia Socjalna „Linia – Zagórska Struga”, będąca jednym z kluczowych partnerów społecznych i gospodarczych miasta. Współpraca ze spółdzielnią obejmuje zarówno prowadzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego, jak i realizację działań o charakterze społeczno-gospodarczym. Partnerstwo to wpisuje się w lokalną politykę społeczną, ukierunkowaną na wsparcie osób wymagających szczególnej opieki oraz rozwój inicjatyw integrujących społeczność.

Klub Integracji Społecznej oraz Centrum Integracji Społecznej w Rumi stanowią istotny element lokalnego systemu wsparcia w obszarze aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ich działalność jest zgodna z założeniami ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz polityki deinstytucjonalizacji usług społecznych, realizując cele związane z przywracaniem uczestników do aktywnego życia zawodowego i społecznego. Obie jednostki działają w ścisłej współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rumi, Powiatowym Urzędem Pracy w Wejherowie oraz organizacjami pozarządowymi, tworząc spójny system wsparcia mieszkańców miasta.

W ramach aktywizacji osób wskazanych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym, pracownicy socjalni MOPS kierują osoby do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej. Do końca 2023 roku siedziba CIS mieściła się przy ul. Starowiejskiej 46, natomiast od 2024 roku działalność przeniesiono do nowej lokalizacji przy ul. Kościuszki 28a. Centrum wspiera mieszkańców Rumi w powrocie na rynek pracy, umożliwiając im nabycie lub zmianę kwalifikacji zawodowych, a także odbudowę kompetencji społecznych. W 2022 roku pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej skierowali do udziału w zajęciach Centrum 52 osoby, w tym 25 obywateli Ukrainy. W kolejnym roku, 2023, liczba skierowań wyniosła 41, z czego 11 dotyczyło obywateli Ukrainy. W 2024 roku wydano łącznie 67 skierowań dla 56 osób, spośród których 11 zakończyło udział w dotychczasowym CIS i zostało ponownie skierowanych do nowo utworzonego Centrum przy ul. Kościuszki 28a.

Każdorazowe skierowanie do uczestnictwa w CIS wiąże się z przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wypełnieniem kwestionariusza skierowania przez pracownika socjalnego. Dyrektor MOPS kieruje osobę do uczestnictwa i obejmuje ją ubezpieczeniem zdrowotnym w przypadku braku innego tytułu ubezpieczenia, natomiast ostateczną decyzję o zakwalifikowaniu do programu podejmują pracownicy Centrum. Pracownicy socjalni pozostają w stałym kontakcie z kadrą CIS w celu monitorowania przebiegu uczestnictwa, postępów oraz efektów reintegracji. Działania te pozwalają na indywidualne podejście do każdej osoby oraz dostosowanie wsparcia do jej możliwości i potrzeb.

W ostatnich latach obserwuje się spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej, co jest efektem rozwoju nowych narzędzi aktywizacji oraz zwiększonej współpracy międzyinstytucjonalnej. Coraz więcej klientów MOPS podejmuje aktywność zawodową lub uczestniczy w programach aktywizacyjnych, takich jak CIS czy Punkt Pośrednictwa Pracy. Pracownicy socjalni wspierają te działania poprzez indywidualną pracę z osobami bezrobotnymi i kierowanie ich do odpowiednich form wsparcia, w tym do CIS, PUP, a w uzasadnionych przypadkach – bezpośrednio do lokalnych pracodawców.

Klub Integracji Społecznej w Rumi, funkcjonujący w strukturze MOPS, jest przedsiębiorstwem społecznym w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej. Powstał jako trwałość projektu unijnego „Klub Integracji Społecznej ZAGÓRZE”, realizowanego w latach 2018-2023 przez Gminę Miejską Rumia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014–2020 (Poddziałanie 6.1.2 Aktywizacja społeczno-zawodowa – mechanizm ZIT). Po zakończeniu projektu decyzją Burmistrza Miasta działalność KIS została włączona do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W 2023 roku na działalność Klubu przeznaczono środki w wysokości 180 000 zł, z czego wydatkowano 139 225,18 zł, natomiast w 2024 roku finansowanie KIS wraz z Placówką Wsparcia Dziennego „Świetlica Zagórzanka” wyniosło 600 000 zł (pochodzące z tzw. korkowego).

Siedziba Klubu mieści się przy ul. Sabata 3 w Rumi, w nowoczesnym, trzypiętrowym budynku przystosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Kadra KIS obejmuje: ½ etatu kierownika, 1 etat pracownika socjalnego oraz 1 etat pracownika porządkowego. Klub działa w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym i realizuje działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej skierowane do osób długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, z niepełnosprawnościami, uzależnionych od alkoholu lub substancji psychoaktywnych, chorych psychicznie, zwalnianych z zakładów karnych oraz uchodźców.

W 2023 roku działalność Klubu koncentrowała się na prowadzeniu poradnictwa psychologicznego, prawnego i zawodowego, organizowaniu grup wsparcia oraz warsztatów kompetencji społecznych i zawodowych. Prowadzono także działania terapeutyczne i edukacyjne dla rodzin, w tym cykl warsztatów „Szkoła dla Rodziców”. Ważnym obszarem pracy była integracja lokalnej społeczności poprzez organizację spotkań informacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych, a także szerokie wsparcie dla społeczności ukraińskiej – w tym cykliczne spotkania z przedstawicielami Urzędu Miasta i MOPS, kurs nauki języka polskiego oraz konsultacje psychologiczne w języku ukraińskim. Klub współpracował również z Centrum Integracji Społecznej oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Wejherowie, uczestnicząc w Targach Pracy, Tygodniu Przedsiębiorczości i działaniach Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

W 2024 roku zakres działalności KIS został rozszerzony o nowe inicjatywy aktywizujące i integracyjne. Wśród najważniejszych działań znalazły się: współorganizacja Gminnych Targów Pracy i cyklu „Dni Przedsiębiorczości”, realizacja pilotażowego projektu „Zdobywam kompetencje – zdobywam pracę” dla osób oddalonych od rynku pracy, a także koordynacja Programu Prac Społecznie Użytecznych, w tym dla osób skazanych. W 2024 roku w ramach programu sześciu uczestników przepracowało łącznie 785 godzin. Klub organizował również wydarzenia integracyjne i kulturalne, takie jak wystawa fotograficzna „Maski Pamięci Emocji” oraz cykl warsztatów dla przedszkolaków „Wolontariat – a co to?”, promujący ideę wolontariatu wśród najmłodszych mieszkańców miasta. W ramach działań na rzecz rodzin kontynuowano cykle warsztatów „Dobry Dialog” oraz „Szkoła dla Rodziców”.

Klub Integracji Społecznej stanowi także zaplecze lokalowe dla szkoleń i spotkań edukacyjnych realizowanych w ramach działalności MOPS oraz Urzędu Miasta Rumi. W jego siedzibie odbywają się sesje superwizji pracy socjalnej i psychologicznej, warsztaty dla pracowników oraz spotkania i konferencje jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto, od poniedziałku do piątku, w KIS działa Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Poradnictwa Obywatelskiego prowadzony we współpracy z Powiatem Wejherowskim.

Zarówno Klub, jak i Centrum Integracji Społecznej odgrywają ważną rolę w lokalnym systemie usług społecznych, stanowiąc narzędzie realizacji polityki deinstytucjonalizacji. Dzięki ich działalności wsparcie kierowane do mieszkańców ma charakter zindywidualizowany, środowiskowy i zorientowany na rozwój kompetencji społecznych oraz zawodowych. Placówki te przyczyniają się do ograniczenia zjawiska wykluczenia

społecznego, wzrostu aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców, a także integracji różnych środowisk lokalnych wokół idei solidarności i wspólnotowości.

W kontekście planowania lokalnego programu deinstytucjonalizacji warto rozważyć dalszy rozwój podmiotów ekonomii społecznej jako narzędzia aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, m.in. poprzez tworzenie gminnych spółdzielni socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi i ośrodkami pomocy społecznej.

Jednocześnie organizacje pozarządowe w Rumi pełnią kluczową rolę w realizacji zadań publicznych, zwłaszcza w obszarze sportu, edukacji, kultury i działań społecznych. Systematyczna współpraca z samorządem, rozwój oferty konkursowej oraz stabilny poziom finansowania świadczą o dojrzałości lokalnego sektora obywatelskiego. Wyzwaniem pozostaje rozwój ekonomii społecznej oraz zwiększenie udziału NGO w świadczeniu usług społecznych, w tym w ramach procesów deinstytucjonalizacji. Mając na uwadze skalę aktywności i zaangażowania lokalnych organizacji, Miasto Rumia przewiduje ich znaczący udział w realizacji usług społecznych planowanych w ramach niniejszego dokumentu.

Kultura, sport i rekreacja

W Rumi działalność kulturalną i sportową prowadzą wyspecjalizowane instytucje samorządowe. Główną placówką jest Miejski Dom Kultury w Rumi, w którego strukturze organizowane są zajęcia teatralne, plastyczne, muzyczne, chóralne i taneczne, w tym także lekcje tańca kaszubskiego oraz wycieczki rowerowe. Istotnym ośrodkiem życia kulturalnego jest również Miejska Biblioteka Publiczna im. Floriana Ceynowy wraz z filiami przy ul. Pomorskiej, Placu Kaszubskim i ul. Stalowej/Górnicej. Placówka prowadzi działalność edukacyjną i animacyjną poprzez udostępnianie zbiorów bibliotecznych, organizację spotkań autorskich, wernisaży, warsztatów kreatywnych dla dzieci i dorosłych oraz lekcji bibliotecznych.

W obszarze sportu i rekreacji kluczową rolę pełni Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rumi, który odpowiada za rozwój lokalnej infrastruktury, a także organizację wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych.

Do najciekawszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych należą przedsięwzięcia organizowane przez Miejski Dom Kultury, takie jak: koncert z okazji Dnia Kobiet i Mężczyzn, Konkurs wiedzy o Kaszubach, konkurs czytania w języku kaszubskim „Belne czytanie”, Festiwal Pieśni Maryjnych im. Św. Jana Pawła II, Rumski Wokal, Wierszogadanie, Festyn z Pompą, Jarmark Kaszubski, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Ormińskiego czy Festiwal Muzyki Organowej. Ważnym wydarzeniem są także koncerty sylwestrowe organizowane we współpracy z Teatrem Nobilis. Miejska Biblioteka Publiczna wzbogaca ofertę kulturalną miasta poprzez spotkania autorskie, wernisaże i warsztaty, natomiast MOSiR jest organizatorem koncertów z okazji świąt narodowych (3 maja, 15 sierpnia, 11 listopada, 31 sierpnia), Rumskiego Dnia Seniora oraz koncertów kołęd.

Instytucje kultury i sportu w Rumi tworzą więc bogatą i różnorodną ofertę, która odpowiada na potrzeby mieszkańców w zakresie edukacji, rozwoju pasji, aktywizacji społecznej i podtrzymywania tradycji kaszubskich. Rozbudowana działalność animacyjna i warsztatowa, prowadzona zarówno przez dom kultury, bibliotekę, jak i MOSiR, sprzyja włączaniu społeczności lokalnej w życie miasta i stanowi ważny element przeciwdziałania izolacji społecznej. Kultura i sport, jako przestrzenie wspólnotowego uczestnictwa, wspierają budowanie otwartych form aktywności, które integrują mieszkańców i wzmacniają więzi społeczne.

Środowisko przyrodnicze

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego (zmodyfikowanej przez Solon i in., 2018) Miasto Rumia leży w megaregionie Pozaalpejskiej Europy Środkowej, w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego. Obszar ten należy do podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego i Pobrzeża Południowobałtyckiego, a dalej do makroregionów Pojezierza Wschodniopomorskiego i Pobrzeża Gdańskiego, dzielących się na Pojezierze Kaszubskie i Pobrzeże Kaszubskie. Podział ten znajduje odzwierciedlenie w krajobrazie miasta – północna i wschodnia część Rumi ma charakter silnie zurbanizowany, koncentrując funkcje mieszkaniowe, usługowe i komunikacyjne, podczas gdy część południowa i zachodnia wyróżnia się większą różnorodnością środowiska przyrodniczego. Dominują tu lasy i bory, zajmujące około 44% powierzchni administracyjnej miasta, które pełnią funkcje ochronne oraz stanowią ważny walor krajobrazowy i rekreacyjny.

Znaczna część lasów pełni funkcje ochronne – wpływa na stabilizację stosunków wodnych, ogranicza erozję gleb i poprawia jakość powietrza. Jednocześnie obszary te są chętnie wykorzystywane przez mieszkańców oraz turystów jako miejsca wypoczynku, rekreacji i aktywności fizycznej. Zróżnicowany krajobraz z licznymi szlakami pieszymi i rowerowymi sprzyja rozwojowi turystyki przyrodniczej i weekendowej, stanowiąc istotny potencjał rozwojowy miasta w zakresie oferty rekreacyjnej i prozdrowotnej.

Największymi rzekami przepływającymi przez teren Miasta są Zagórska Struga, wypływająca z Jeziora Marchowo, której bieg prowadzi przez Trójmiejski Park Krajobrazowy i dalej przez centrum Rumi, by ostatecznie uchodzić do Zatoki Gdańskiej jako Kanał Leniwy, oraz jej lewobrzeżny dopływ – Cisowska Struga. Oba ciekі stanowią istotny element lokalnego krajobrazu i przecinają Miasto, dzieląc jego obszar na części oraz kształtując doliny o znaczeniu przyrodniczym i rekreacyjnym.

Teren Miasta powiązany jest z krajowym i regionalnym układem ekologicznym. Zgodnie z siecią korytarzy ekologicznych na jego obszarze przebiega korytarz ekologiczny „Lasy Trójmiejskie (południowy)”, stanowiący część większego systemu przyrodniczego Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Pełni on istotną rolę w utrzymaniu ciągłości siedlisk leśnych, umożliwia migrację gatunków oraz wspiera zachowanie bioróżnorodności. Obecność tego korytarza podkreśla znaczenie Rumi jako obszaru, w którym przenikają się funkcje zurbanizowane i przyrodnicze, wymagające szczególnej dbałości o zasady zrównoważonego gospodarowania przestrzenią.

W granicach administracyjnych Miasta znajdują się także formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Do najważniejszych z nich należy Trójmiejski Park Krajobrazowy, obejmujący południową część miasta, a także 25 pomników przyrody, które chronią pojedyncze drzewa lub ich skupiska oraz głązy narzutowe o wyjątkowych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i historycznych.

Trójmiejski Park Krajobrazowy został utworzony w 1979 roku i obejmuje powierzchnię blisko 20 tys. ha wraz z otuliną liczącą 16,5 tys. ha. Rozciąga się na obszarze kilku miast i gmin, w tym Rumi, i stanowi ważny element regionalnego systemu przyrodniczego. Teren parku wyróżnia się polodowcową rzeźbą – z morenami, dolinami, torfowiskami oraz dużym udziałem lasów, głównie bukowych i mieszanych. W granicach parku znajduje się 10 rezerwatów przyrody, liczne pomniki przyrody oraz kilkadziesiąt gatunków roślin chronionych. Park pełni również istotne funkcje społeczne i rekreacyjne. Sieć szlaków pieszych, rowerowych i konnych sprawia, że jest jednym z głównych terenów wypoczynku mieszkańców aglomeracji. Dla Rumi stanowi on zarówno zaplecze rekreacyjne, jak i ważny korytarz ekologiczny, który wspiera bioróżnorodność i wymaga zrównoważonego gospodarowania przestrzenią.

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie realizacji usług społecznych

Analiza zasobów pomocy społecznej

Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi (MOPS) jest jednostką organizacyjną Gminy, pełniącą kluczową rolę w systemie wsparcia społecznego. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

Do podstawowych zadań MOPS należą zadania wynikające z Ustawy o pomocy społecznej. Ponadto MOPS wypłaca świadczenia pielęgnacyjne, jak i również podejmuje działania wspierające rodziny wielodzietne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze itp.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi w 2024 roku realizował m.in. następujące strategie i programy:

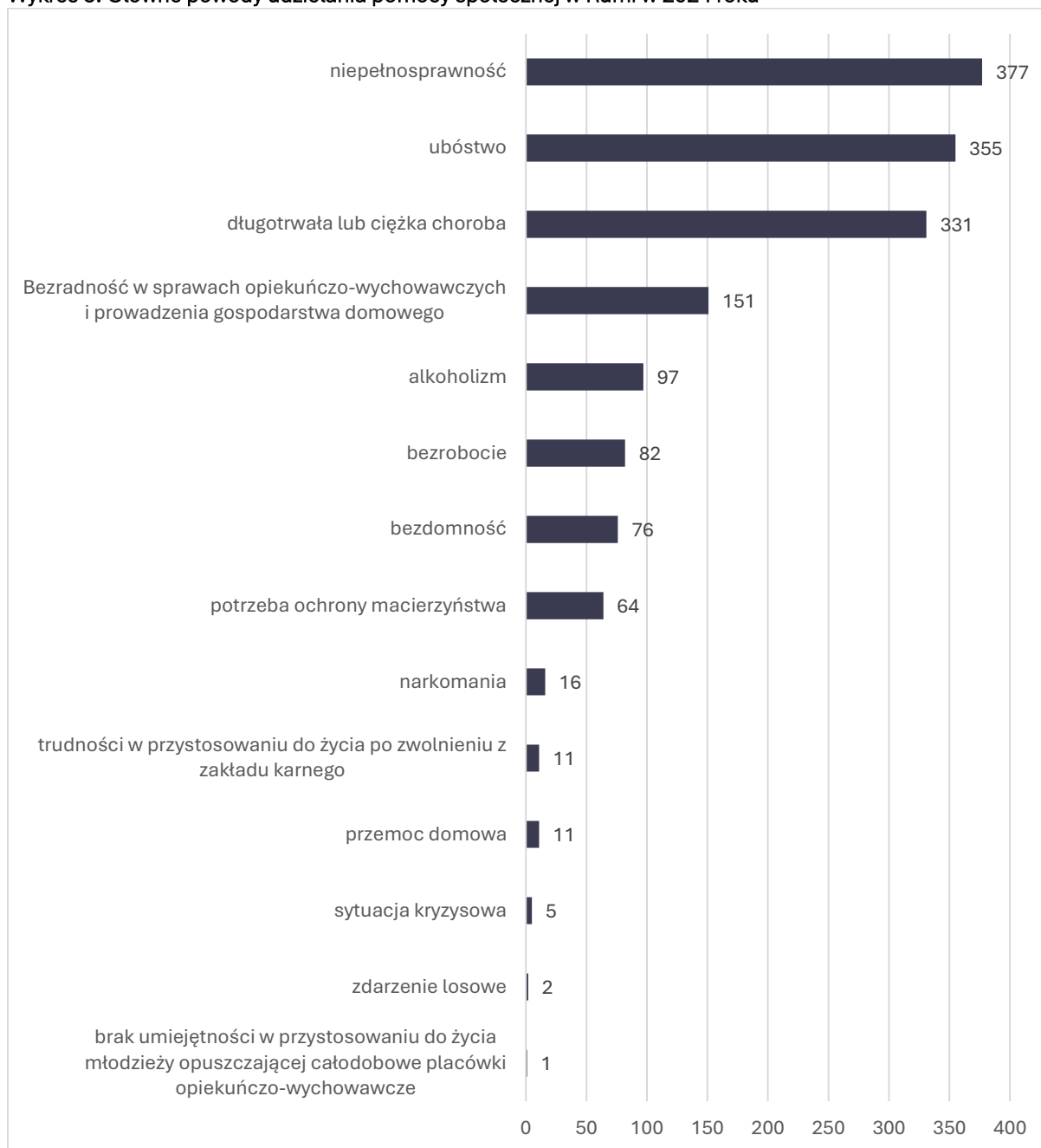
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejskiej Rumia na lata 2021-2024,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2022-2024,
- Gminny Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2022-2024,
- Gminny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2021-2025,
- Gminny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

W 2024 kadra MOPS liczyła 73 osoby wobec 74 rok wcześniej. W tym samym roku pracownicy zatrudnieni byli na łącznie 69,75 etatu w tym: kadra kierownicza – 8 etatów, pracownicy socjalni – 18 etatów, asystenci rodziny – 4 etaty oraz pozostali pracownicy – 39,75 etatu.

Ośrodek nie spełnia więc ustawowego wymogu zatrudnienia jednego pracownika socjalnego na 2 000 mieszkańców lub jednego pracownika na 50 rodzin objętych pracą socjalną. Na jednego pracownika przypada średnio około 43 rodziny, co mieści się w dopuszczalnej normie, jednak liczba osób korzystających z pracy socjalnej jest znacznie wyższa i wynosi około 78 na jednego pracownika. Biorąc pod uwagę ogólną liczbę mieszkańców, na jednego pracownika socjalnego przypada ponad 2 987 osób, co wskazuje na niedostateczne zasoby kadrowe w stosunku do potrzeb społecznych Miasta Rumi.

Pomoc społeczna w Rumi w 2024 roku koncentrowała się zarówno na zabezpieczaniu podstawowych potrzeb bytowych, jak i na przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Najczęstszymi powodami korzystania ze wsparcia były niepełnosprawność obejmująca 377 osób, ubóstwo dotyczące 355 osób oraz długotrwała lub ciężka choroba wskazana w przypadku 331 osób. Znaczącą grupę stanowiły także rodziny zmagające się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co dotyczyło 151 rodzin, w tym 70 rodzin niepełnych i 45 rodzin wielodzietnych. Do istotnych problemów zaliczono również uzależnienia, w tym alkoholizm występujący u 97 osób oraz narkomanię, która dotyczyła 16 osób. Ważnym obszarem wsparcia były także kwestie społeczne związane z bezrobociem obejmującym 82 osoby oraz bezdomnością dotyczącą 76 osób. Dane te wskazują, że największymi wyzwaniami pozostają trudności zdrowotne, materialne i opiekuńcze oraz problemy wynikające z uzależnień, które dodatkowo zwiększają ryzyko marginalizacji mieszkańców.

Wykres 5. Główne powody udzielania pomocy społecznej w Rumi w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności MOPS za 2024 rok.

Analiza danych z poprzednich lat pokazuje, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia ulegała wahaniom. W 2022 roku było to 466 rodzin liczących łącznie 808 osób, w 2023 roku liczba ta wzrosła do 493 rodzin i 901 osób, natomiast w 2024 roku spadła do 435 rodzin obejmujących 658 osób. Zmiany te świadczą o zmieniającej się skali potrzeb społecznych oraz o dynamicznej sytuacji materialnej mieszkańców.

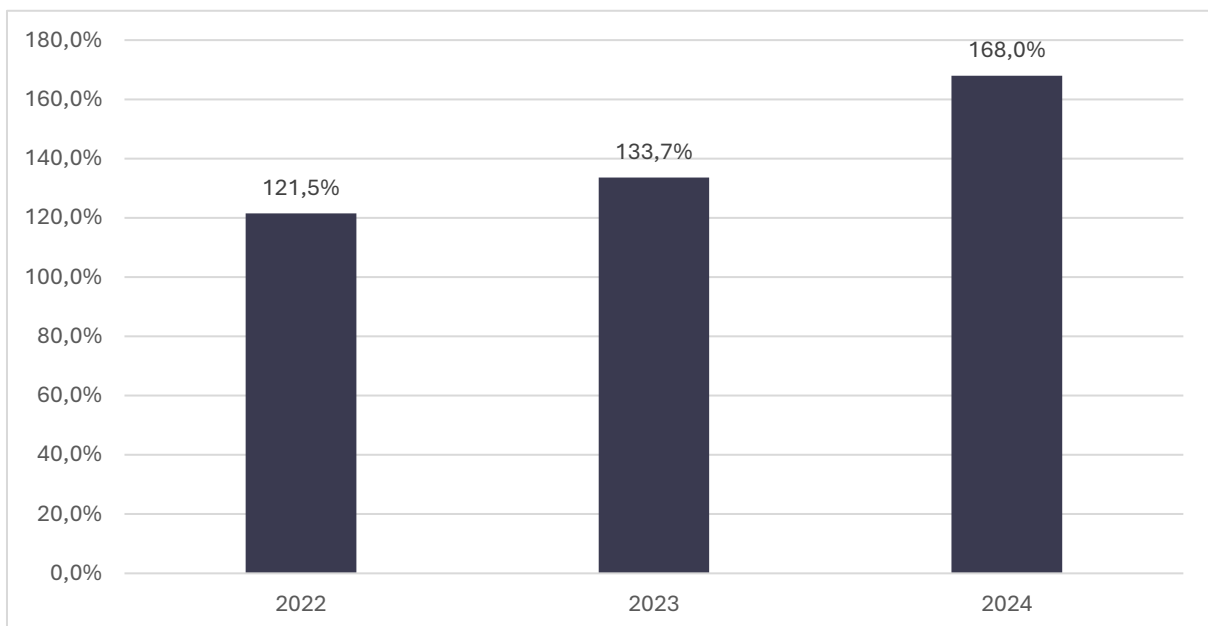
Tabela 13. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba rodzin	466	493	435
Liczba osób w rodzinach	808	901	658

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Jednym z wielu zadań pomocy społecznej wynikających z Ustawy o pomocy społecznej jest praca socjalna, która jest niematerialną formą wsparcia przy kształtowaniu nowych postaw społecznych. Pomoc w tej formie ma na celu wypracowanie zmiany funkcjonowania społecznego i zawodowego osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wykorzystywanie i rozwój ich zasobów. Poradnictwo w pracy socjalnej jest działaniem, którego głównym celem jest stworzenie warunków do podejmowania przez klientów samodzielnych prób rozwiązywania swoich problemów, co wiąże się z wprowadzaniem szeroko rozumianych zmian w ich życiu. W 2024 roku objęto nią 776 rodzin, w 2023 roku było to 687 rodzin, natomiast w 2022 – 594. Kolejny wykres przedstawia wartość wskaźnika pracy socjalnej, liczonego jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do liczby rodzin, którym przyznano świadczenie. Wskaźnik ten obrazuje, w jakim stopniu działalność ośrodka koncentruje się nie tylko na udzielaniu świadczeń pieniężnych i rzeczowych, ale również na bezpośredniej pracy z rodzinami. W latach 2022-2024 jego wartość utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie i wykazywała systematyczny wzrost. W 2022 roku wynosiła 121,5%, w 2023 roku osiągnęła 133,7%, a w 2024 roku wzrosła do 168,0%. Dane te potwierdzają, że MOPS w Rumi obejmuje pracą socjalną znacznie szerszy krąg rodzin niż tylko te, które korzystają ze świadczeń, co wskazuje na rosnące znaczenie działań aktywizujących i wspierających w lokalnym systemie pomocy społecznej.

Wykres 6. Wskaźnik pracy socjalnej w latach 2022-2024

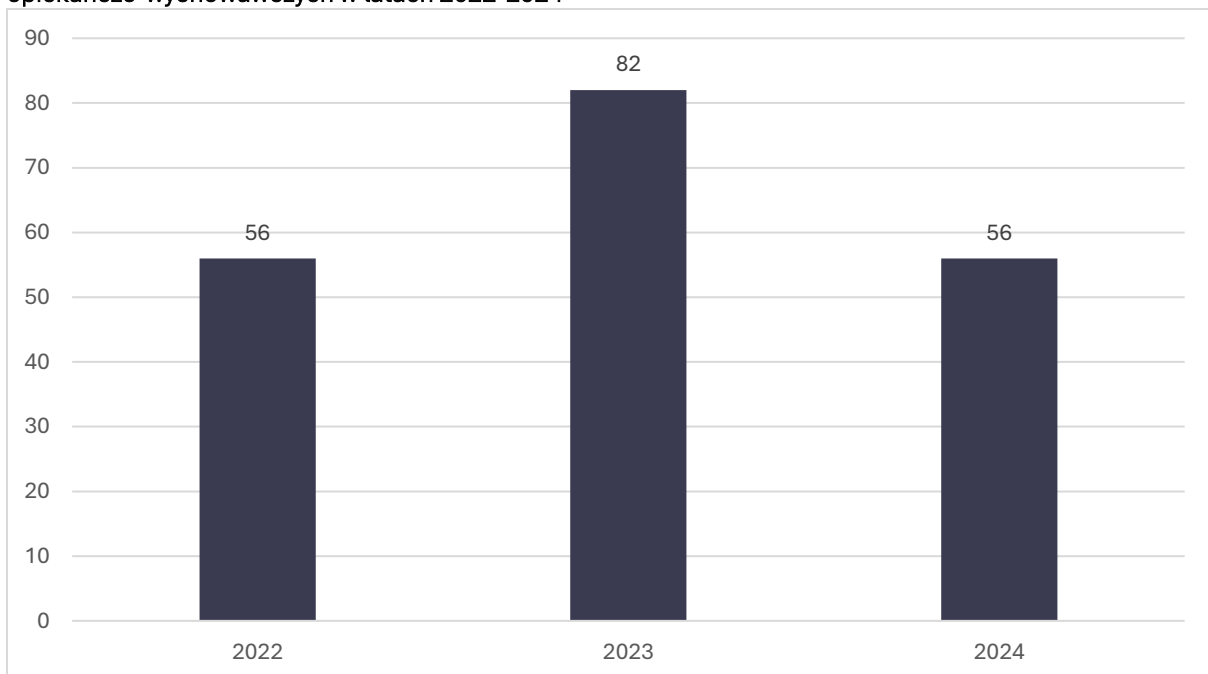

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy jednostką pomocy społecznej a osobą korzystającą ze wsparcia. Jego celem jest nie tylko pomoc w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, ale także aktywizacja i zwiększenie samodzielności beneficjenta. Wyróżnia się dwie części kontraktu. Część A obejmuje osoby i rodziny, z którymi współpraca prowadzona jest w zakresie rozwiązywania problemów życiowych i poprawy jakości funkcjonowania w środowisku. Część B skierowana jest do osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji zawodowej i ma na celu wzmocnienie ich aktywności oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontraktami socjalnymi objęto w 2022 roku 35 osób w części A i 14 w części B, w 2023 roku 30 osób w części A i 6 w części B, natomiast w 2024 roku 5 osób w części A i żadnej w części B.

Jedną z przesterek przyznawania pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Oznacza ona sytuację, w której rodzice lub opiekunowie mają trudności z należytym wykonaniem obowiązków związanych z opieką nad dziećmi i ich wychowaniem niezależnie od przyczyn finansowych. W 2024 roku z tego powodu wsparciem objęto 56 osób, co plasowało ten czynnik na szóstym miejscu wśród najczęstszych powodów przyznawania pomocy społecznej w Rumi. Analiza danych z lat 2022-2024 wskazuje na wahania w tym obszarze. W 2022 roku pomoc otrzymało 56 osób, w 2023 roku liczba ta wzrosła do 82, aby w 2024 roku ponownie spaść do poziomu sprzed dwóch lat. Trend ten pokazuje, że problem pozostaje aktualny, choć jego natężenie zmienia się w poszczególnych latach.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Jedną z podstawowych form wsparcia realizowanych na obszarze Gminy jest asystent rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej

sytuacji życiowej, w szczególności tych, które nie potrafią samodzielnie pokonywać problemów opiekuńczo-wychowawczych i codziennych, w celu ich usamodzielnienia oraz zapewnienia dobrostanu dzieci. Praca asystenta skupia się na podnoszeniu umiejętności rodziny w zakresie opieki nad dziećmi, prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania finansami, rozwiązywania problemów socjalnych i psychologicznych oraz aktywizacji społecznej. Asystent rodziny działa na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami asystent rodziny może jednocześnie pracować maksymalnie z piętnastoma rodzinami. W Rumi w latach 2022-2024 liczba zatrudnionych asystentów utrzymywała się na podobnym poziomie, choć w 2024 roku zmniejszyła się z pięciu do czterech. Jednocześnie liczba rodzin objętych wsparciem systematycznie rosta. W 2022 roku wyniosła 51, w 2023 roku 54, a w 2024 roku już 76. Dane te pokazują, że mimo niewielkiego spadku liczby asystentów skala potrzeb i działań w obszarze pracy z rodziną znacząco wzrosła, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie.

Tabela 14. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych wsparciem w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba asystentów rodziny	5	5	4
Liczba rodzin objętych wsparciem	51	54	76

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

W 2024 roku Ośrodek zrealizował m. in. następujące zadania:

- wypłacono 92 jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka na łączną kwotę 92 000 zł,
- przyznano i wypłacono 920 świadczeń rodzicielskich na kwotę 855 561 zł,
- wypłacono 28 854 zasiłki pielęgnacyjne na łączną kwotę 6 231 873 zł dla 2 405 osób,
- wypłacono 6 276 świadczeń pielęgnacyjnych dla 522 osób na kwotę 19 248 544 zł,
- z funduszu alimentacyjnego wypłacono 2 227 świadczeń na kwotę 1 069 927,80 zł,
- wypłacono świadczenie pieniężne za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy na kwotę 1 897 800 zł – dla 1 004 uchodźców,
- zrealizowano 451 refundacji podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe na łączną kwotę 122 648,79 zł,
- przyznano i wypłacono 848 bonów energetycznych na kwotę 324 908,40 zł,
- pomocą żywnościową w ramach Programu FEPŻ objęto 650 osób z terenu Gminy Rumia, wydając łącznie 329 skierowań,
- w ramach „Korpusu Wsparcia Seniorów” sfinansowano m. in. zakup opasek bezpieczeństwa i obsługę systemu teleopieki na łączną kwotę 15 851,83 zł.

Rodzinna piecza zastępcza, choć nie jest bezpośrednio prowadzona przez Rumie, należy do ustawowych zadań powiatu, realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Miasto zgodnie z przepisami partycypuje w kosztach utrzymania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Jest to forma opieki stosowana w sytuacjach, gdy

rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić dziecku odpowiedniego wychowania i wsparcia, a jej charakter pozostaje okresowy.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rumi wynika, że w analizowanym okresie liczba dzieci z terenu miasta przebywających w pieczy zastępczej systematycznie rosła. W 2022 roku było ich 111, w 2023 roku 129, a w 2024 roku już 142. Wzrostowi liczby dzieci towarzyszył także wyraźny wzrost wydatków na ten cel. W 2022 roku kwota odpłatności wyniosła 1 166 567,60 zł, w 2023 roku 1 566 001,00 zł, a w 2024 roku osiągnęła 1 925 773,88 zł. Dane te wskazują zarówno na rosnące potrzeby w zakresie zapewnienia opieki zastępczej, jak i na coraz większe obciążenie budżetu Miasta w tym obszarze.

Tabela 15. Liczba dzieci z terenu Rumi przebywających w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności z tego tytułu w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	111	129	142
Kwota odpłatności [zł]	1 166 567,60	1 566 001,00	1 925 773,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Program „Posiłek w szkole i w domu” ma na celu zapewnienie wsparcia żywieniowego dzieciom, młodzieży oraz osobom dorosłym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. W ramach programu oferowane są trzy formy pomocy: gorące posiłki w placówkach oświatowych, świadczenia pieniężne oraz świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

W latach 2022-2024 w Rumi program „Posiłek w szkole i w domu” stanowił istotny element systemu wsparcia, kierowanego przede wszystkim do dzieci i młodzieży, ale także osób dorosłych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Dane wskazują na stabilny poziom korzystania ze świadczeń w pierwszych dwóch latach oraz spadek w roku 2024. Zarówno w 2022, jak i w 2023 roku ze wsparcia skorzystało 569 osób, natomiast w 2024 roku liczba ta zmniejszyła się do 519. Podobną tendencję zaobserwowano w zakresie wartości udzielonych świadczeń. W latach 2022 i 2023 wynosiła ona 542 926 zł, podczas gdy w 2024 roku spadła do 517 247,74 zł.

Świadczenia w ramach programu zapewniały podstawowe wsparcie żywieniowe i odgrywały ważną rolę w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz poprawie warunków bytowych najbardziej potrzebujących mieszkańców Rumi. Spadek liczby beneficjentów w 2024 roku może świadczyć o zmianach w strukturze potrzeb społecznych lub o skuteczności innych form wsparcia, które wpłynęły na ograniczenie zapotrzebowania na tę formę pomocy.

Tabela 16. Liczba osób, które skorzystały ze świadczeń w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających ze świadczeń	569	569	519
Kwota świadczeń [zł]	542 926,00	542 926,00	517 247,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Przeciwdziałanie przemocy domowej to zadanie własne Gminy o charakterze obowiązkowym, które polega na podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie występowaniu zjawiska przemocy domowej, ochronie osób jej doznających oraz pomoc osobom ją stosującym w zmianie zachowań. Realizacją zadań w tym zakresie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

W latach 2022-2024 w Rumi można zaobserwować wyraźny wzrost aktywności zarówno Zespołu Interdyscyplinarnego, jak i grup diagnostyczno-pomocowych. Liczba posiedzeń Zespołu, która w 2022 roku wynosiła 4, w kolejnym roku spadła do 2, by następnie w 2024 roku wzrosnąć do 6. Jeszcze bardziej dynamiczny rozwój widoczny jest w działalności grup diagnostyczno-pomocowych. W 2022 roku odbyły one 258 spotkań, w 2023 roku już 300, a w 2024 roku aż 601. Tak znaczący wzrost świadczy o intensyfikacji działań podejmowanych wobec rodzin i osób wymagających wsparcia w sytuacjach przemocy domowej oraz innych kryzysów społecznych.

Tabela 17. Działalność ZI oraz grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba posiedzeń ZI	4	2	6
Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych	258	300	601

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta A” i nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy. Najczęściej zgłoszenia inicjowane są przez policję oraz pracowników MOPS. Dane z lat 2022–2024 wskazują na wyraźny wzrost liczby wszczętych procedur. W 2022 roku zainicjowano ich 86, w 2023 roku 96, a w 2024 roku już 149. Równolegle odnotowano także znaczący wzrost liczby procedur zakończonych, których w 2024 roku było 144 wobec 57 w roku poprzednim i 87 w 2022 roku.

Istotnym wskaźnikiem pozostaje również liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury. W 2022 roku było to 126 rodzin, w 2023 roku 108, a w 2024 roku 139. Dane te potwierdzają, że coraz większa liczba mieszkańców otrzymuje systematyczne wsparcie i pozostaje pod opieką instytucji w trakcie trwania procedury.

Dynamiczny wzrost liczby spraw może świadczyć o rosnącej skali zjawiska przemocy domowej, ale również o większej skuteczności w identyfikacji i zgłaszaniu przypadków wymagających interwencji. Wymaga to dalszego wzmacniania systemu przeciwdziałania przemocy, w tym szczególnie zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej i prawnej

oraz rozwoju zasobów kadrowych. Mimo rosnącej liczby interwencji sytuację w Rumi można uznać za monitorowaną w sposób systematyczny, co sprzyja stabilności i skuteczniejszej koordynacji działań pomocowych.

Tabela 18. Procedura „Niebieskiej Karty” w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”	86	96	149
Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”	87	57	144
Prowadzone działania w rodzinie – liczba rodzin	126	108	139

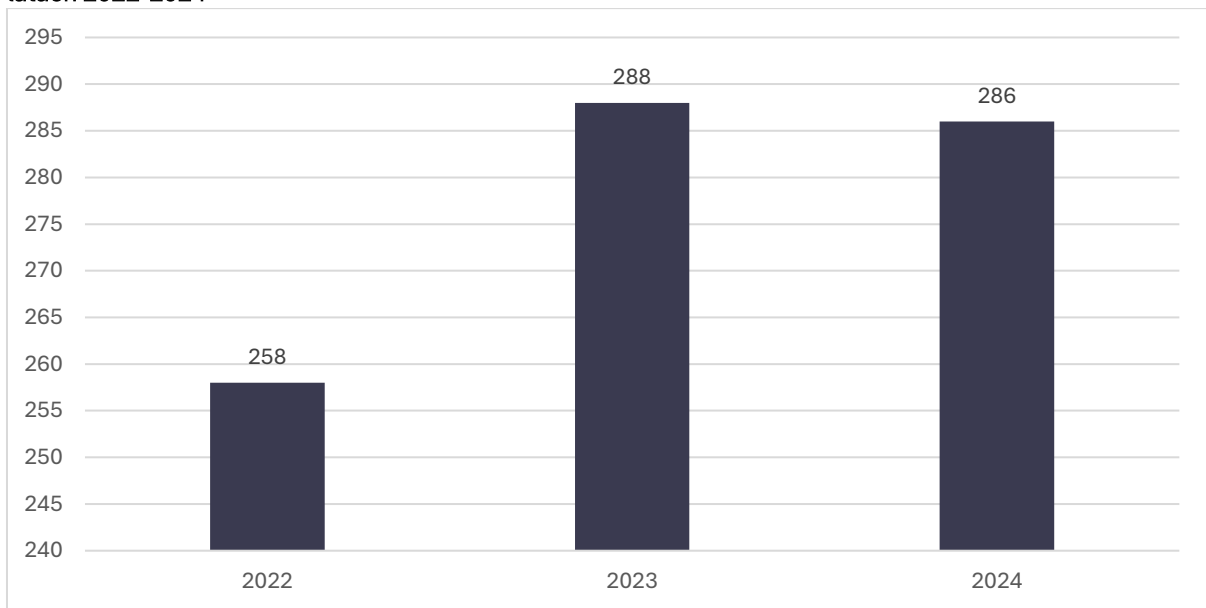
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Promocja i ochrona zdrowia

Zdrowie mieszkańców stanowi fundament jakości życia społeczności lokalnej i ma bezpośredni wpływ na jej rozwój społeczny, ekonomiczny i demograficzny. Zadania gmin w zakresie ochrony i promocji zdrowia obejmują zarówno działania profilaktyczne, edukacyjne, jak i wspierające dostęp do świadczeń medycznych, szczególnie w grupach najbardziej potrzebujących.

W 2024 roku z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby pomocą społeczną objęto 286 osób z terenu Rumi. Powód ten znalazł się na pierwszym miejscu wśród przyczyn przyznawania wsparcia, co wskazuje na istotny problem zdrowotny w lokalnej społeczności. Choroba przewlekła czy poważny stan zdrowia bezpośrednio wpływają nie tylko na sytuację materialną, ale również społeczną i funkcjonalną mieszkańców. Dla porównania w 2023 roku wsparcie otrzymało 288 osób, a w 2022 roku 258 osób. Dane te pokazują, że choć w ostatnich latach występują niewielkie wahania, to problem długotrwałych i ciężkich chorób utrzymuje się na znaczącym poziomie i stanowi ważne wyzwanie w obszarze pomocy społecznej.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Rumi w latach 2022-2024 można zauważyć istotne zmiany w dostępności do opieki zdrowotnej. W 2022 roku na terenie Miasta funkcjonowało 16 przychodni, w których udzielono 223 647 porad. W 2023 roku liczba przychodni wzrosła do 22, jednak liczba porad spadła do 142 616, co mogło wskazywać na problemy z dostępnością usług lub reorganizację systemu świadczeń. W 2024 roku przychodni było już 20, a liczba porad wzrosła do 164 402, co można uznać za częściowe odbudowanie dostępności w stosunku do roku poprzedniego, choć nadal na niższym poziomie niż w 2022 roku. W analizowanym okresie liczba aptek pozostawała względnie stabilna. W 2022 roku funkcjonowało ich 18, w 2023 roku 19, a w 2024 roku ich liczba nie uległa zmianie. Wskaźnik liczby mieszkańców przypadających na jedną aptekę ogólnodostępną wahał się w granicach od 2 924 osób w 2022 roku do 2 806 w 2023 roku i 2 830 w 2024 roku, co świadczy o utrzymującym się dobrym poziomie dostępności do usług farmaceutycznych.

Tabela 19. Dane dotyczące podmiotów świadczących opiekę zdrowotną na terenie Rumi w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba przychodni	16	22	20
Liczba porad ogółem	223 647	142 616	164 402
Liczba aptek	18	19	19
Liczba mieszkańców przypadających na 1 aptekę ogólnodostępną	2 924	2 806	2 830

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Dokonując analizy problemu uzależnień na terenie Rumi należy zwrócić uwagę, że są one często – chociaż nie zawsze – ze sobą powiązane na zasadzie sprzężenia przyczynowo-skutkowego. Dlatego konieczne jest podejście wielopłaszczyznowe do problemu, uwzględniające różne rodzaje uzależnień (alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne) i problem przemocy (przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, zaniedbanie, cyberprzemoc). Miasto Rumia realizuje obecnie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Rumia na 2025 rok. Głównym celem programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, w tym przeciwdziałanie przemocy domowej, które mogą wynikać z nadużywania alkoholu oraz używania innych substancji psychoaktywnych. Ponadto celem podejmowanych działań jest rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz dostosowanie istniejącego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń. Program ten jest dokumentem stanowiącym podstawę podejmowanych działań w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie Rumi.

W latach 2022-2024 alkoholizm pozostawał jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej w Rumi. W 2022 roku wsparciem objęto 97 rodzin, w 2023 roku 95 rodzin, a w 2024 roku 89 rodzin, co wskazuje na stopniowy spadek w tym zakresie. Narkomania, choć występuje rzadziej, także była powodem udzielania pomocy. W 2022 roku dotyczyła 11 rodzin, w 2023 roku 15 rodzin, a w 2024 roku 16 rodzin. Dane te pokazują, że problem uzależnień wciąż stanowi istotne wyzwanie, wymagające działań profilaktycznych i wsparcia zarówno osób uzależnionych, jak i ich rodzin.

Organem realizującym zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Rumi zajmuje się Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jej działalność wynika z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku w skład Komisji wchodziło 6 członków, z czego wszyscy uczestniczyli w szkoleniach mających na celu skuteczne realizowanie zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Komisja podzielona została na trzy zespoły:

1. Zespół ds. rozpatrywania wniosków i realizacji programów,
2. Zespół Konsultacyjny,

3. Zespół ds. kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

W 2022 roku Zespół ds. rozpatrywania wniosków i realizacji programów odbył 26 posiedzeń, w 2023 roku 27, a w 2024 ponownie 26. Podczas spotkań opiniowano wnioski o włączenie zadań do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Rumi, a także lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych, oceniając ich zgodność z uchwałami Rady Miejskiej. Ważnym elementem pracy Zespołu były rozmowy motywujące do podjęcia leczenia oraz udzielanie informacji o możliwościach skorzystania z pomocy i działań profilaktycznych. W 2022 roku odbyły się one na 24 posiedzeniach, w 2023 roku na 22, a w 2024 roku na 23 spotkaniach, co wskazuje na utrzymującą się aktywność w tym obszarze. W tym samym okresie systematycznie rosła liczba wniosków składanych do sądu o przymusowe leczenie – od 10 w 2022 roku, przez 26 w 2023 roku, aż do 37 w 2024 roku.

Zespół ds. rozpatrywania wniosków i realizacji programów prowadził również coroczne kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Rumi. W 2024 roku większość przedsiębiorców przestrzegała obowiązujących zasad i warunków prowadzenia sprzedaży, a z przeprowadzonych czynności sporządzono protokoły. W dwóch przypadkach stwierdzono jednak nieprawidłowości związane z przestrzeganiem warunków sprzedaży, a w kolejnych dwóch naruszenia zasad określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ważnym elementem działalności Komisji w Rumi jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do specjalistycznego wsparcia terapeutycznego. Od 2020 roku działa Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy domowej, w którym pomoc oferują psychologowie, psycholog dziecięcy, psychotraumatolog, terapeuta, prawnik oraz radca prawny. Dane za lata 2023 i 2024 potwierdzają duże i stałe zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie. Liczba konsultacji utrzymywała się na wysokim poziomie, a w niektórych obszarach odnotowano nawet wzrost. W 2023 roku psycholog przeprowadził 643 konsultacje, a w 2024 roku już 704. Wzrosła także liczba spotkań z psychologiem dziecięcym z 259 w 2023 roku do 293 w 2024 roku. W przypadku psychotraumatologa odnotowano wzrost z 105 do 127 konsultacji, natomiast terapeuta zrealizował 465 spotkań w 2024 roku wobec 515 w 2023 roku. Stabilny poziom utrzymywała pomoc prawna – prawnik przeprowadził odpowiednio 47 i 45 konsultacji, a radca prawny zwiększył ich liczbę z 44 do 72. Dane te jednoznacznie wskazują na istotną rolę Punktu Konsultacyjnego w systemie wsparcia mieszkańców Rumi oraz na konieczność dalszego rozwijania tej formy pomocy, szczególnie w zakresie specjalistycznego wsparcia psychologicznego.

Tabela 20. Konsultacje w „Punkcie Konsultacyjnym” w 2023 i 2024 roku

Specjalista	Liczba konsultacji w 2023	Liczba konsultacji w 2024
psycholog	643	704
psycholog dziecięcy	259	293
psychotraumatolog	105	127
terapeuta	515	465

prawnik	47	45
radca prawny	44	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportów z wykonania i efektów realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Rumia na lata 2022-2024.

W latach 2022-2024 realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Rumi była finansowana przede wszystkim z tzw. „korkowego” oraz dodatkowych środków z tzw. „małpkowego”. Dochody z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych utrzymywały się na wysokim poziomie i z roku na rok rosły. W 2022 roku wyniosły 1,5 mln zł, w 2023 roku 1,65 mln zł, a w 2024 roku 1,77 mln zł. Wydatki na realizację zadań programu kształtowały się odpowiednio na poziomie 1,12 mln zł, 1,75 mln zł i 2,13 mln zł. Dodatkowym źródłem były wpływy z „małpkowego”, które również systematycznie wzrastały. W 2022 roku dochód wyniósł 665 tys. zł, w 2023 roku 349 tys. zł, a w 2024 roku już 449 tys. zł. Wydatkowanie tych środków pozwoliło na rozszerzanie oferty działań profilaktycznych i terapeutycznych.

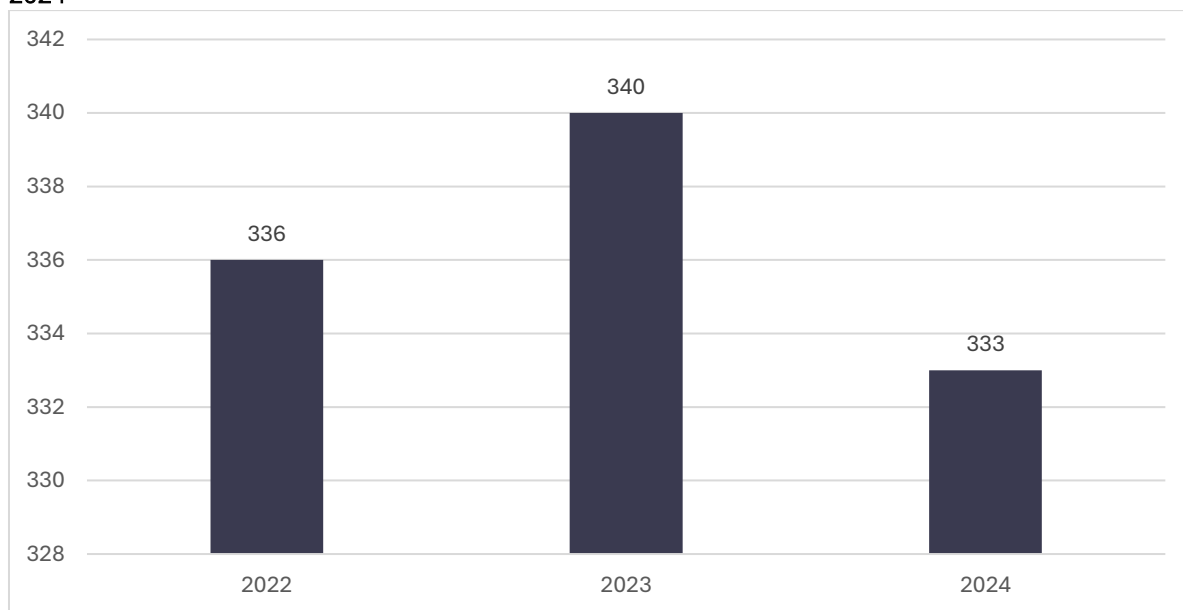
Łącznie budżet przeznaczany na program w analizowanym okresie wykazywał tendencję wzrostową, co umożliwiało zarówno kontynuację dotychczasowych działań, jak i realizację nowych inicjatyw skierowanych do mieszkańców.

Wspieranie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Starzenie się społeczeństwa oraz duża liczba osób z niepełnosprawnościami stanowią jedno z najważniejszych wyzwań polityki społecznej na poziomie krajowym i lokalnym. Te grupy społeczne często doświadczają ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu, które mogą prowadzić do wykluczenia społecznego, pogorszenia jakości życia oraz braku dostępu do niektórych usług. W związku z tym szczególnego znaczenia nabierają działania samorządów, instytucji pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych ukierunkowane na zapewnienie im kompleksowego wsparcia.

W 2024 roku niepełnosprawność znalazła się na pierwszym miejscu pod względem najczęstszych powodów udzielania pomocy rodzinom w Rumi. W tym samym roku liczba rodzin, które objęto wsparciem z tego tytułu wyniosła 333. Na przełomie trzech ostatnich lat liczba ta utrzymuje się na poziomie średnio 336 rodzin.

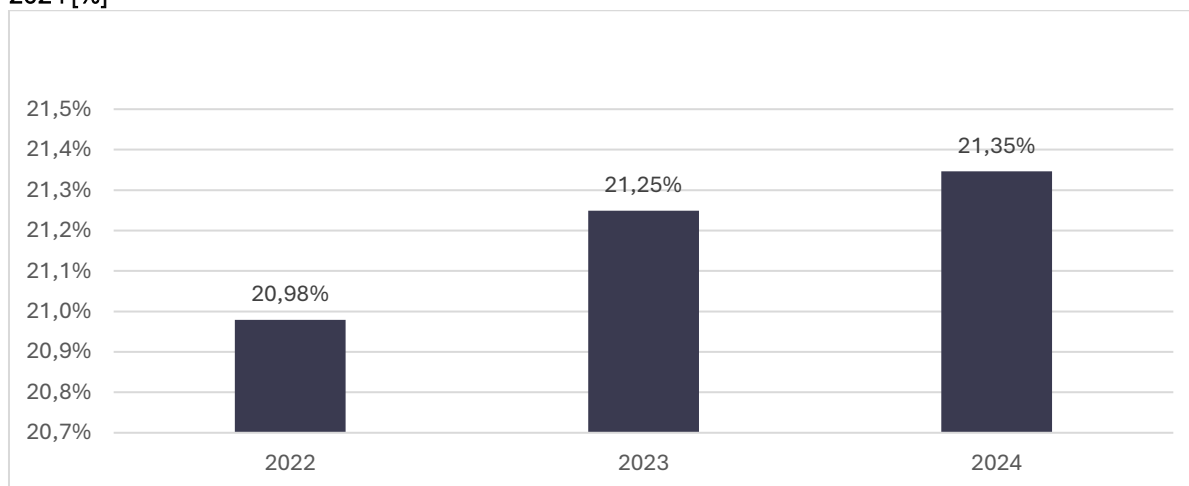
Wykres 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Rumi na przestrzeni lat 2022-2024 uległ zwiększeniu. Proces polegający na wzroście odsetka osób starszych nazywamy starzejącym się społeczeństwem. Dotyczy on większości rozwiniętych krajów, w tym Polski i ma istotne konsekwencje społeczne, ekonomiczne oraz zdrowotne.

Wykres 10. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Rumi w latach 2022-2024 [%]

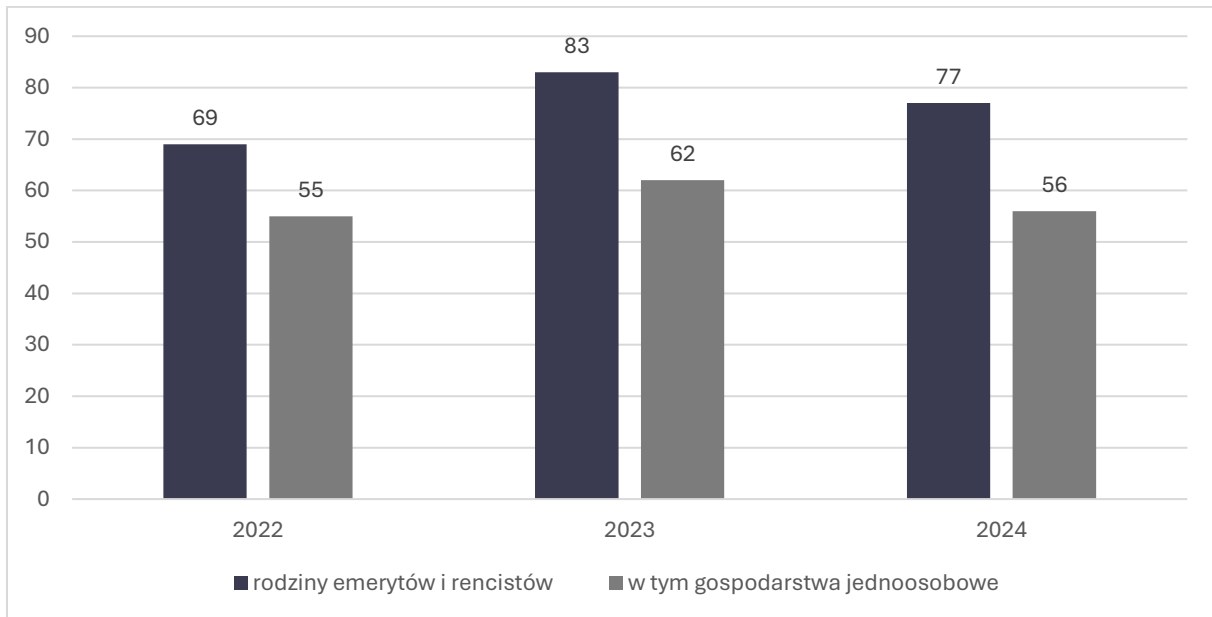

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczeństwa w grupie odbiorców pomocy społecznej istotne miejsce zajmują osoby w wieku poprodukcyjnym. W 2024 roku liczba seniorów korzystających z pomocy MOPS obejmowała 77 rodzin emerytów i rencistów, w tym 56 gospodarstw jednoosobowych. Dane z poprzednich lat wskazują, że w 2022 roku wsparciem objęto 69 rodzin (w tym 55 jednoosobowych), a w 2023 roku 83 rodziny (w tym 62 jednoosobowe).

Analiza struktury gospodarstw pokazuje, że zdecydowaną większość stanowią gospodarstwa jednoosobowe – w 2024 roku było to ponad 72% wszystkich rodzin emeryckich i rencistów objętych pomocą społeczną. Oznacza to, że znaczna część seniorów zmagają się z samotnością i koniecznością samodzielnego radzenia sobie w codziennym funkcjonowaniu, co istotnie zwiększa zapotrzebowanie na wsparcie środowiskowe, opiekę domową i działania przeciwdziałające izolacji społecznej.

Wykres 11. Liczb rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności MOPS za 2022, 2023 i 2024 rok.

W myśl Ustawy o pomocy społecznej, osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w DPS są: mieszkaniowiec domu, przedstawiciel ustawowy, małżonek, zstępni przed wstępnymi, gmina zgodnie z miejscem zamieszkania, z której osoba została skierowana.

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi ponosił odpłatność za pobyt 55 osób w Domach Pomocy Społecznej. Łączna kwota przeznaczona na ten cel wyniosła 2 672 597,11 zł. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest wyraźny wzrost zarówno w zakresie liczby osób umieszczonych w DPS, jak i kosztów ponoszonych przez Miasto. W 2022 roku odpłatnością objętych było 41 osób, a wydatki wyniosły 1 510 725,69 zł, natomiast w 2023 roku liczby te wzrosły do 46 osób i 2 087 659,22 zł.

Systematyczny wzrost zarówno liczby osób kierowanych do DPS, jak i wydatków z tym związanych, świadczy o rosnących potrzebach w zakresie opieki całodobowej. Z jednej strony może to wynikać ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób wymagających specjalistycznego wsparcia, z drugiej zaś ze zwiększających się kosztów utrzymania w placówkach. Zjawisko to stanowi istotne wyzwanie finansowe dla budżetu

miasta i wymaga nie tylko planowania wydatków w tym obszarze, ale także podejmowania działań wspierających opiekę środowiskową i rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, które mogą stanowić alternatywę dla umieszczenia w DPS.

Tabela 21. Liczb osób w DPS za które Miasto ponosiło odpłatność oraz kwoty przeznaczone na ten cel w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba osób przebywających w DPS	41	46	55
Kwota odpłatności [zł]	1 510 725,69	2 087 659,22	2 672 597,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Wsparcie w codziennym funkcjonowaniu osób niesamodzielnych w Rumi realizowane jest poprzez usługi opiekuńcze, kierowane głównie do osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami. Ich celem jest zapewnienie możliwości jak najdłuższego pozostania beneficjentów w środowisku domowym, bez konieczności kierowania ich do placówek całodobowej opieki. W latach 2022-2023 z usług opiekuńczych korzystały 74 osoby, natomiast w 2024 roku liczba ta wzrosła do 79. Równocześnie zwiększały się nakłady finansowe na ten cel. W 2022 roku wyniosły one 770 786,70 zł, w 2023 roku 725 490,68 zł, a w 2024 roku już 837 749,68 zł.

Dane te wskazują, że w Rumi rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, co związane jest m.in. ze starzeniem się społeczeństwa oraz wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Jednocześnie obserwowany wzrost kosztów pokazuje konieczność planowania dalszych nakładów finansowych oraz poszukiwania rozwiązań organizacyjnych, które pozwolą zapewnić wysoką jakość usług przy efektywnym wykorzystaniu środków publicznych.

Tabela 22. Liczb beneficjentów usług opiekuńczych oraz kwoty przeznaczone na ten cel w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba beneficjentów usług opiekuńczych	74	74	79
Kwota świadczeń	770 786,70	725 490,68	837 749,68
w tym usług specjalistycznych	48	43	49
Kwota świadczeń	596 154,39	555 804,28	625 061,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Istotną część tej pomocy stanowiły specjalistyczne usługi opiekuńcze, kierowane do osób wymagających szczególnego wsparcia, w tym osób z niepełnosprawnościami oraz chorobami psychicznymi. W 2022 roku korzystało z nich 48 osób, w 2023 roku 43, a w 2024 roku już 49. Nakłady finansowe na ich realizację utrzymywały się na wysokim poziomie, wynosząc od 555 tys. zł w 2023 roku do ponad 625 tys. zł w 2024 roku.

Dane te potwierdzają, że usługi specjalistyczne stanowią jeden z kluczowych elementów systemu pomocy społecznej w mieście. Rosnące nakłady finansowe oraz stabilna liczba beneficjentów pokazują, że zapotrzebowanie na tę formę wsparcia jest trwałe i wymaga dalszego rozwoju, aby sprostać potrzebom osób niesamodzielnych i ich rodzin.

Miasto Rumia realizuje program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” (AOON), którego celem jest zwiększanie samodzielności i aktywności społecznej osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie im indywidualnego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Asystenci pomagają m.in. w przemieszczaniu się, wykonywaniu czynności dnia codziennego, załatwianiu spraw urzędowych, a także w uczestnictwie w życiu społecznym i kulturalnym, co przyczynia się do poprawy jakości życia beneficjentów.

Z danych MOPS w Rumi wynika, że w latach 2022–2024 liczba uczestników programu systematycznie rosta. W 2022 roku objęto wsparciem 39 osób, w 2023 roku już 65, a w 2024 roku aż 95 mieszkańców. Wzrost ten pokazuje, że program odpowiada na realne potrzeby społeczności lokalnej i cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Dynamiczny rozwój programu wskazuje również na rosnącą świadomość znaczenia usług asystenckich w budowaniu niezależności osób z niepełnosprawnościami. Można uznać, że AOON w Rumi staje się jedną z kluczowych form wsparcia w polityce społecznej miasta, której kontynuacja i dalsze poszerzanie mają istotne znaczenie dla wzmacniania integracji społecznej i równości szans.

Opieka wytchnieniowa stanowi ważną formę wsparcia realizowaną przez Miasto Rumia w ramach działań skierowanych do rodzin i opiekunów osób ze szczególnymi potrzebami. Jej głównym celem jest czasowe odciążenie opiekunów, którzy na co dzień sprawują stałą i często wymagającą opiekę nad swoimi bliskimi. Dzięki temu rozwiązaniu opiekunowie zyskują możliwość odpoczynku, regeneracji sił czy załatwienia własnych spraw, a jednocześnie osoby wymagające wsparcia mają zapewnioną odpowiednią opiekę.

W latach 2022-2024 systematycznie zwiększał się zasięg tej formy pomocy. W 2022 roku program objął 15 osób, w 2023 roku 16 rodzin, natomiast w 2024 roku już 22 rodziny. Dane te wskazują na rosnące znaczenie opieki wytchnieniowej w systemie lokalnego wsparcia oraz na potrzebę dalszego rozwoju tej formy pomocy, odpowiadającej na realne wyzwania społeczne związane ze starzeniem się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających stałej opieki.

W Rumi działa Klub Seniora „Senior+”, utworzony w 2023 roku we współpracy Miasta Rumia i Caritas Archidiecezji Gdańskiej, dofinansowany z Budżetu Państwa w ramach Programu Senior+. Placówka mieści się w Centrum Pomocowym Caritas im. Św. Siostry Faustyny i oferuje 30 miejsc dla osób po 60. roku życia, nieaktywnych zawodowo. Seniorzy uczestniczą w zajęciach prozdrowotnych, warsztatach rozwijających zainteresowania, spotkaniach tematycznych, wyjazdach i wydarzeniach integracyjnych. Klub sprzyja aktywnemu stylowi życia, budowaniu więzi i przeciwdziałaniu osamotnieniu. Kwalifikacją uczestników zajmuje się MOPS Rumia, który w 2024 roku utrzymywał stałą współpracę z placówką.

Działalność Klubu jest realizowana w ramach Programu Wieloletniego „Senior+”. Oferta obejmuje zajęcia plastyczno-manualne (m.in. rękodzieło, szydełkowanie, malowanie),

zajęcia ruchowe (spacery, gimnastyka poranna i rehabilitacyjna), trening umysłu (gry planszowe, krzyżówki, czytanie), a także spotkania edukacyjne, warsztaty z dietetykiem i wsparcie psychologiczne. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00 i są dostosowane do potrzeb oraz możliwości uczestników.

Oprócz działalności Klubu, w Rumi funkcjonują także inne programy aktywizujące osoby starsze:

- „Aktywni po 60-tce na basenie – edycja 2” – cykliczne zajęcia sportowe na basenie, organizowane w ramach wsparcia Pomorskiej Rady Seniorów. W 2024 roku z tej formy aktywności skorzystało 80 seniorów, którzy dwa razy w tygodniu uczestniczyli w zajęciach prowadzonych przez trenera. Program ma na celu poprawę kondycji fizycznej i jakości życia mieszkańców.
- Rumska Karta Seniora – program funkcjonujący od 2017 roku, którego celem jest podnoszenie jakości życia osób starszych i zachęcanie ich do aktywności społecznej. Seniorzy korzystają z licznych zniżek oferowanych przez 70 lokalnych przedsiębiorców, a także ulg na zajęcia sportowe, wydarzenia kulturalne i rekreacyjne organizowane w mieście.
- Pudełko Życia – program skierowany do seniorów powyżej 65. roku życia i osób z niepełnosprawnościami. Polega na wyposażeniu mieszkańców w specjalny zestaw, zawierający kartę informacyjną z najważniejszymi danymi medycznymi, umieszczaną w oznaczonym pojemniku w lodówce. Dzięki temu służby ratunkowe w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia mogą szybciej podjąć skuteczne działania.

Dzięki tym inicjatywom Rumia systematycznie rozwija ofertę wsparcia i aktywizacji osób starszych, wspierając ich samodzielność, integrację społeczną oraz bezpieczeństwo.

W Gminie Rumia działa Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne, które powstało w 2023 roku w ramach Programu „Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne”. Ośrodek jest przeznaczony dla dorosłych osób z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności i stanowi ważny element lokalnej polityki społecznej, wpisując się w proces deinstytucjonalizacji.

Placówka oferuje 8 miejsc na pobyt całodobowy oraz 15 miejsc dla osób korzystających z pobytu dziennego. Dzięki temu możliwe jest zapewnienie wsparcia zarówno osobom wymagającym stałej opieki, jak i tym, które potrzebują jedynie częściowej pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Kwalifikacją uczestników zajmuje się MOPS w Rumi, prowadząc wywiady środowiskowe i wydając decyzje o skierowaniu do placówki. W 2024 roku MOPS kontynuował bliską współpracę z pracownikami Centrum, m.in. poprzez spotkania i systematyczny kontakt telefoniczny. Na stronie internetowej Ośrodka Pomocy regularnie publikowane były również informacje o rekrutacji do COM.

Gmina Miejska Rumia realizuje również rządowy Program „Korpus Wsparcia Seniorów”. Zadanie to było w 2024 roku prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi w okresie od lipca do końca grudnia. Program miał na celu zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych poprzez wprowadzenie usług teleopieki i opieki na odległość.

W ramach programu zakupiono opaski bezpieczeństwa oraz wykupiono abonamenty umożliwiające całodobowe monitorowanie seniorów przez centrum ratownicze. Łącznie z programu skorzystało 25 osób powyżej 60. roku życia, w większości samotnych, przewlekłe chorych lub posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Dzięki rozwiązaniu seniorzy i ich rodziny zyskali poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość dłuższego, samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania.

Na realizację zadania Rumia otrzymała dotację w wysokości 16 tys. zł. Środki przeznaczono głównie na zakup opasek bezpieczeństwa, obsługę systemu monitoringu oraz dodatkowe gratyfikacje dla pracowników zaangażowanych w realizację programu. W trakcie trwania projektu obsłużono 137 abonamentów miesięcznych i zarejestrowano 109 zgłoszeń – w tym 2 wymagające interwencji służb ratunkowych. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” stał się ważnym elementem lokalnej polityki senioralnej, skutecznie wspierając bezpieczeństwo i niezależność osób starszych w Rumi.

W Rumi działa również Środowiskowy Dom Samopomocy, utworzony dzięki dotacji celowej w ramach rozwoju sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Placówka mieści się w Centrum Pomocowym im. Św. Siostry Faustyny i przeznaczona jest dla 20 dorosłych mieszkańców Gminy Rumia z niepełnosprawnością intelektualną w różnym stopniu, często współistniejącą z zaburzeniami neurologicznymi lub przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi.

Celem ŚDS jest zapewnienie uczestnikom systemu oparcia społecznego poprzez zaspokajanie ich potrzeb bytowych, edukacyjnych i społecznych. Działania placówki ukierunkowane są na podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do jak najbardziej samodzielnego życia. Zakres świadczonych usług dostosowany jest indywidualnie do możliwości i potrzeb każdej osoby.

W Gminie Rumia coraz wyraźniej widoczny jest proces starzenia się społeczeństwa oraz wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami, które potrzebują kompleksowego i długofalowego wsparcia. Coraz więcej mieszkańców żyje samotnie, często z ograniczoną możliwością samodzielnego funkcjonowania i niewystarczającym zapleczem opiekuńczym. Zjawiska te powodują rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, rehabilitacyjne i środowiskowe, które umożliwiają zachowanie większej samodzielności, poprawę jakości życia oraz integrację społeczną osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Istotnym wyzwaniem jest również zapewnienie dostępności do instytucji pomocowych. Bariery architektoniczne i brak odpowiednich udogodnień mogą ograniczać możliwość

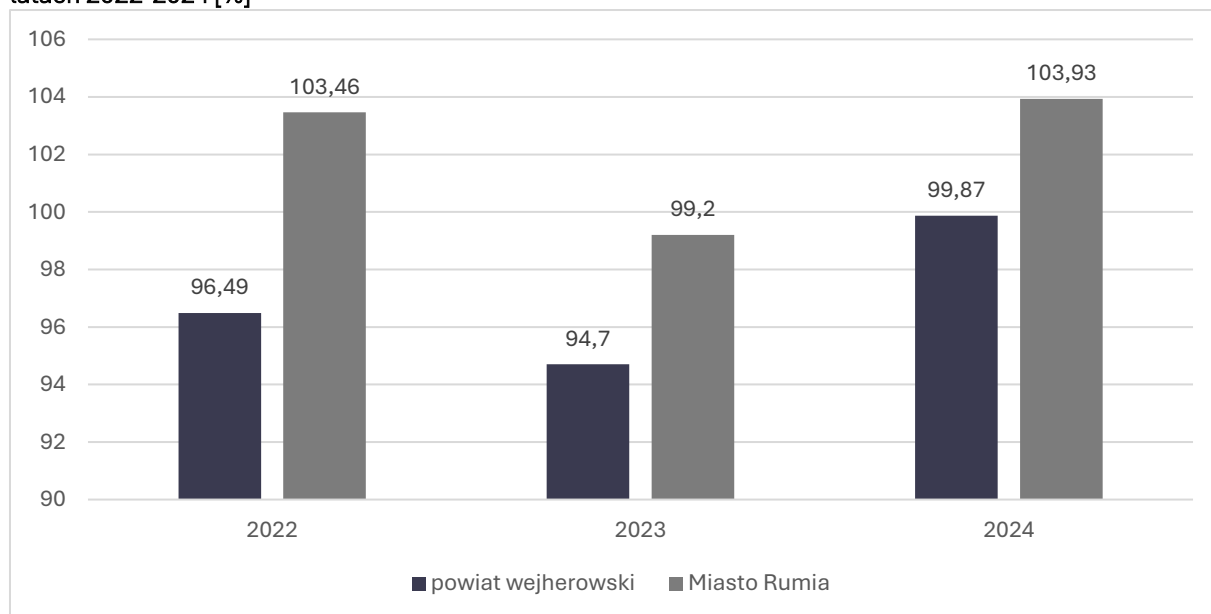
korzystania z oferowanego wsparcia, szczególnie w przypadku osób z ograniczoną mobilnością. W perspektywie najbliższych lat narastające potrzeby w tym obszarze będą wymagały zarówno poszerzania oferty usług, jak i dostosowania infrastruktury do zmieniających się realiów demograficznych i społecznych.

Edukacja publiczna

Edukacja publiczna odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości społeczeństwa, stanowiąc fundament rozwoju jednostki oraz wspólnoty lokalnej. To właśnie szkoły publiczne zapewniają dzieciom i młodzieży ostęp do wiedzy, umiejętności i wartości, które są niezbędne do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i obywatelskim.

Jednym z podstawowych wskaźników używanych do oceny dostępu do edukacji na różnych poziomach nauczania jest współczynnik skolaryzacji brutto. Jest to stosunek liczby uczniów zapisanych na danym poziomie edukacji do liczby osób w populacji, która według wieku powinna uczęszczać na ten poziom nauki, wyrażony w procentach. Kolejny wykres przedstawia wartość współczynnika skolaryzacji brutto w szkolnictwie podstawowym w Mieście Rumia oraz powiecie wejherowskim. W latach 2022-2024 w Rumii utrzymywał się on na bardzo wysokim poziomie: 103,46% w 2022 r., 99,2% w 2023 r. i 103,93% w 2024 r., przewyższając wartości dla powiatu wejherowskiego (odpowiednio 96,49%, 94,7% i 99,87%). W niektórych latach wskaźnik w Rumii przekraczał 100%, co świadczy o tym, że do szkół w Rumi uczęszczają także dzieci spoza jej granic.

Wykres 12. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w Rumi i powiecie wejherowskim w latach 2022-2024 [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wyniki egzaminów z języka polskiego, matematyki oraz języków obcych są istotnym wskaźnikiem efektywności kształcenia. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Rumi w latach 2021-2024 były zbliżone do średnich krajowych. Z języka polskiego utrzymywały się na

podobnym poziomie do średniej dla Polski, z matematyki były nieco wyższe, natomiast w języku angielskim uczniowie osiągnęli wyniki wyraźnie lepsze niż średnia krajowa.

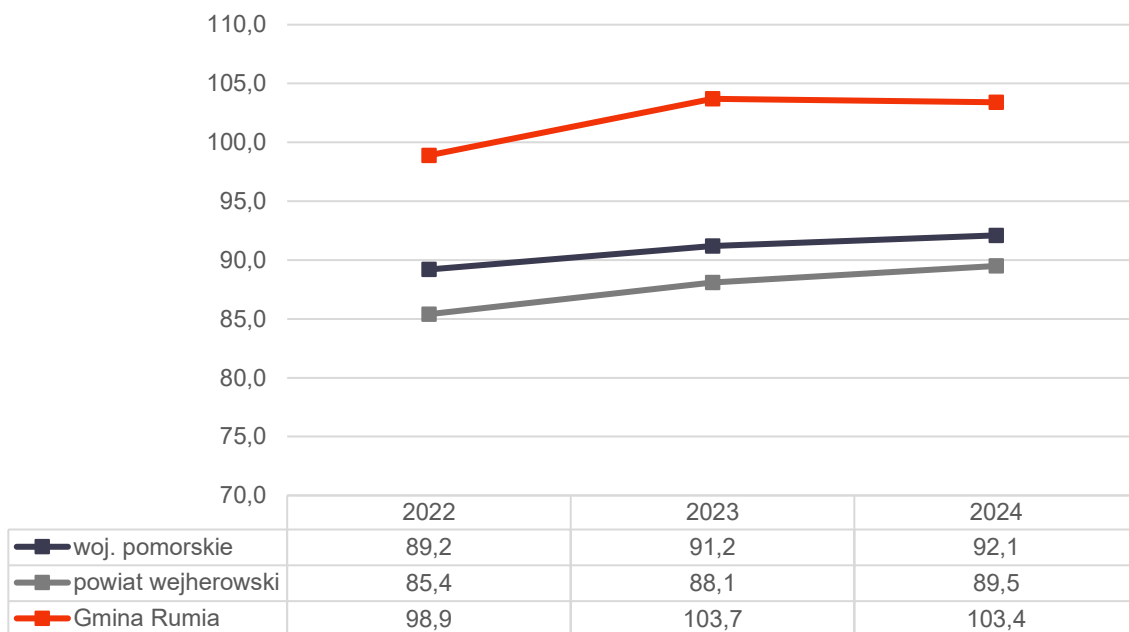
Tabela 23. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Rumi w latach 2021-2024 (%)

Rok szkolny	J. polski (Rumia)	J. polski (Polska)	Matematyka (Rumia)	Matematyka (Polska)	J. angielski (Rumia)	J. angielski (Polska)
2021/2022	60,3	60	58,41	57	71,52	67
2022/2023	66	66	55	53	68	66
2023/2024	60	61	56	52	71	66

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji oświatowej za lata 2021/2022/2023/2024.

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Rumi utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, sięgając 98,9% w 2021 roku, 103,7% w 2022 roku i 103,4% w 2023 roku. Wskaźniki przekraczające 100% wskazują, że z oferty przedszkoli w mieście korzystają również dzieci spoza Gminy, co potwierdza atrakcyjność i dostępność lokalnej infrastruktury przedszkolnej.

Wykres 13. Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-5 lat w Rumi w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

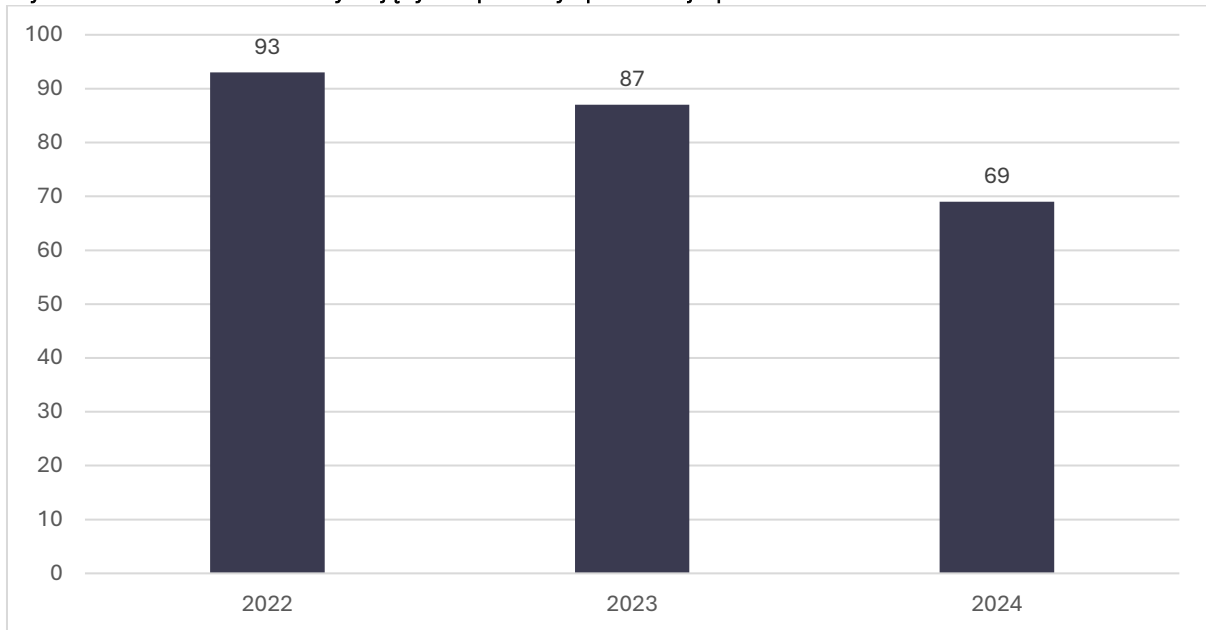
Przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja zawodowa

Bezrobocie jest jednym z kluczowych problemów społecznych, który ma bezpośredni wpływ na stabilność gospodarczą i społeczną. Przeciwdziałanie bezrobociu wymaga zintegrowanych działań na poziomie lokalnym, które obejmują zarówno wsparcie dla osób pozostających bez pracy, jak i inicjatywy mające na celu utworzenie nowych miejsc zatrudnienia.

W 2024 roku bezrobocie było piątą najczęściej wskazywaną przyczyną udzielania pomocy społecznej w Rumi. Wsparciem z tego tytułu objęto 69 rodzin, podczas gdy w 2023 roku było

to 87 rodzin, a w 2022 roku 93 rodziny. Dane te pokazują spadkową tendencję, co może świadczyć o poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Realizacja zadań wykonywanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie wpisuje się w Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia dla województwa pomorskiego na rok 2024, który stanowi uszczegółowienie zapisów dokumentu strategicznego jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

Wykonywane zadania PUP wpisują się również w założenia „Krajowego Planu na Rzecz Zatrudnienia”. Opracowywany na szczeblu krajowym, stanowi wskazówkę dla tworzonych na szczeblu regionalnym przez samorząd województwa corocznych regionalnych planów działań na rzecz zatrudnienia.

Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie pozyskał w 2024 roku dodatkowe środki z Funduszu Pracy na realizację:

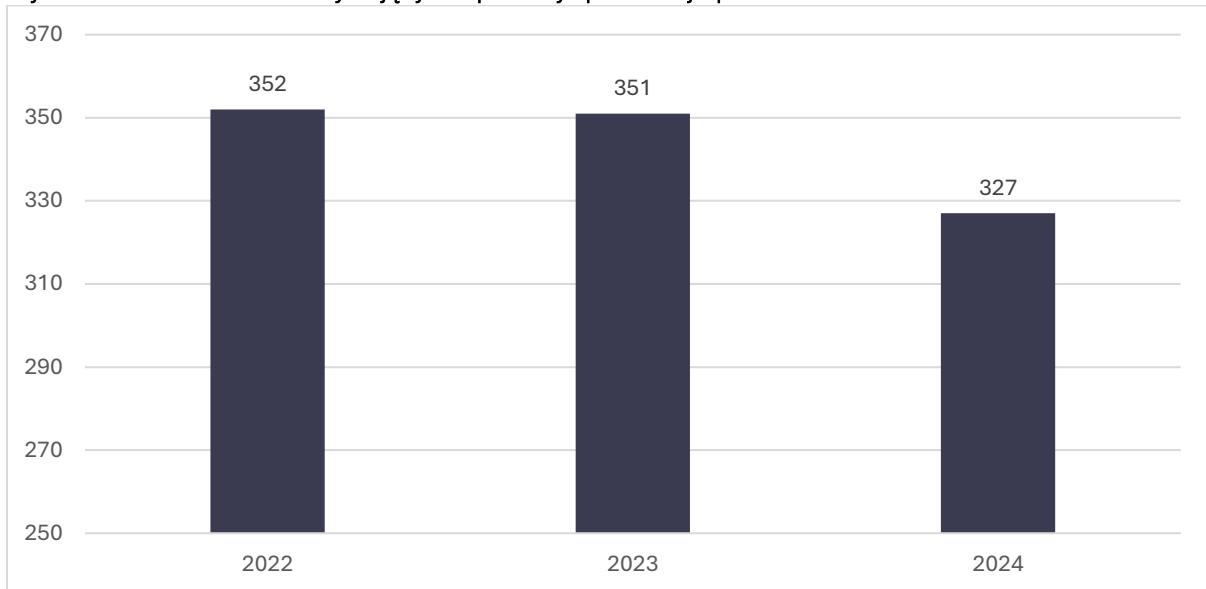
- programów na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi,
- programów dla bezrobotnych do 30 roku życia.

Przeciwdziałanie ubóstwu i reintegracja społeczna

Problem ubóstwa ma szeroki wpływ na życie jednostek i całych społeczności. Osoby żyjące w ubóstwie często borykają się z wieloma trudnościami, które ograniczają ich dostęp do edukacji, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa, a także uczestnictwa w życiu społecznym. Zjawisko ubóstwa nie tylko prowadzi do marginalizacji, ale również wprowadza w stan chronicznego stresu i niepewności, co może negatywnie wpływać na zdrowie psychiczne i fizyczne osób dotkniętych tym problemem.

W 2024 roku liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu ubóstwa wyniosła 327. W porównaniu do lat poprzednich widoczny jest spadek. W 2022 roku wsparciem objęto 352 rodziny, a w 2023 roku 351. Dane te wskazują na stopniowe zmniejszanie się skali problemu ubóstwa w Rumi.

Wykres 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Bezpośrednio z problemem ubóstwa wiąże się zjawisko bezdomności, które w niektórych przypadkach stanowi jego konsekwencję. W Rumi w latach 2022 i 2023 liczba rodzin dotkniętych tym problemem utrzymywała się na zbliżonym poziomie 59 w 2022 roku oraz 58 w 2023 roku. W 2024 roku odnotowano jednak wzrost do 72 rodzin, co może świadczyć o nasileniu się trudności mieszkaniowych w lokalnej społeczności.

Zasiłek stały jest świadczeniem pieniężnym przyznawanym osobom w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, których dochody nie pozwalają na pokrycie podstawowych potrzeb. W 2022 roku korzystało z niego 269 mieszkańców Rumi, a łączna kwota świadczeń wyniosła 1 709 888 zł. Rok później liczba beneficjentów wzrosła nieznacznie do 271 osób, przy jednoczesnym spadku wydatków do 1 664 126 zł. W 2024 roku liczba osób pobierających zasiłek zmniejszyła się do 265, natomiast kwota przeznaczona na ten cel istotnie wzrosła i wyniosła 2 213 033 zł. Dane te wskazują, że choć liczba świadczeniobiorców pozostaje względnie stabilna, rosną koszty wsparcia, co może wynikać z wyższych stawek świadczeń oraz zmian w polityce socjalnej.

Zasiłek okresowy przyznawany jest osobom lub rodzinom, które przeżywają przejściowe trudności finansowe i nie są w stanie samodzielnie pokryć swoich podstawowych potrzeb. Może być on udzielany maksymalnie na 12 miesięcy, w zależności od sytuacji życiowej beneficjenta. W 2022 roku ze świadczenia korzystało 125 osób, a jego łączna wartość wyniosła 96 144 zł. Rok później liczba beneficjentów wzrosła do 194, a kwota do 209 101 zł. W 2024 roku odnotowano spadek liczby świadczeniobiorców do 113 osób, jednak wysokość

wydatkowanych środków nadal była wyższa niż w 2022 roku i wyniosła 149 571 zł. Dane te pokazują, że zapotrzebowanie na zasiłki okresowe podlega znacznym wahaniom, co odzwierciedla zmienność sytuacji dochodowej mieszkańców.

Zasiłek celowy to jednorazowe świadczenie pieniężne przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych w sytuacjach nagłych, takich jak pożar, klęska żywiołowa czy inne zdarzenia losowe prowadzące do utraty mienia lub źródeł dochodu. Może być on przeznaczony m.in. na zakup żywności, leków, opatu, odzieży, przedmiotów codziennego użytku, a także na drobne remonty czy pokrycie kosztów pogrzebu. W 2022 roku z tej formy wsparcia skorzystało 40 mieszkańców Rumi, a łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 46 856,38 zł. Rok później liczba beneficjentów wzrosła do 77, a wartość świadczeń do 67 697 zł. W 2024 roku odnotowano wyraźny spadek, ponieważ z zasiłków celowych skorzystało jedynie 5 osób, a ich łączna kwota wyniosła 1 314 zł. Dane te wskazują, że skala udzielania tego rodzaju pomocy jest silnie uzależniona od występowania sytuacji losowych i wyjątkowych potrzeb w danym roku.

Tabela 24. Liczba przyznanych zasiłków i kwota przeznaczana na ten cel w latach 2022-2024

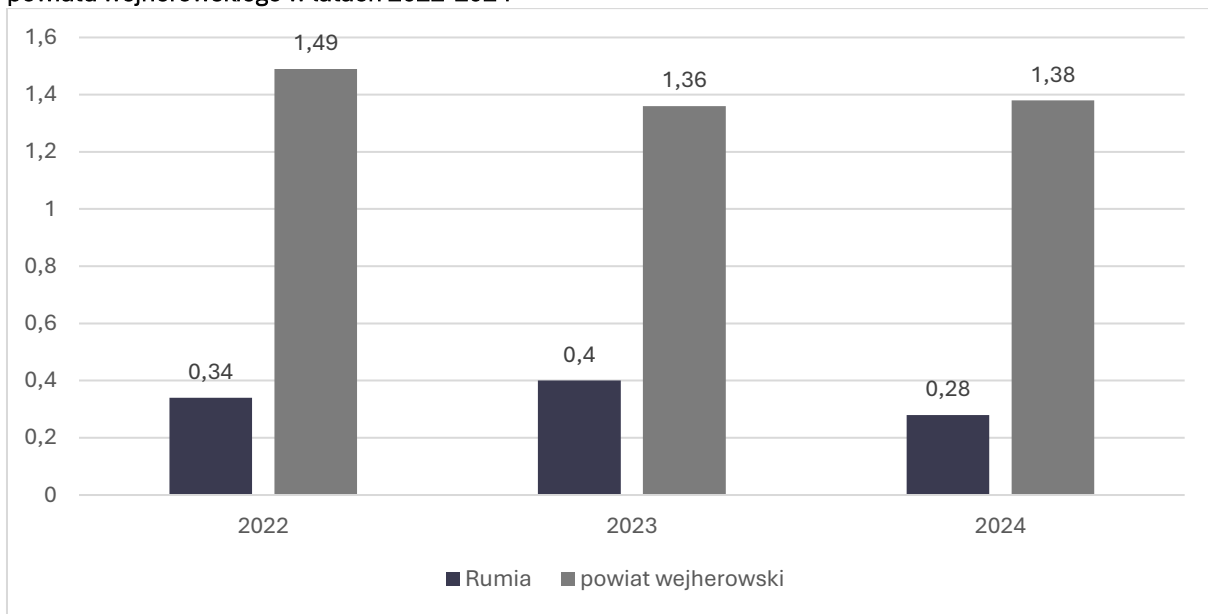
Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Zasiłek stały	269	271	265
Kwota świadczeń [zł]	1 709 888,00	1 664 126,00	2 213 033,00
Zasiłek okresowy	125	194	113
Kwota świadczeń [zł]	96 144,00	209 101,00	149 571,00
Zasiłek celowy	40	77	5
Kwota świadczeń [zł]	46 856,38	67 697,00	1 314,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS za lata 2022-2024.

Kultura, kultura fizyczna i turystyka

Kultura, kultura fizyczna i turystyka odgrywają istotną rolę w życiu lokalnej społeczności, wpływając zarówno na rozwój jednostki, jak i budowanie tożsamości zbiorowej. Inicjatywy kulturalne, sportowe oraz turystyczne sprzyjają integracji mieszkańców, kształtują aktywne postawy społeczne i promują zdrowy styl życia. Dane dotyczące aktywności kulturalnej pokazują jednak, że w Rumi w latach 2022-2024 liczba członków grup artystycznych na 1000 mieszkańców utrzymywała się na niskim poziomie (0,34 w 2022 r., 0,40 w 2023 r. i 0,28 w 2024 r.), podczas gdy w powiecie wejherowskim wartości te były kilkukrotnie wyższe (od 1,36 do 1,49). Oznacza to, że udział mieszkańców miasta w zorganizowanych formach działalności artystycznej jest niewielki, co wskazuje na potrzebę wzmacniania oferty w tym obszarze, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży.

Wykres 16. Członkowie grup artystycznych, w tym dzieci i młodzież szkolna na 1000 ludności w Rumi na tle powiatu wejherowskiego w latach 2022-2024

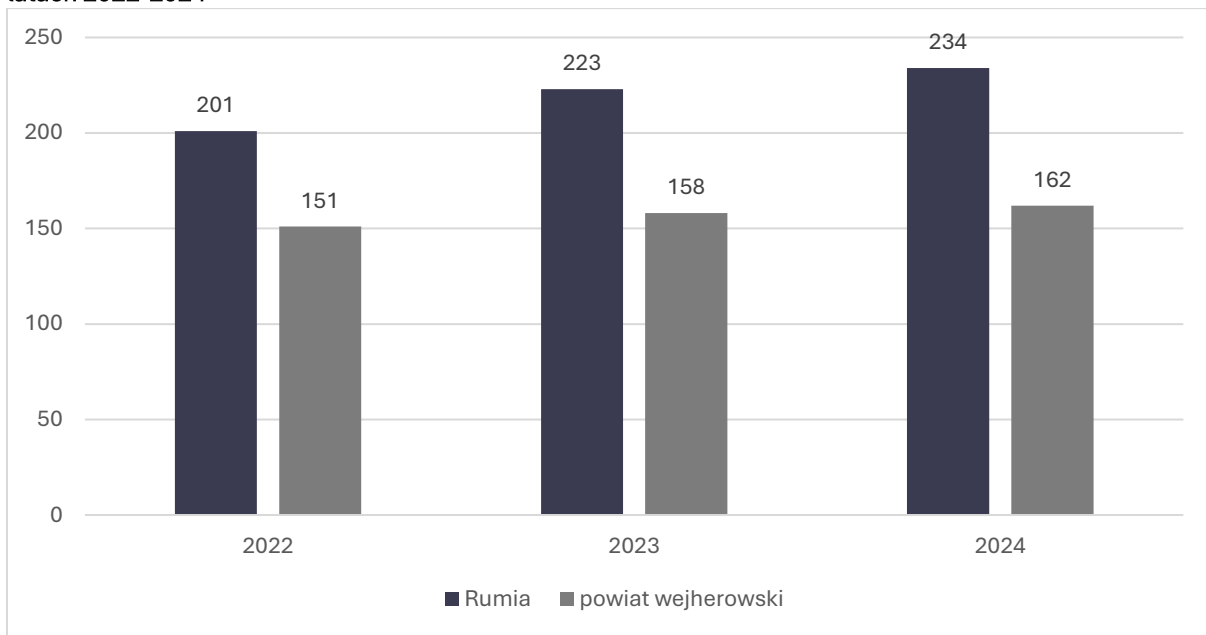

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Podobny obraz wyłania się z analizy infrastruktury sportowej – w 2022 roku na 10 tys. mieszkańców Rumi przypadało 3,8 obiektu sportowego, podczas gdy w powiecie wejherowskim wskaźnik ten wynosił 7,7. Dane te wskazują na deficyt infrastruktury sportowej w mieście i potrzebę dalszych inwestycji, aby zapewnić mieszkańcom lepsze warunki do podejmowania aktywności fizycznej.

Na tle powiatu korzystnie prezentują się natomiast wskaźniki czytelnictwa. W latach 2022–2024 liczba czytelników bibliotek publicznych w Rumi systematycznie rosła z 201 do 234 na 1000 mieszkańców i była wyraźnie wyższa niż w całym powiecie wejherowskim (151-162). Dane te świadczą o dużej roli bibliotek w życiu lokalnej społeczności oraz skuteczności działań podejmowanych na rzecz promocji czytelnictwa.

Wykres 17. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Rumi na tle powiatu wejherowskiego w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Rozwojowi lokalnej turystyki i rekreacji sprzyja obecność terenów leśnych, które stanowią naturalne zaplecze dla organizacji wydarzeń plenerowych, aktywnego wypoczynku i edukacji ekologicznej. W latach 2022-2024 powierzchnia lasów przypadająca na jednego mieszkańca Rumi wynosiła 240 m², co stanowi ważny potencjał do wykorzystania w dalszym rozwoju oferty rekreacyjnej i turystycznej.

W Rumi oprócz stałej oferty instytucji kulturalnych odbywają się również różnorodne wydarzenia kulturalne i sportowe, które integrują mieszkańców i wzbogacają życie społeczne miasta. Do ważniejszych inicjatyw ostatnich lat należą m.in. Leśna Potańcówka, czyli zabawa taneczna organizowana w plenerze, Koncerty Kameralne w parkach miejskich z udziałem lokalnych artystów, a także Jarmark Świąteczny w Parku Starowiejskim, który w grudniu 2024 roku połączono z warsztatami i występami artystycznymi. Popularnością cieszy się również cykliczna impreza muzyczna „Letni House i Zimne Lody”, a w 2024 roku szczególnym wydarzeniem był przemarsz i piknik historyczny z okazji 800-lecia Rumi.

Tego rodzaju inicjatywy pokazują, że oferta kulturalna miasta jest zróżnicowana, obejmuje różne grupy wiekowe i formy aktywności – od muzyki i tańca po wydarzenia historyczne i świąteczne – co sprzyja integracji lokalnej społeczności oraz budowaniu tożsamości miasta.

Rumia wyróżnia się wysokim poziomem czytelnictwa i posiadaniem naturalnych walorów przyrodniczych, a dodatkowym atutem miasta są liczne wydarzenia kulturalne i plenerowe, które wzmacniają integrację mieszkańców i budują lokalną tożsamość. Wyzwaniem pozostaje natomiast rozwój infrastruktury sportowej oraz zwiększenie uczestnictwa w zorganizowanych formach działalności artystycznej. Konsekwentne działania w tych

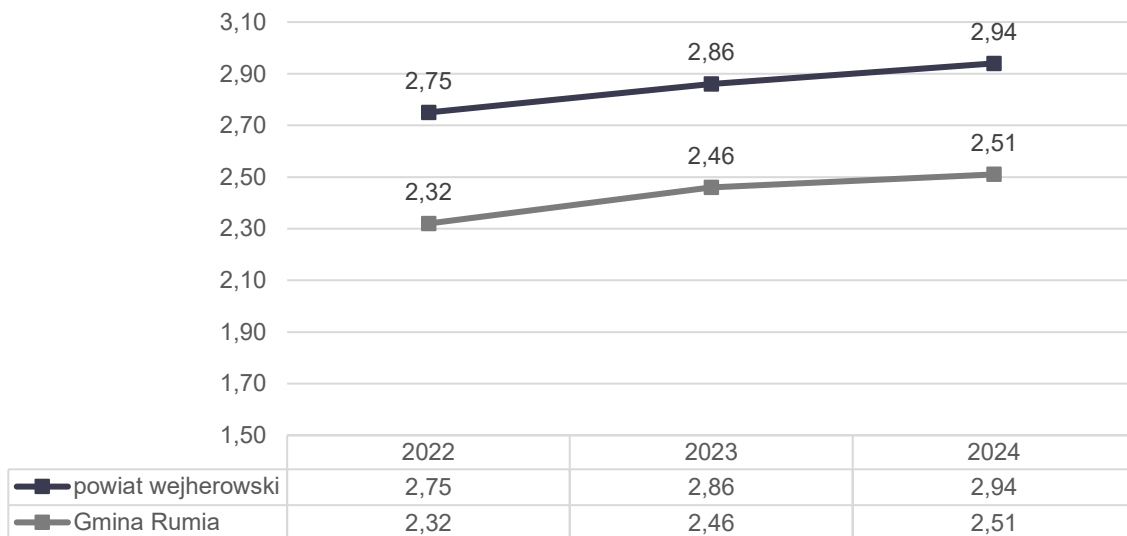
obszarach, połączone z dalszym rozwijaniem oferty wydarzeń, mogą w najbliższych latach znacząco podnieść jakość życia mieszkańców i atrakcyjność miasta.

Aktywność obywatelska

Aktywność społeczna mieszkańców stanowi ważny fundament dobrze funkcjonującej wspólnoty lokalnej. To dzięki zaangażowaniu obywateli w stowarzyszenia, organizacje pozarządowe inicjatywy oddolne, czy wolontariat – możliwy jest rozwój lokalny, wzmacnianie więzi sąsiedzkich oraz tworzenie przestrzeni do efektywnej współpracy.

Kolejny wykres prezentuje liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 1 tys. mieszkańców w latach 2022-2024. W Rumi wskaźnik ten wzrósł z 2,32 w 2022 roku do 2,51 w 2024 roku, co potwierdza rosnące zaangażowanie mieszkańców w działalność społeczną. Mimo wzrostu wartości, liczba organizacji przypadających na 1 tys. mieszkańców pozostaje nieco niższa niż średnia dla powiatu wejherowskiego, gdzie w tym samym okresie wskaźnik wzrósł z 2,75 do 2,94.

Wykres 18. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Rumia i powiecie wejherowskim w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

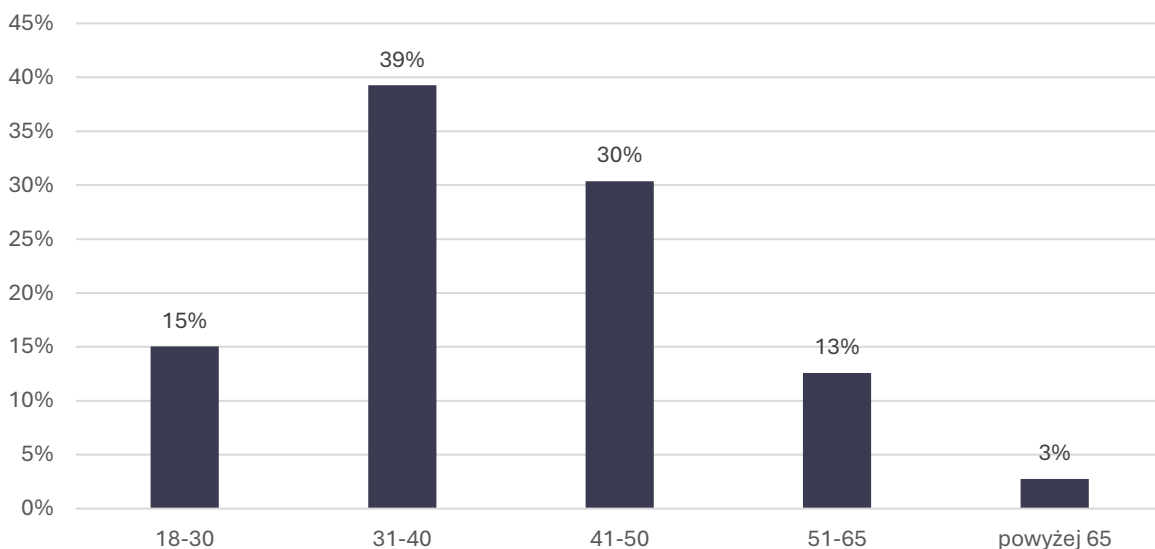
Potrzeby w zakresie usług społecznych w opinii dorosłych mieszkańców Gminy

W celu lepszego zrozumienia potrzeb oraz opinii mieszkańców dotyczących wybranych aspektów funkcjonowania Gminy w zakresie usług społecznych, przeprowadzone zostało badanie ankietowe. Badanie zostało przeprowadzone w dniach 25.08-05.09 2025 roku w formie elektronicznej. Zebrano łącznie 326 ankiet. Zgromadzone odpowiedzi pozwoliły na uzyskanie obrazu społecznych nastrojów, identyfikację najważniejszych problemów oraz wskazanie obszarów wymagających poprawy. Poniżej zaprezentowano szczegółowe wyniki badania.

Struktura badanej próby

W badaniu wzięło udział 326 dorosłych mieszkańców Rumi, z czego 80,4% stanowiły kobiety (262 osoby), a 19,6% mężczyźni (64 osoby). Respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku – największą grupę stanowiły osoby mające 31-40 lat (39,2%) oraz 41-50 lat (30,4%). Niemniej jednak swoje opinie wyrazili również ankietowani w wieku 18-30 lat (15%), a także między 51 a 65 rokiem życia (12,6%) oraz powyżej 65 lat (2,8%).

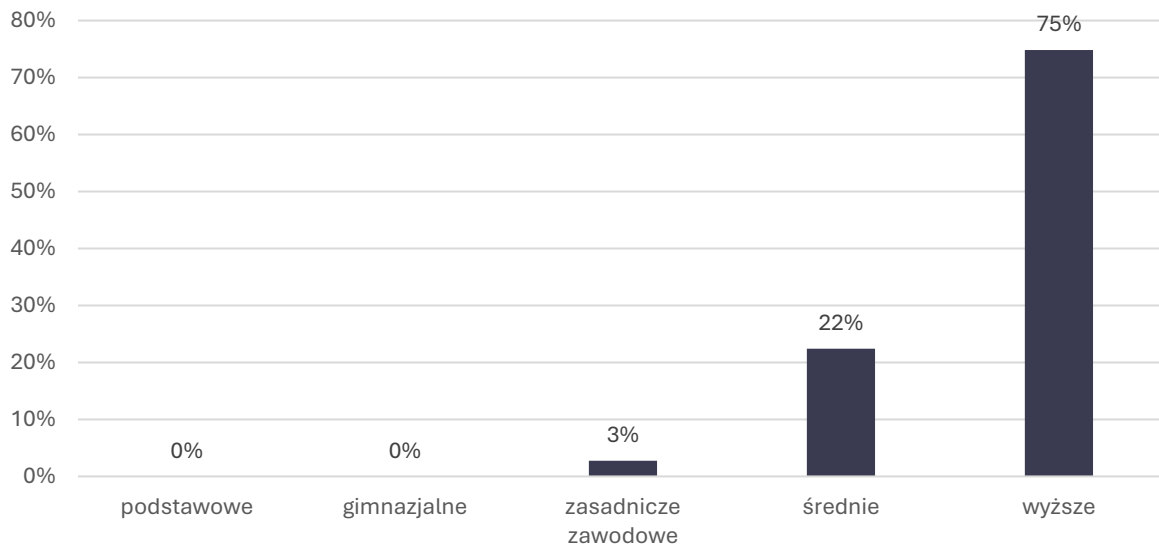
Wykres 19. Wiek respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wśród uczestników badania przeważały osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (75%), a pozostałe ankiety wypełnili ankietowani posiadający wykształcenie średnie (22%) oraz zasadnicze zawodowe (3%). Żaden uczestnik badania nie ukończył edukacji na poziomie podstawowym, ani też nie legitymował się wykształceniem gimnazjalnym.

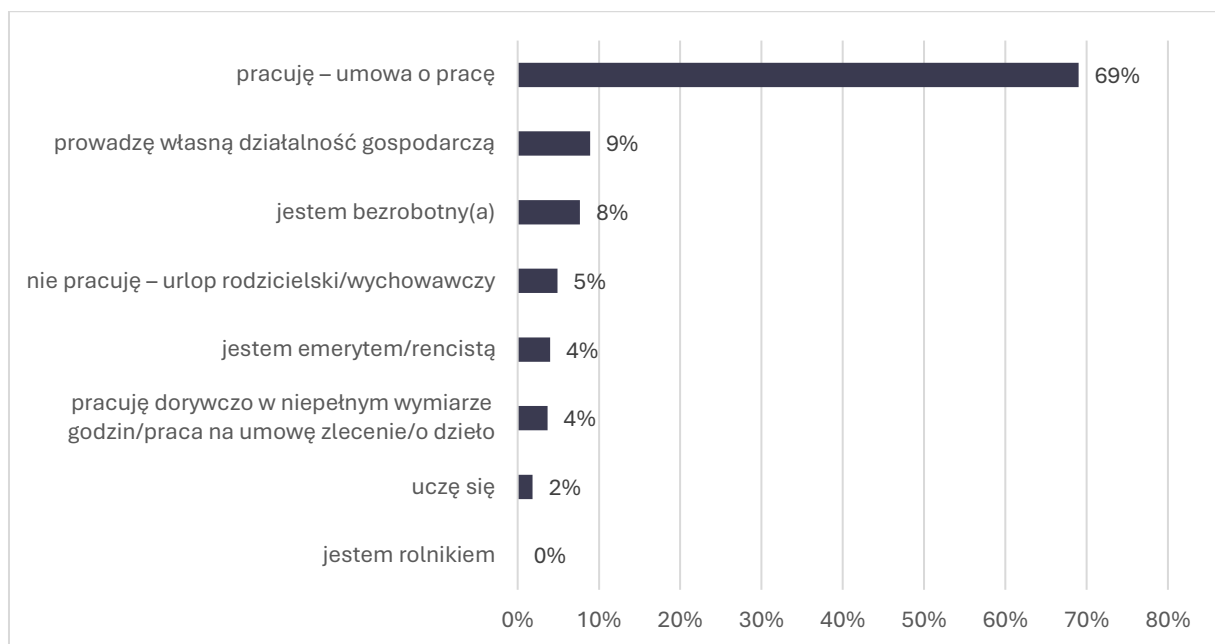
Wykres 20. Wykształcenie respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Ankietowani reprezentowali również różne grupy pod względem aktywności zawodowej. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę (69%), z kolei 9% uczestników badania prowadziło własną działalność gospodarczą. Kolejną grupę stanowiły osoby bezrobotne, które przekazały 8% kwestionariuszy. Osoby przebywające na urlopie rodzicielskim lub wychowawczym stanowiły 5% badanych. Emeryci lub renciści oraz osoby pracujące dorywczo stanowiły po 4% wszystkich uczestników badania. Najmniej osób reprezentowało grupę uczących się (2%).

Wykres 21. Sytuacja zawodowa respondentów [%]

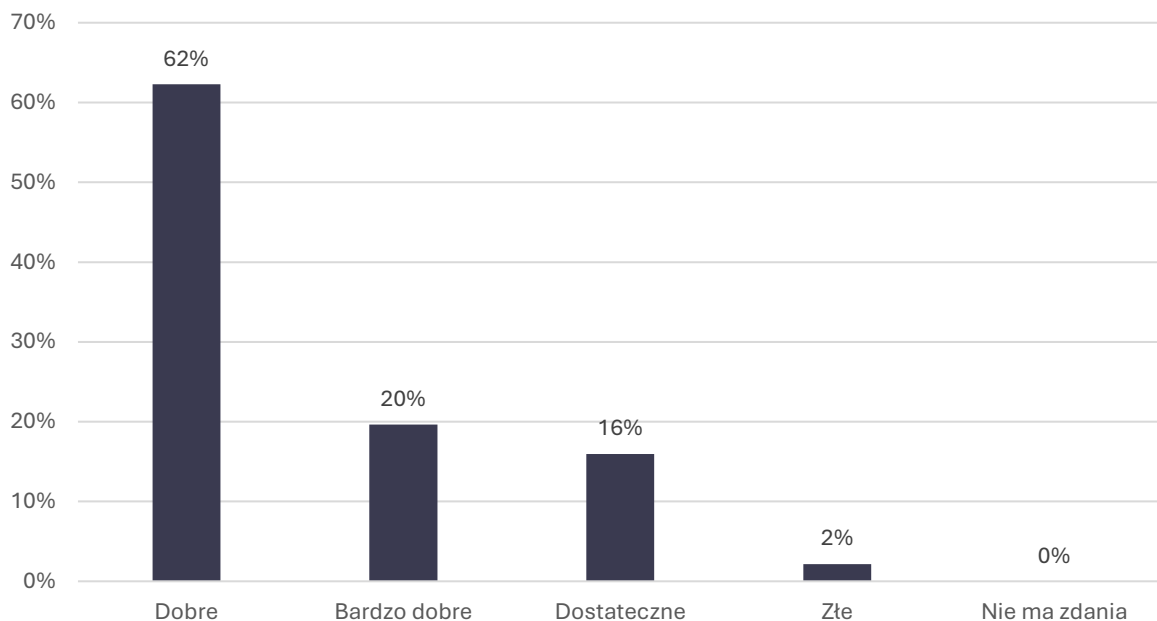

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wyniki badania

Pierwsze pytanie zadane respondentom miało na celu poznanie ich opinii w zakresie aktualnych warunków życia na terenie Rumi. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że mieszkańcy Gminy generalnie pozytywnie oceniają ogólne warunki życia – większość badanych zadeklarowała, że są one dobre (62%), lub bardzo dobre (20%). Około 16% ankietowanych oceniło warunki życia jako dostateczne. Zaledwie 2% respondentów jest zdania, że warunki życia w Mieście są złe.

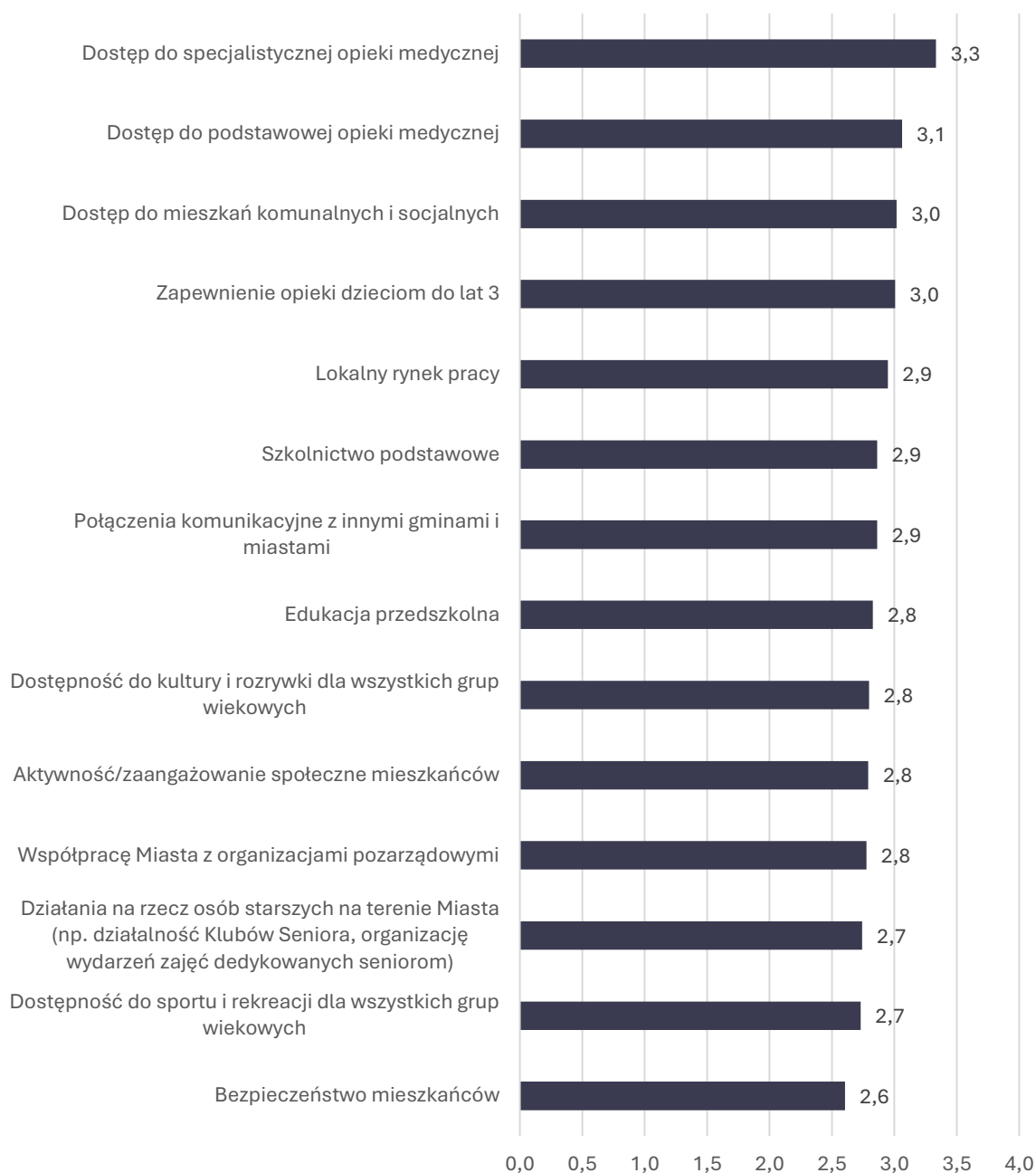
Wykres 22. Jak ocenia Pan/i aktualnie ogólne warunki życia mieszkańców Miasta? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W następnej kolejności podjęto próbę oceny poszczególnych obszarów życia w Mieście. Mieszkańcy mieli je ocenić w skali od 1 „bardzo dobrze” do 5 „bardzo źle”. Ogólna ocena poszczególnych obszarów życia mieszkańców wyniosła 2,9, co wskazuje na umiarkowany poziom zadowolenia. Wynik ten sugeruje, że choć wiele aspektów ocenianych jest neutralnie lub przeciętnie, istnieją zarówno obszary, które wyróżniają się korzystnie, jak i takie, które wymagają zdecydowanej poprawy. Najkorzystniej oceniono bezpieczeństwo mieszkańców, dostępność do sportu i rekreacji dla wszystkich grup wiekowych oraz działania na rzecz osób starszych. W dalszej kolejności uplasowały się: współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi, aktywność i zaangażowanie społeczne mieszkańców, dostępność do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych oraz edukacja przedszkolna. Najmniej korzystnie oceniono m.in. dostęp do specjalistycznej jak i podstawowej opieki medycznej, dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych oraz zapewnienie opieki dzieciom do lat 3, co wskazuje na potrzebę podjęcia zdecydowanych działań w tych obszarach.

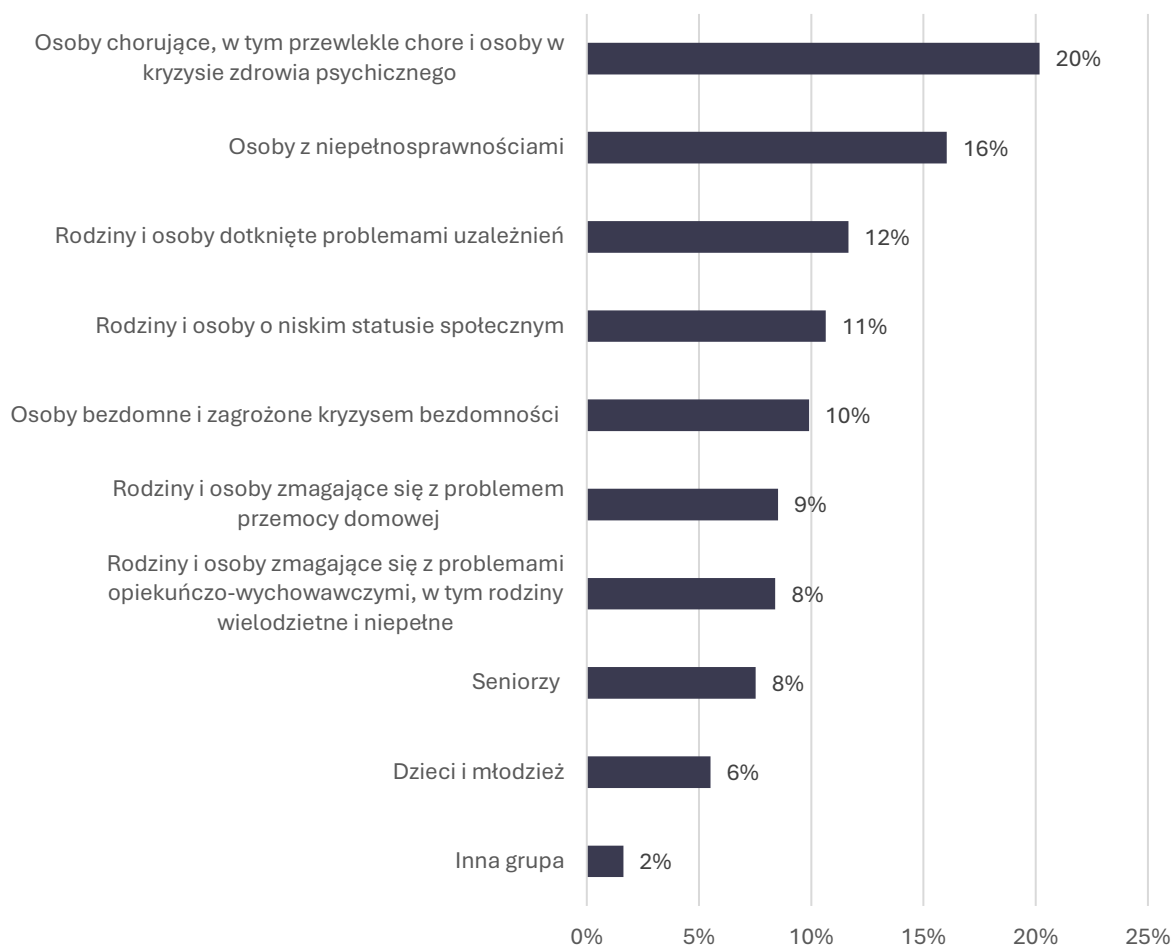
Wykres 23. Jak ocenia Pan/i poszczególne obszary życia w Mieście? [od 1 „bardzo dobre” do 5 „bardzo złe”]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Respondentów poproszono również o wskazanie grup mieszkańców, które ich zdaniem są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne. Są to osoby, które w szczególny sposób odczuwają braki w dostępie do usług, wsparcia czy możliwości uczestnictwa w życiu społecznym. Zdaniem ankietowanych są to przede wszystkim: osoby chorujące, w tym przewlekle chore i osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień, a także rodziny i osoby o niskim statusie społecznym.

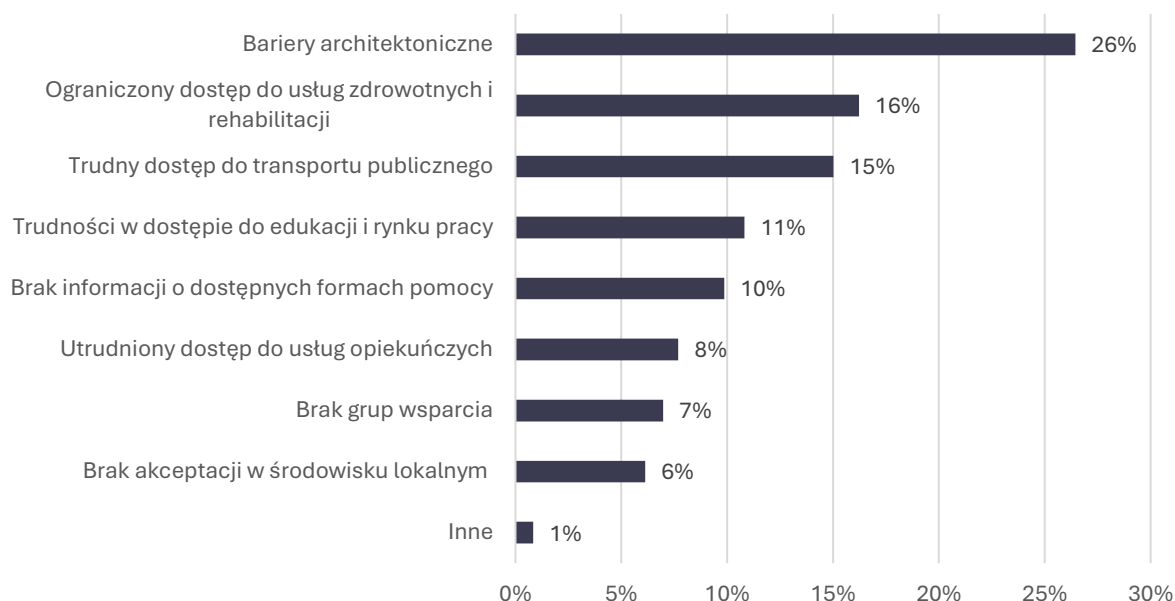
Wykres 24. Jakie grupy są Pana/i zdaniem najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym w Mieście? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wyniki ankiet wskazują na konieczność podjęcia działań w zakresie poprawy dostępności przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami, w tym w obszarze działań nastawionych na likwidację występujących w Mieście barier architektonicznych. Niezbędne wydaje się również m.in. podjęcie działań zmierzających do zwiększenia dostępności usług zdrowotnych i rehabilitacji. Duża ilość wskazań potwierdza również występowanie trudności w zakresie dostępu do transportu publicznego. Jest to wyzwanie na najbliższe lata zarówno dla władz Rumi, jak i organizacji pozarządowych.

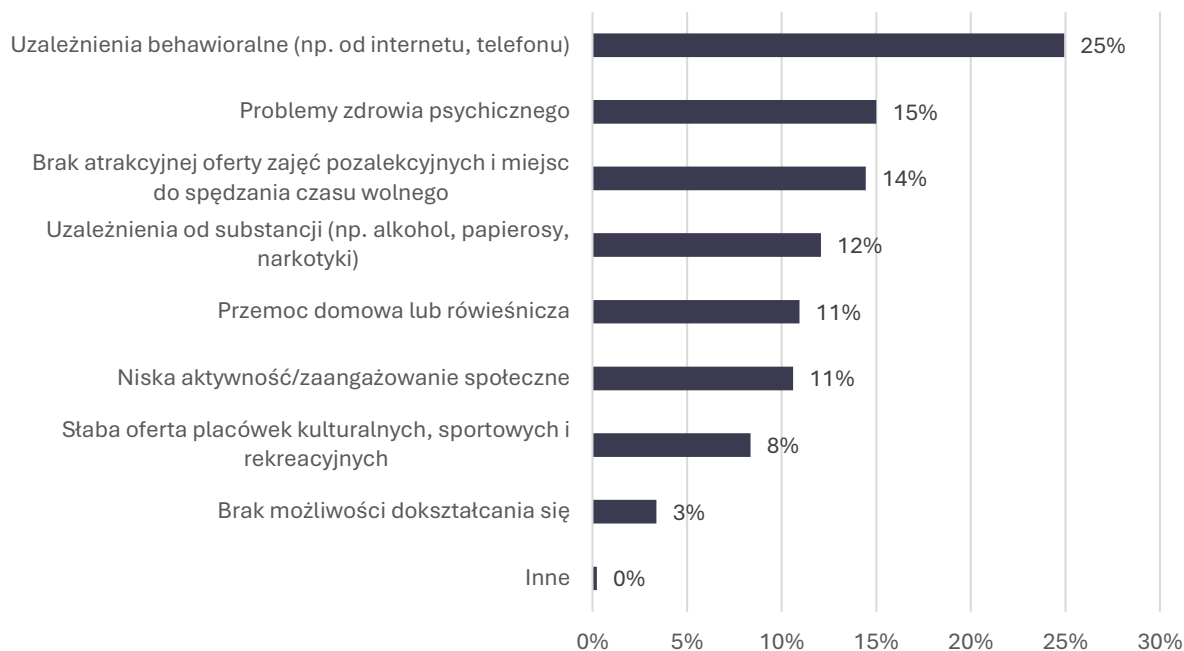
Wykres 25. Jakich problemów według Pana/i najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnościami? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Kolejny wykres przedstawia opinie mieszkańców dotyczące najważniejszych problemów społecznych dotyczących dzieci i młodzieży na terenie Rumi. Respondenci za najważniejsze uznali uzależnienia behawioralne, problemy zdrowia psychicznego oraz brak atrakcyjnej oferty zajęć pozalekcyjnych i miejsc do spędzania czasu wolnego. W dalszej kolejności wymieniano uzależnienia od substancji psychoaktywnych, przemoc domową lub rówieśniczą i niską aktywność społeczną tej grupy.

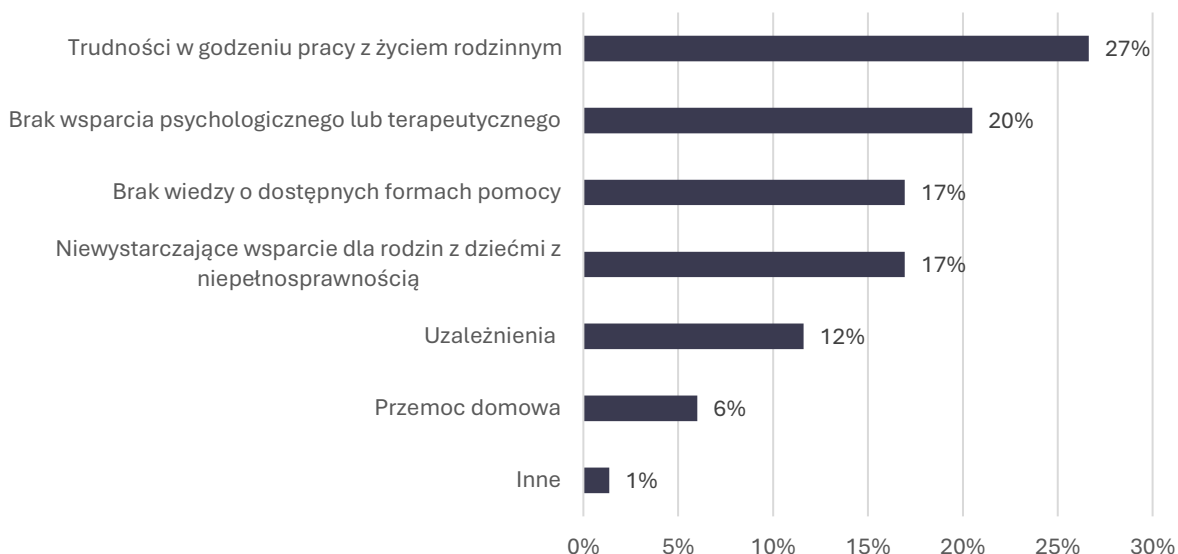
Wykres 26. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/i za najważniejsze na terenie Miasta? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Mieszkańcy Miasta biorący udział w badaniu ankietowym, określili również najważniejsze problemy dotyczące rodziny na tym obszarze. Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że szczególną uwagę należy poświęcić trudnościom w godzeniu pracy z życiem rodzinnym. Nie bez znaczenia pozostają również kwestie dotyczące braku wsparcia psychologicznego lub terapeutycznego. Wielu respondentów wskazało również, że problemem jest brak wiedzy o dostępnych formach pomocy oraz niewystarczające wsparcie dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami.

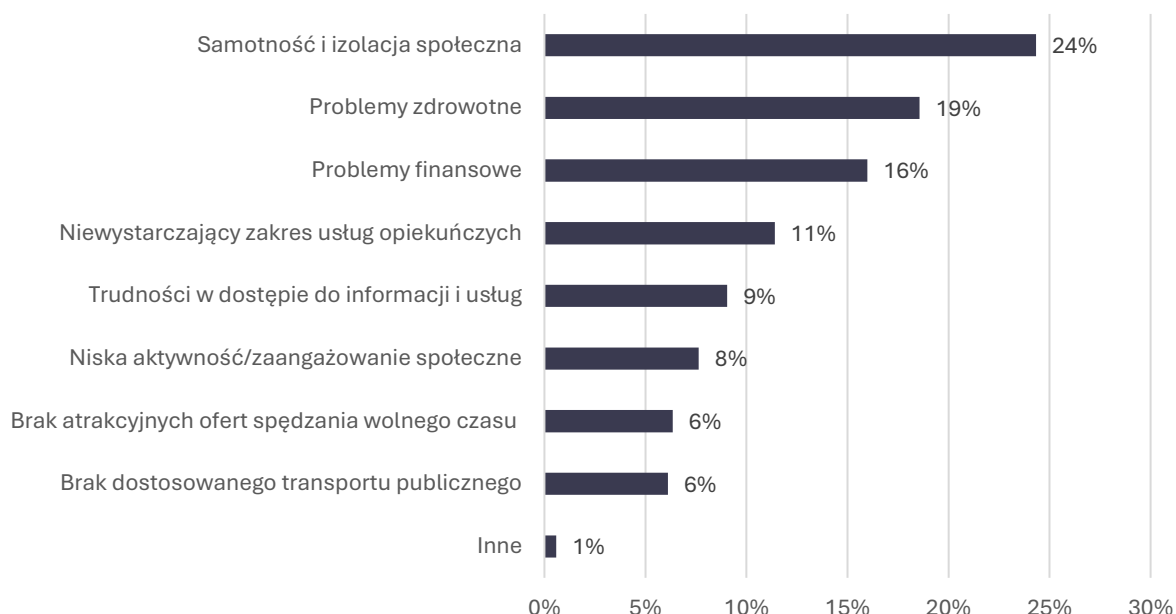
Wykres 27. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy rodzin na terenie Miasta? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W ramach przeprowadzonego badania ankietowego największym problemem osób starszych wskazywanym przez ankietowanych okazała się samotność i izolacja społeczna, którą jako istotną barierę życia codziennego wskazało aż 24% odpowiedzi. Na kolejnych miejscach znalazły się problemy zdrowotne (19%) oraz trudności finansowe (16%), które w znacznym stopniu wpływają na jakość życia seniorów.

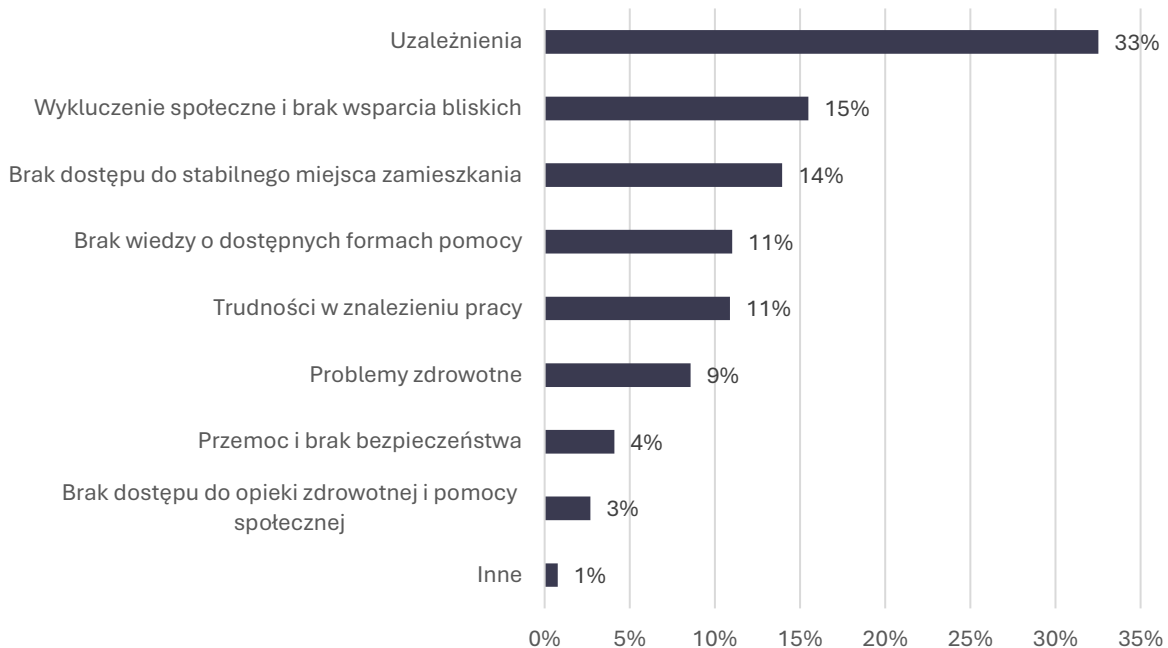
Wykres 28. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/i za najważniejsze na terenie Gminy? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym najczęściej wskazywanym problemem osób w kryzysie bezdomności okazały się uzależnienia, które stanowiły 33% wszystkich odpowiedzi. Na drugim miejscu znalazło się wykluczenie społeczne i brak wsparcia bliskich (15%), a tuż za nim brak dostępu do stabilnego miejsca zamieszkania (14%). Ważnymi barierami były również: brak wiedzy o dostępnych formach pomocy (11%) i trudności w znalezieniu pracy (11%). Wyniki badania pokazują, że problemy osób w kryzysie bezdomności mają złożony charakter – obok uzależnień i braku stabilnego lokum równie ważne pozostają trudności w integracji społecznej, ograniczony dostęp do wsparcia instytucjonalnego oraz bariery na rynku pracy.

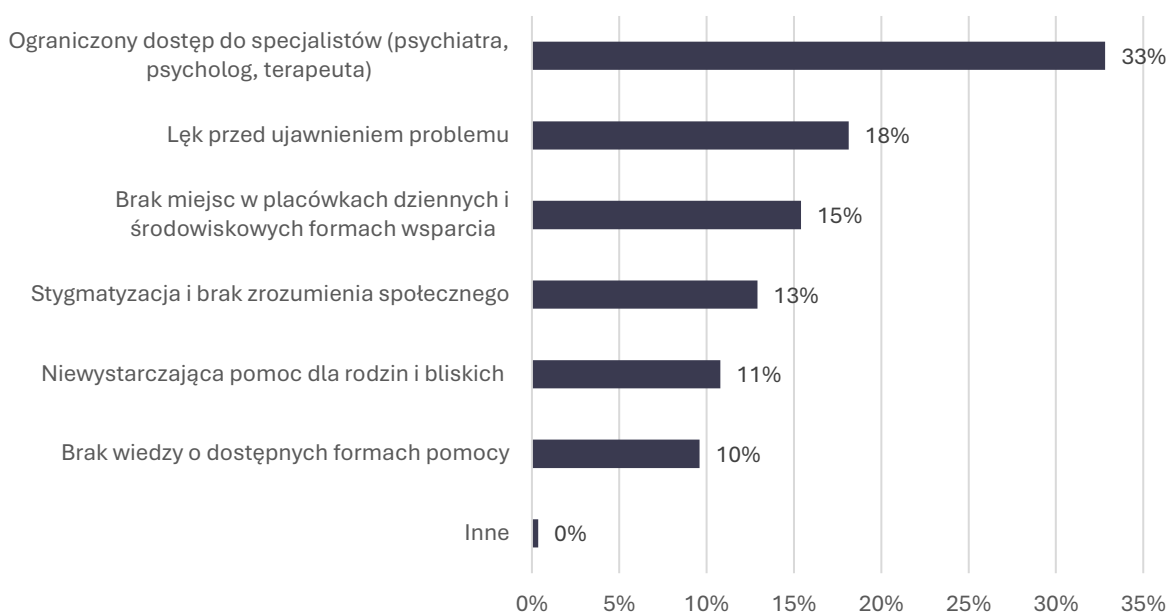
Wykres 29. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób doświadczających kryzysu bezdomności na terenie Miasta? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Analiza zebranych ankiet pozwoliła wykazać, że w opinii respondentów do najważniejszych problemów dotyczących osób w kryzysie zdrowia psychicznego zaliczyć można ograniczony dostęp do specjalistów, w tym psychiatry, psychologa i terapeuty, jak i również lęk przed ujawnieniem problemu. Sugeruje to potrzebę działań zarówno systemowych, jak i społecznych, ukierunkowanych na przełamywanie tabu i zwiększanie dostępności wsparcia.

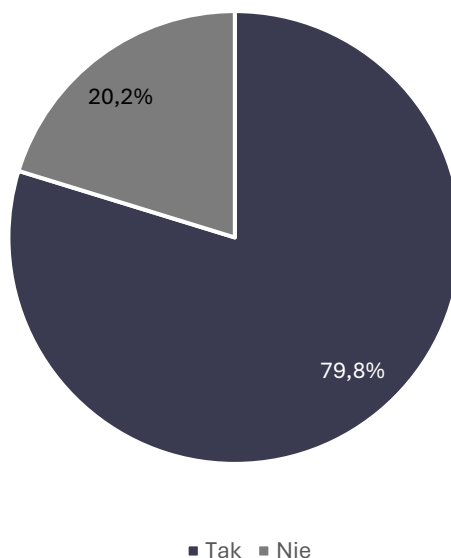
Wykres 30. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego na terenie Miasta? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W dalszej części ankiety poruszono kwestie oferty usług społecznych świadczonych przez instytucje zlokalizowane na terenie Miasta. Wyniki badania wskazują, że zdecydowana większość mieszkańców (79,8%) deklaruje znajomość podmiotów świadczących wsparcie na terenie Rumi, co może świadczyć o skuteczności dotychczas podejmowanych działań promocyjnych. Wciąż jednak są osoby, które nie posiadają takiej wiedzy, co może ograniczać ich dostęp do wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

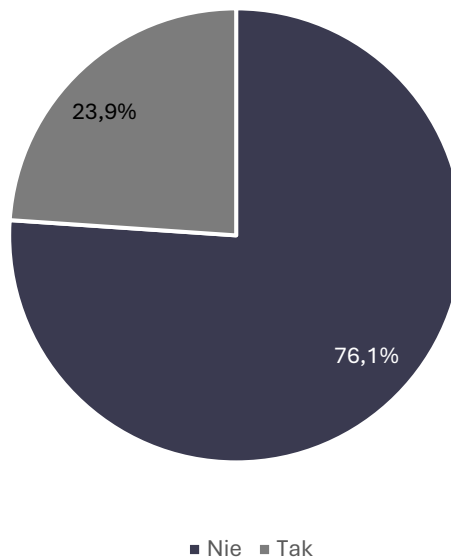
Wykres 31. Czy zna Pan/i instytucje świadczące pomoc społeczną w Mieście? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Respondenci zostali zapytani, czy kiedykolwiek korzystali z usług społecznych świadczonych na terenie Miasta. Taką odpowiedź wskazało 23,9% ankietowanych, czyli prawie co czwarty uczestnik badania. Zdecydowana większość, 76,1% respondentów, zadeklarowała, że nie korzystała z usług społecznych.

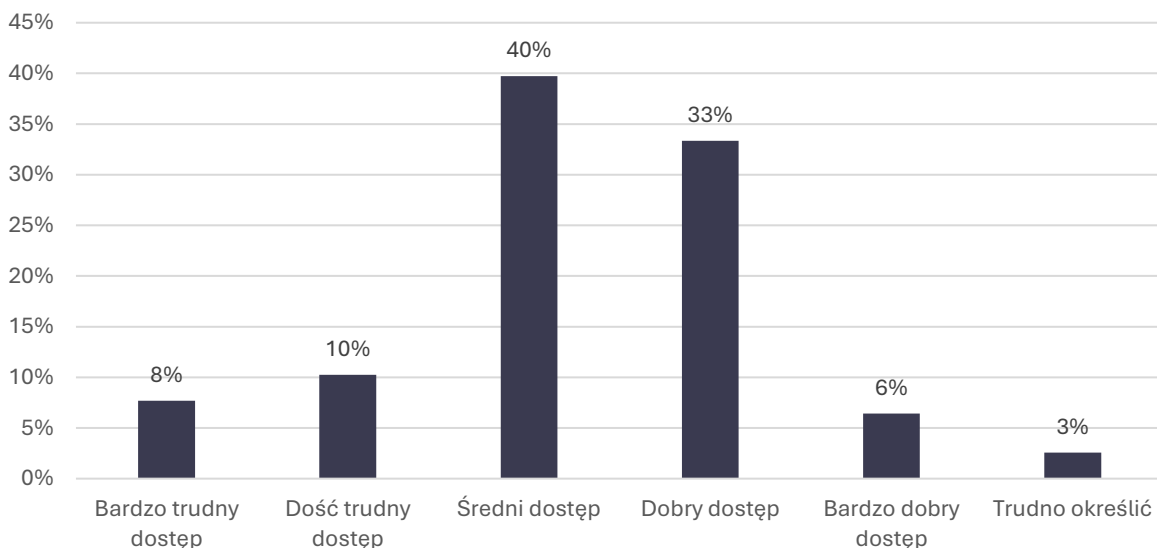
Wykres 32. Czy kiedykolwiek korzystał/a Pan/i z usług społecznych w Mieście? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Na kolejne pytania odpowiadali jedynie ankietowani, którzy zadeklarowali, że korzystali z usług społecznych świadczonych na terenie Miasta. Ocena dostępności tych usług była zróżnicowana. Najwięcej respondentów wskazało na odpowiedź „średni dostęp” – 40%. Kolejna duża grupa oceniła dostęp pozytywnie, 33% określiło go jako „dobry”, a 6% jako „bardzo dobry”. Jednocześnie 18% ankietowanych wskazało na trudności w dostępie, w tym 8% na „bardzo trudny” i 10% na „dość trudny”, a 3% miało trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 33. Jak ocenia Pan/i dostępność usług społecznych w Mieście? [%]

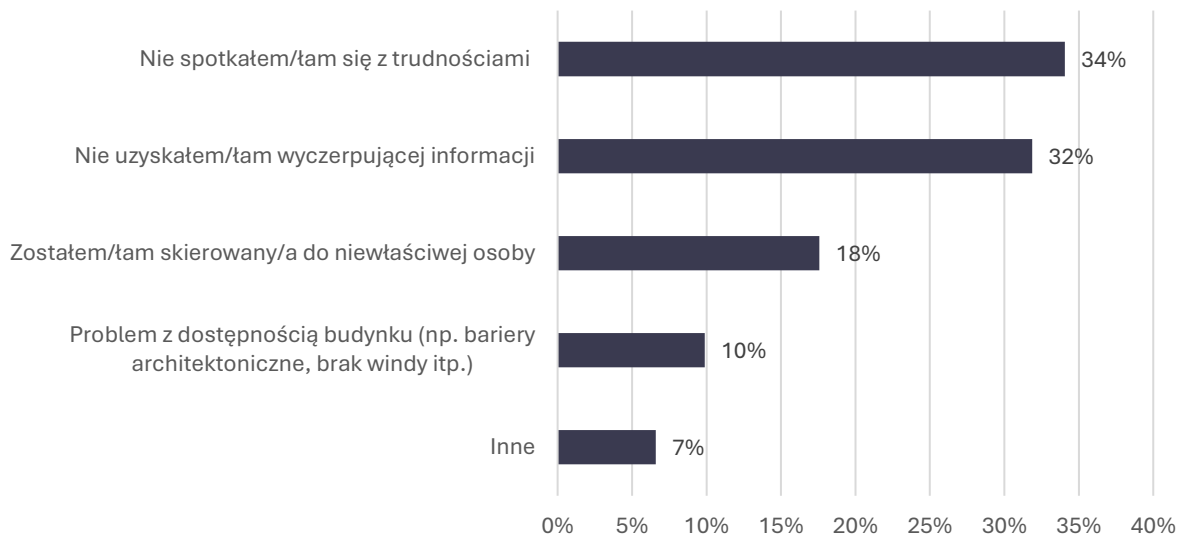

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym uczestników poproszono o wskazanie trudności ograniczających dostęp do usług społecznych w Gminie. Największa grupa respondentów,

34%, zadeklarowała, że nie napotkała żadnych problemów. Jednocześnie 32% badanych zwróciło uwagę na brak możliwości uzyskania wyczerpujących informacji, a 18% wskazało na sytuacje, w których zostali skierowani do niewłaściwej osoby. Dodatkowo 10% respondentów podkreśliło problem związany z dostępnością samego budynku.

Wykres 34. Czy i jakie trudności spotkał/a Pan/i przy korzystaniu z usług społecznych? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W następnej części ankiety poproszono respondentów o wskazanie przykładów działań, które ich zdaniem mogłyby przyczynić się do poprawy dostępności usług na terenie Rumi. Celem pytania było zebranie opinii mieszkańców na temat możliwych rozwiązań i inicjatyw, które ułatwiłyby korzystanie z dostępnych form wsparcia. Uzyskane odpowiedzi uszeregowano i przypisano do głównych obszarów, jakich dotyczyły.

Według uczestników badania poprawa dostępności usług społecznych powinna obejmować przede wszystkim lepszy dostęp do informacji – poprzez czytelne strony internetowe, jasne komunikaty, akcje informacyjne czy wykorzystanie mediów społecznościowych. Ważnym obszarem wskazywanym przez mieszkańców była także komunikacja i transport lokalny, w tym zwiększenie liczby dostępnych autobusów, lepsze połączenia i likwidacja barier architektonicznych utrudniających dostęp do budynków instytucji. W odpowiedziach powtarzały się również postulaty związane z funkcjonowaniem instytucji – zwiększeniem liczby pracowników, poprawą kompetencji i życzliwości kadr, zmniejszeniem biurokracji, wydłużeniem godzin pracy instytucji oraz rozszerzeniem oferty bezpłatnych usług, takich jak poradnictwo psychologiczne czy zajęcia dla dzieci i młodzieży.

Tabela 25. Co mogłoby poprawić dostępność i/lub jakość usług społecznych w Pana/i opinii?

Obszar	Propozycje ankietowanych
Dostęp do informacji	Czytelne strony internetowe
	Jasne komunikaty
	Akcje informacyjne
	Wykorzystanie mediów społecznościowych
Usprawnienie komunikacji i transportu lokalnego	zwiększenie liczby dostępnych autobusów
	lepsze połączenia komunikacyjne
	likwidacja barier architektonicznych utrudniających dostęp do budynków instytucji
Poprawa funkcjonowania instytucji	zwiększenie liczby pracowników
	poprawa kompetencji i życzliwości kadr
	zmniejszenie biurokracji
	wydłużenie godzin pracy instytucji
	rozszerzenie oferty bezpłatnych usług, takich jak poradnictwo psychologiczne czy zajęcia dla dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W dalszej części ankiety poruszono kwestie aktywności społecznej mieszkańców Gminy. Respondenci wskazywali formy działań, w które dotychczas się angażowali. Najwięcej wskazań dotyczyło pomocy sąsiedzkiej lub nieformalnej (29% wszystkich odpowiedzi). Na drugim miejscu znalazły się wolontariat oraz brak udziału w żadnej formie aktywności społecznej (po 15% wskazań). Kolejne miejsca zajęły: udział w działaniach organizacji pozarządowych (13%), organizowanie lub współorganizowanie wydarzeń lokalnych (11%) oraz udział w inicjatywach obywatelskich, np. konsultacjach społecznych (11%). Członkostwo w klubach czy kołach zainteresowań uzyskało 5% wskazań, natomiast inne formy aktywności pojawiały się sporadycznie.

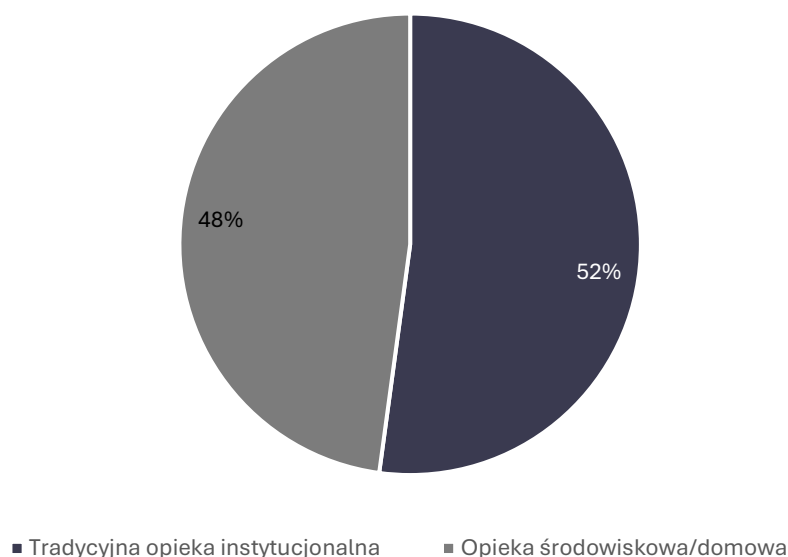
Wykres 35. Jakie formy aktywności społecznej Pan/i podejmował/a? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W ramach przeprowadzonych badań mieszkańców zapytano o preferowaną formę wsparcia społecznego. Celem było poznanie oczekiwań wobec dostępnych form pomocy i dostosowanie działań do realnych potrzeb lokalnej społeczności. Odpowiedzi ankietowanych rozłożyły się dość równomiernie – 52,1% wskazań dotyczyło tradycyjnej opieki instytucjonalnej, natomiast 47,9% opieki środowiskowej lub domowej. Wyniki pokazują, że wśród mieszkańców nie ma jednoznacznej przewagi preferencji, co podkreśla potrzebę rozwijania obu form wsparcia.

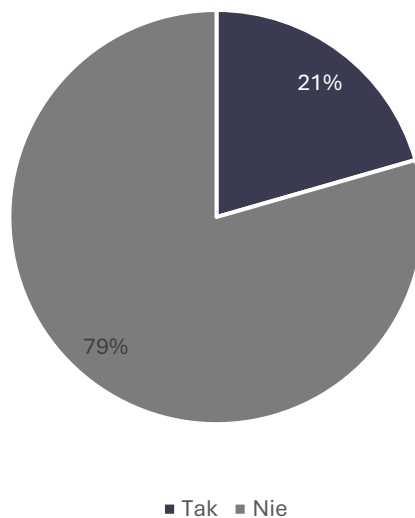
Wykres 36. W jakiej formie preferowałby/aby Pan/i otrzymywać pomoc? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W badaniu zapytano mieszkańców o znajomość idei deinstytucjonalizacji usług społecznych. Zdecydowana większość respondentów, 79,4%, zadeklarowała, że nie spotkała się wcześniej z tym pojęciem, natomiast 20,6% wskazało, że je zna. Wynik ten pokazuje, że świadomość społeczna w tym zakresie jest nadal niska i wymaga dalszej promocji oraz działań informacyjnych.

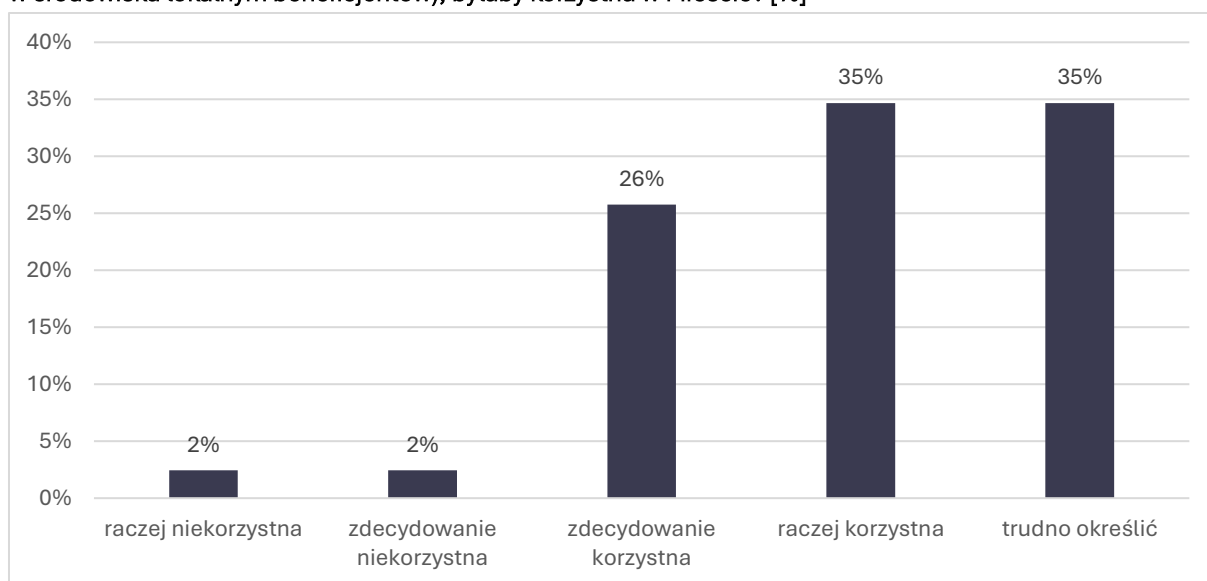
Wykres 37. Czy słyszał/a Pan/Pani o idei deinstytucjonalizacji usług społecznych? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W badaniu zapytano mieszkańców o ocenę potencjalnych korzyści wynikających z deinstytucjonalizacji usług społecznych, rozumianej jako przeniesienie wsparcia z instytucji do środowiska lokalnego beneficjentów. Ponad 60% wskazań miało charakter pozytywny – 26% respondentów uznało deinstytucjonalizację za zdecydowanie korzystną, a 35% za raczej korzystną. Jednocześnie 35% badanych nie miało jednoznacznej opinii, a odpowiedzi negatywne stanowiły jedynie niewielki odsetek wszystkich wskazań (po 2% dla opcji „raczej niekorzystna” i „zdecydowanie niekorzystna”).

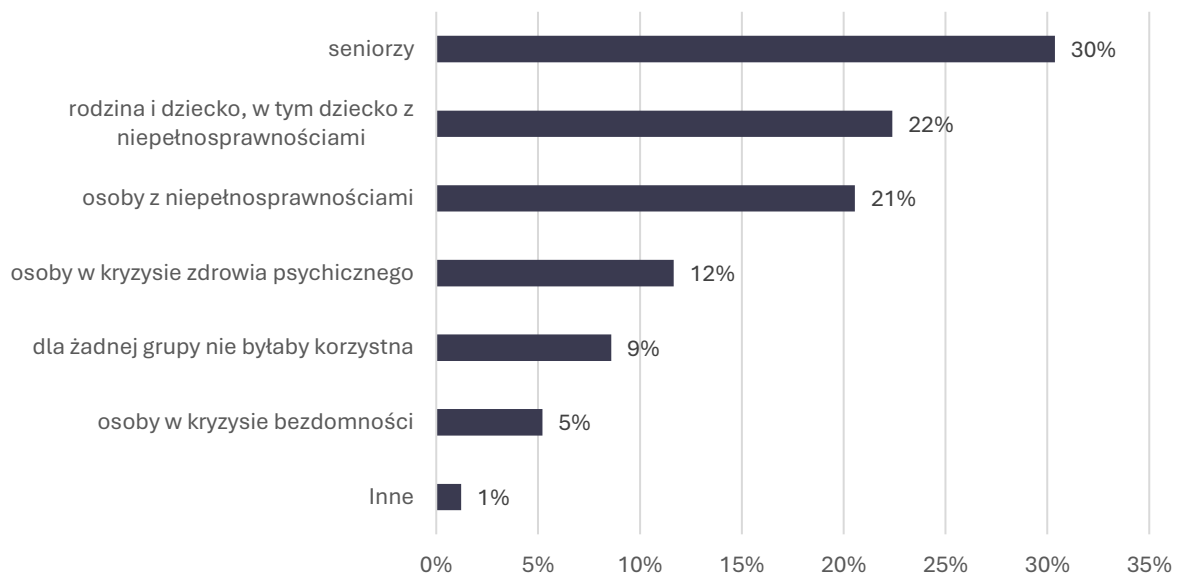
Wykres 38. Czy uważa Pan/Pani, że deinstytucjonalizacji (tj. przeniesienie usług realizowanych dla osób potrzebujących wsparcia z ośrodków, instytucji lub domów pomocy na bardziej indywidualne formy wsparcia w środowisku lokalnym beneficjentów), byłaby korzystna w Mieście? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W badaniu zapytano mieszkańców, dla których grup społecznych deinstytucjonalizacja usług byłaby najbardziej korzystna i efektywna. Najwięcej wskazań dotyczyło seniorów (30% odpowiedzi). Na drugim miejscu znalazły się rodziny i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami (22%), a następnie osoby z niepełnosprawnościami (21%). Kolejne grupy wskazywane przez respondentów to osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (12%) oraz osoby w kryzysie bezdomności (5%). Prawie 9% ankietowanych uznało, że deinstytucjonalizacja nie byłaby korzystna dla żadnej z grup, a około 1% wskazało inne odpowiedzi.

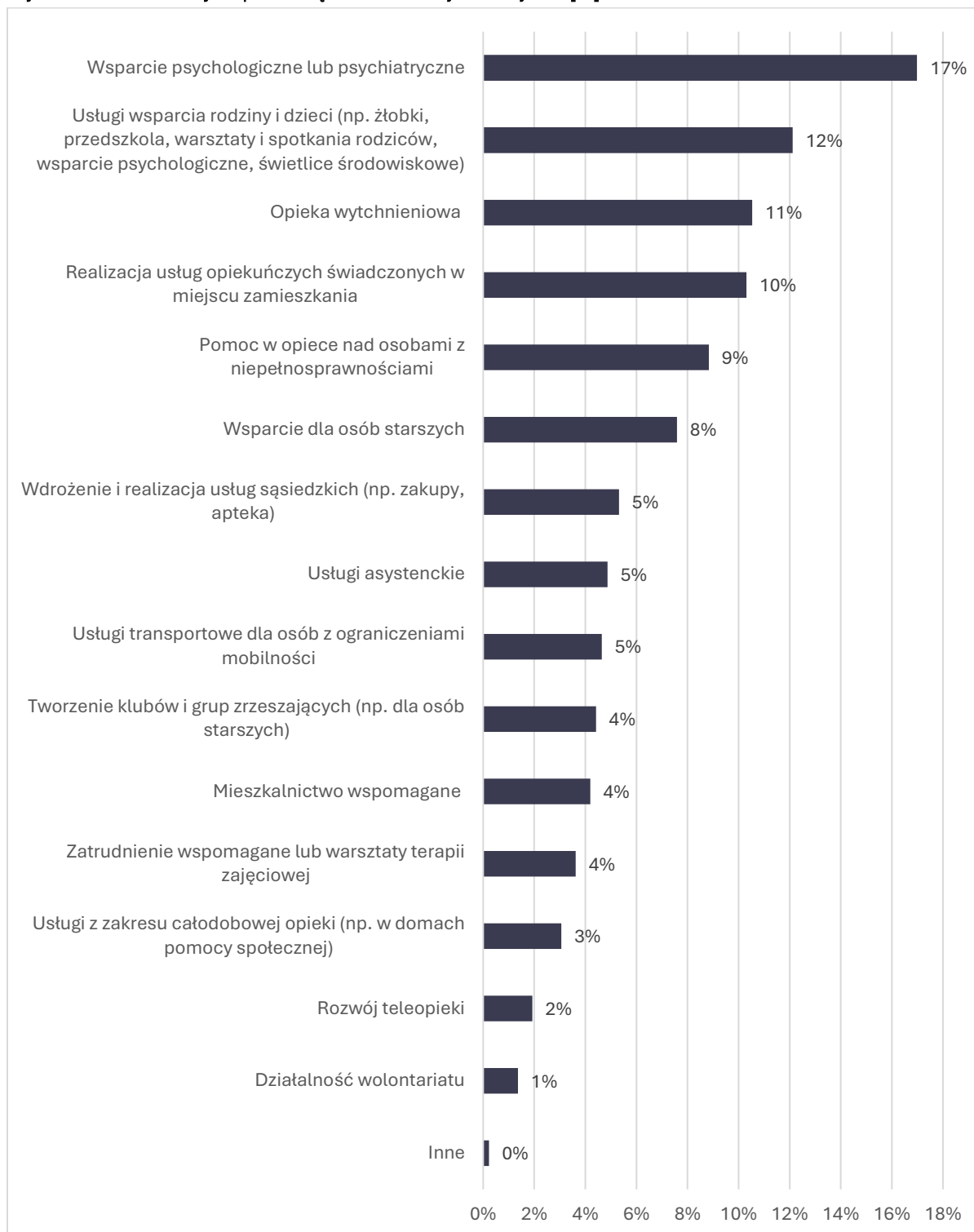
Wykres 39. Dla której z poniższych grup deinstytucjonalizacji byłaby najbardziej korzystna i najbardziej efektywna? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Analiza wyników ankiety pozwala wskazać kluczowe formy wsparcia z perspektywy mieszkańców. Respondenci podkreślili przede wszystkim istotę wsparcia psychologicznego oraz psychiatrycznego (17% wszystkich odpowiedzi). Zwrócono również uwagę na konieczność zapewnienia usług wsparcia rodziny i dzieci, czyli np. żłobków, przedszkoli, świetlic środowiskowych (12%) oraz zapewnienie opieki wytchnieniowej (11%). W dalszej kolejności wskazywano na realizację usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania (10%), jak i pomoc w opiece nad osobami z niepełnosprawnościami (9%). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 40. Jakie formy wsparcia są dla Pana/i najistotniejsze? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

W badaniu mieszkańcy Miasta wskazali, że samorząd powinien w najbliższym czasie skoncentrować się przede wszystkim na zwiększeniu dostępu do specjalistycznych usług zdrowotnych i opiekuńczych (18%) oraz na tworzeniu warunków do powstawania nowych miejsc pracy (14%). Ważnymi obszarami były także likwidacja barier architektonicznych (11%) i wykorzystanie dostępnej bazy lokalowej na nowe inwestycje społeczne (10%).

W dalszej kolejności pojawiały się propozycje takie jak ograniczenie dostępności do alkoholu, tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, a także zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy.

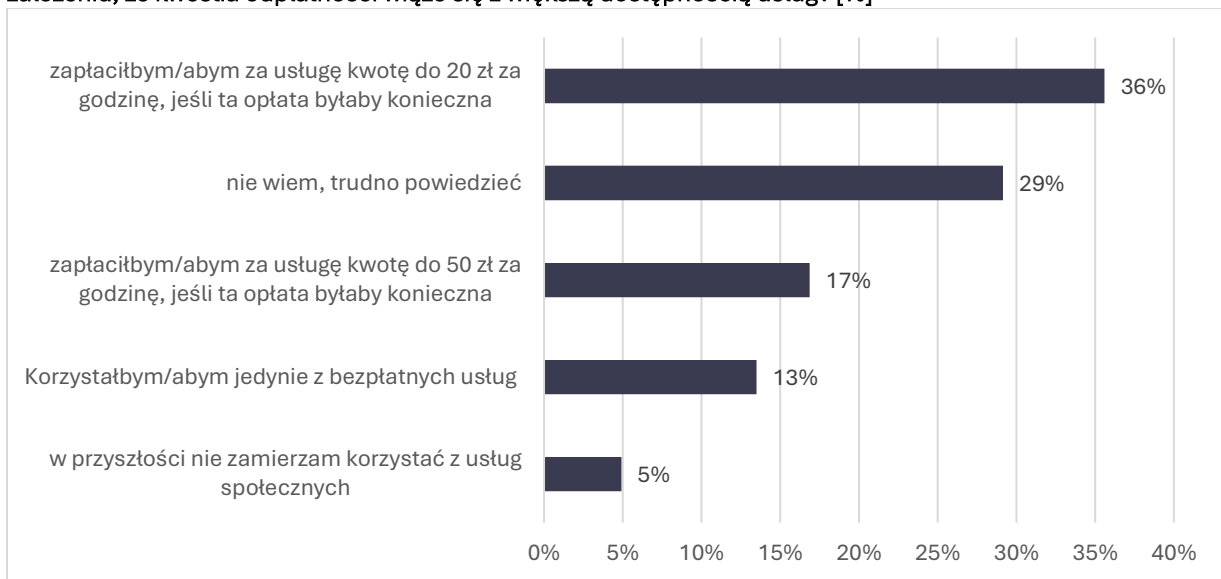
Wykres 41. Jakie działania Pana/i zdaniem powinien podjąć samorząd, aby ograniczyć obszary problemów społecznych? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Jedno z ostatnich pytań zawartych w ankiecie dotyczyło gotowości mieszkańców do korzystania z odpłatnych usług społecznych. Odpowiedzi udzielone przez respondentów wskazują, że 53% z nich byłoby skłonnych ponieść opłaty za usługi, gdyby skutkowało to ich lepszą dostępnością, z kolei 13% ankietowanych zadeklarowało, że korzystałoby jedynie z tych usług, które byłyby bezpłatne. Około 5% uczestników badania nie planuje w przyszłości korzystać z usług publicznych, natomiast pozostałe 29% nie potrafiło jednoznacznie ustosunkować się do tej kwestii.

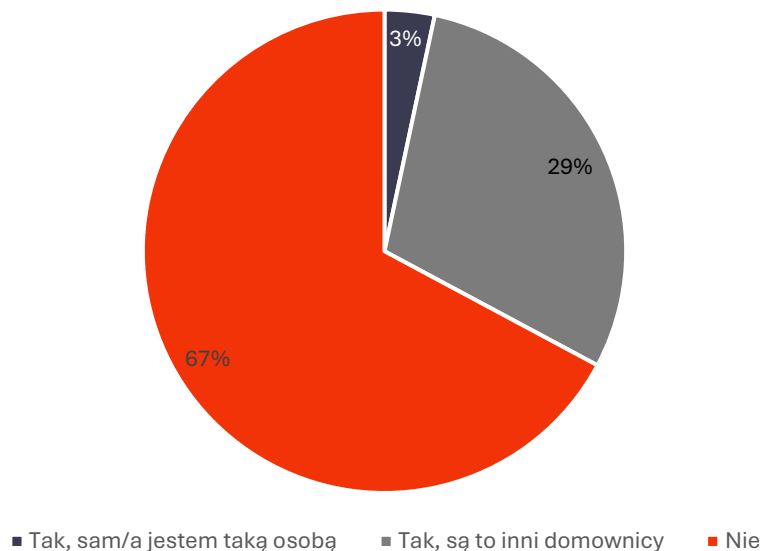
Wykres 42. Czy zdecydowałby/aby się Pan/i na korzystanie z odpłatnych usług społecznych w przyszłości, przy założeniu, że kwestia odpłatności wiąże się z większą dostępnością usług? [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Mieszkańców zapytano również, czy w ich gospodarstwie domowym znajdują się osoby wymagające wsparcia w postaci usług społecznych świadczonych w miejscu zamieszkania, np. ze względu na wiek, stan zdrowia czy niepełnosprawność. Uzyskane odpowiedzi pokazały, że niemal co trzecie gospodarstwo domowe (32%) zgłasza potrzebę zapewnienia opieki lub wsparcia dla przynajmniej jednego członka rodziny.

Wykres 43. Czy w Pana/i gospodarstwie domowym znajdują się osoby wymagające wsparcia w postaci usług społecznych świadczonych w miejscu zamieszkania? [%]

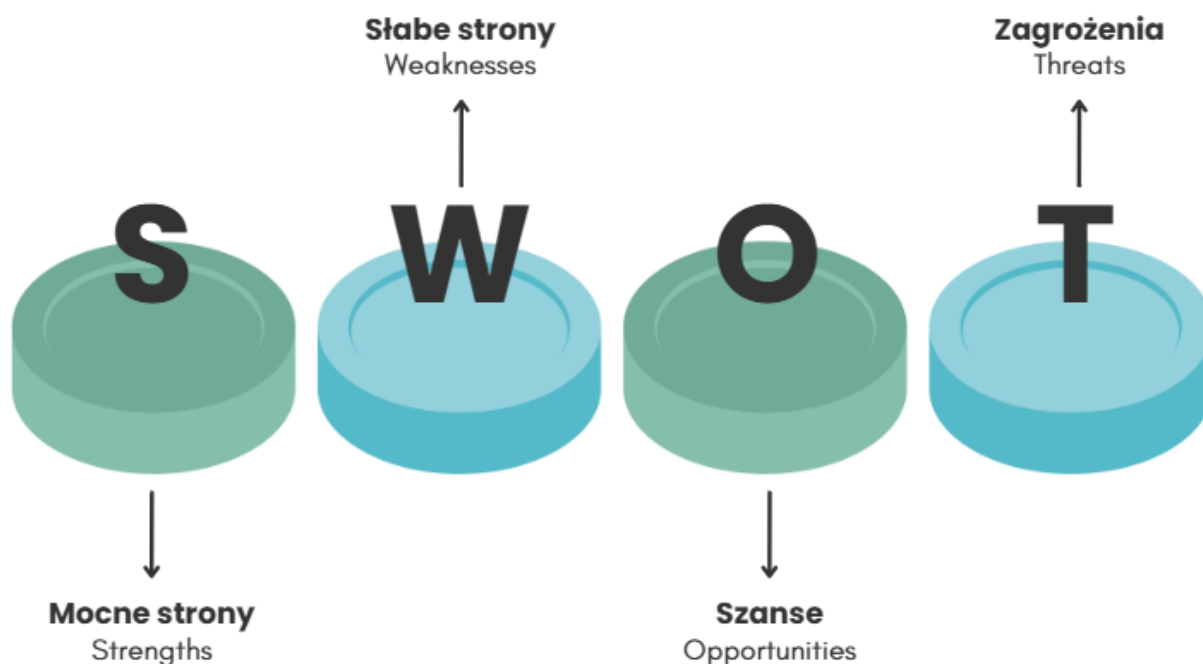

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wnioski

Aby skutecznie zaplanować przechodzenie od opieki instytucjonalnej do wsparcia środowiskowego, niezbędne jest dogłębne zrozumienie zarówno wewnętrznych uwarunkowań systemu wsparcia, jak i czynników zewnętrznych wpływających na możliwość jego transformacji. W tym celu posłużono się klasyczną analizą SWOT, która pozwala na uporządkowanie kluczowych informacji w czterech kategoriach.

Rycina 2. Schemat analizy SWOT

Źródło: opracowanie własne.

Analiza ta stanowi istotny element diagnozy i pozwala na całościową ocenę gotowości lokalnych struktur do wdrożenia deinstytucjonalizacji. Z jednej strony uwzględnia istniejące zasoby, a z drugiej identyfikuje bariery i ryzyka, które mogą wpłynąć na tempo i jakość procesu.

Tabela 26. Mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w zakresie usług społecznych

Mocne strony	Słabe strony
Dogodne położenie komunikacyjne w sąsiedztwie Trójmiasta – możliwość codziennego korzystania z miejsc pracy, edukacji i oferty kulturalnej metropolii, co podnosi atrakcyjność życia w mieście. Rozwinięta sieć transportu kolejowego i drogowego – ułatwiony dostęp mieszkańców do usług wyższego rzędu, uczelni i szpitali w aglomeracji.	Starzenie się społeczeństwa – wzrost potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej, usług opiekuńczych i działań integracyjnych dla seniorów. Ograniczona dostępność pomocy psychologicznej i psychiatrycznej – długie kolejki do specjalistów, brak wystarczającej liczby terapeutów i psychiatrów dziecięcych, co powoduje narastanie nierozwiązanych

Stabilny wzrost liczby mieszkańców dzięki migracji – napływ nowych osób wzmacniający różnorodność społeczną i zwiększający potencjał wspólnoty lokalnej. Wysoki poziom przedsiębiorczości – szeroka oferta usług i handlu odpowiadająca na codzienne potrzeby mieszkańców i tworząca miejsca pracy. Zróżnicowana gospodarka lokalna – bezpieczeństwo społeczne dzięki mniejszej zależności od jednej branży i możliwość zatrudnienia w różnych sektorach. Dobrze rozwinięta sieć szkół i przedszkoli – łatwiejszy dostęp do edukacji i integracja dzieci w lokalnym środowisku. Bogata oferta zajęć kulturalnych i sportowych – integracja mieszkańców, budowanie więzi międzypokoleniowych i promowanie zdrowego stylu życia. Aktywne organizacje pozarządowe i podmioty społeczne – współtworzenie oferty wsparcia i działań integracyjnych, co zwiększa spójność lokalnej wspólnoty. Bliskość lasów i terenów zielonych – możliwość codziennej rekreacji, odpoczynku i poprawy dobrostanu psychicznego mieszkańców.	problemów emocjonalnych, depresji i zaburzeń lękowych wśród mieszkańców. Ujemny przyrost naturalny – malejąca liczba dzieci w szkołach i presja na dostosowanie oferty edukacyjnej oraz działań prorodzinnych. Niewystarczająca liczba miejsc w żłobkach – trudności w łączeniu pracy zawodowej z opieką nad małymi dziećmi, szczególnie dla młodych rodzin. Trudniejszy dostęp do lekarzy specjalistów – wydłużone oczekiwanie na leczenie, co obniża poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców. Problemy społeczne związane z uzależnieniami i przemocą – konieczność zwiększania działań profilaktycznych i systemów wsparcia rodzin. Wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej – obciążenie systemu opieki społecznej i wyzwania w zapewnieniu dzieciom stabilnych warunków rozwoju. Spadek liczby stypendiów socjalnych dla uczniów – ograniczenie wsparcia dla dzieci z rodzin w trudnej sytuacji i ryzyko nierówności edukacyjnych. Korki i duże natężenie ruchu drogowego – wydłużenie czasu dojazdu, stres i obniżenie poczucia komfortu życia w mieście. Niedobór asystentów rodziny – ograniczona możliwość indywidualnej pracy z rodzinami przeżywającymi kryzysy wychowawcze. Wrażliwość rynku pracy na zmiany gospodarcze – niepewność zatrudnienia i ryzyko zwiększonego korzystania z pomocy społecznej w okresach kryzysu.
Szanse	Zagrożenia
Możliwość korzystania z krajowych i unijnych funduszy na rozwój usług społecznych – szansa na tworzenie nowych form wsparcia dla seniorów, rodzin i osób z problemami zdrowia psychicznego.	Nasilające się procesy starzenia demograficznego – ryzyko przeciążenia systemu opieki zdrowotnej i społecznej oraz wzrost liczby samotnych seniorów wymagających wsparcia.

Rozwój programów zdrowotnych i profilaktycznych finansowanych zewnętrznie – możliwość zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Wzrost znaczenia polityki senioralnej w dokumentach krajowych i regionalnych – otwarcie dostępu do projektów poprawiających jakość życia osób starszych i ich aktywizację społeczną.

Dynamiczny rozwój organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej – poszerzanie oferty wsparcia dla grup zagrożonych wykluczeniem i lepsza współpraca z samorządem.

Rosnąca świadomość społeczna dotycząca zdrowia psychicznego – większa akceptacja dla działań profilaktycznych i terapeutycznych, co sprzyja rozwijaniu nowych usług i programów.

Rozszerzanie oferty edukacyjnej i wychowawczej w ramach konkursów grantowych – możliwość tworzenia programów przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i kryzysom emocjonalnym wśród dzieci i młodzieży.

Powiązanie z aglomeracją Trójmiasta i jej instytucjami – szansa na rozwijanie wspólnych projektów w zakresie zdrowia, edukacji i integracji społecznej.

Rosnące potrzeby w zakresie opieki psychologicznej i psychiatrycznej – brak wystarczającej liczby specjalistów grozi pogłębianiem problemów emocjonalnych i kryzysów społecznych.

Wzrost liczby osób doświadczających depresji i zaburzeń lękowych – obciążenie dla systemu pomocy społecznej oraz zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym.

Nasilanie się problemów uzależnień i przemocy domowej – wzrost zapotrzebowania na interwencje kryzysowe i programy wsparcia, przy ograniczonych zasobach kadrowych.

Ryzyko niewystarczającego wykorzystania dostępnych środków zewnętrznych – utrata możliwości rozwoju lokalnych usług społecznych, jeśli zabraknie skutecznego przygotowania projektów.

Pogłębiające się różnice społeczne między mieszkańcami – ryzyko marginalizacji grup w trudnej sytuacji materialnej i ograniczonej mobilności społecznej.

Utrzymujący się wysoki poziom stresu związanego z korkami i urbanizacją – negatywny wpływ na zdrowie psychiczne mieszkańców i obniżenie jakości życia w mieście.

Źródło: opracowanie własne.

Rekomendacje

W oparciu o przeprowadzoną analizę SWOT, opracowano zestaw rekomendacji, które odpowiadają na zidentyfikowane potrzeby, bariery i potencjały Miasta Rumia. Proponowane kierunki działań uwzględniają wykorzystanie istniejących mocnych stron oraz dostępnych szans rozwojowych, przy jednoczesnym niwelowaniu słabości i minimalizowaniu zagrożeń. Rekomendacje wskazują działania, które mogą być wdrażane w perspektywie krótko- i długoterminowej.

1. **Rozszerzanie wiedzy mieszkańców o usługach społecznych i zdrowotnych** – konieczne jest prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia (opiekuńczych, psychologicznych, dla seniorów). Należy wykorzystywać różnorodne kanały komunikacji – m.in. media społecznościowe, stronę Miasta, plakaty w przestrzeni publicznej, lokalne wydarzenia oraz współpracę z ze stowarzyszeniami.
2. **Rozwój usług środowiskowych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami** – zaleca się zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, psychologicznych, asystenckich i terapeutycznych, świadczonych w miejscu zamieszkania. Ważne jest rozwijanie usług mobilnych, takich jak domowa fizjoterapia, poradnictwo psychologiczne, interwencja kryzysowa czy usługi typu „złota rączka”.
3. **Rozbudowa systemu wsparcia dziennego** – istotne jest rozwijanie domów dziennego pobytu, klubów seniora, usług sąsiedzkich, teleopieki i opieki wytchnieniowej. Działania te powinny sprzyjać integracji, aktywności i poprawie jakości życia osób starszych.
4. **Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i psychiatrycznej** – należy dążyć do rozszerzania sieci specjalistów (psychologów, terapeutów, psychiatrów dziecięcych) poprzez wykorzystanie funduszy krajowych i unijnych. Ważne jest uruchomienie programów profilaktycznych w szkołach i rozwój punktów wsparcia dla młodzieży w kryzysie.
5. **Rozwój systemu wsparcia rodzin** – wskazane jest zwiększenie liczby asystentów rodziny, prowadzenie warsztatów wychowawczych dla rodziców oraz rozwijanie oferty usług terapeutycznych. Szczególną uwagę należy poświęcić rodzinom zagrożonym przemocą i uzależnieniami.
6. **Promowanie rodzin wspierających i pieczy zastępczej** – rekomenduje się wprowadzenie działań informacyjno-rekrutacyjnych, szkoleniowych i merytorycznych dla mieszkańców zainteresowanych pełnieniem roli rodzin wspierających.
7. **Rozwój transportu wspieranego i likwidacja barier architektonicznych** – aby umożliwić równy dostęp do usług osobom z ograniczoną mobilnością, konieczne jest uruchomienie specjalistycznych przewozów do placówek zdrowia i opieki oraz dostosowanie budynków użyteczności publicznej.
8. **Rozwijanie oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowej** – istotne jest rozszerzanie oferty dla dzieci, młodzieży i seniorów, aby przeciwdziałać izolacji społecznej. Można tu wykorzystywać potencjał instytucji kultury, szkół oraz organizacji pozarządowych.
9. **Wspieranie lokalnego wolontariatu i ekonomii społecznej** – należy rozwijać działania promujące wolontariat międzypokoleniowy i pomoc sąsiedzką, wspierać NGO w tworzeniu usług społecznych oraz wzmacniać poczucie wspólnotowości.
10. **Stworzenie systemu koordynacji usług społecznych** – rekomenduje się powołanie Centrum Usług Społecznych lub utworzenie platformy informacyjnej o dostępnych

usługach. Pozwoli to mieszkańcom łatwiej odnaleźć wsparcie, a instytucjom lepiej koordynować działania.

11. **Aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych** – konieczne jest rozwijanie strategii aplikowania o fundusze unijne i krajowe, w tym w ramach EFS+, FERS i programów regionalnych. Priorytetem powinny być projekty skierowane do seniorów, rodzin w kryzysie oraz osób wymagających pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.
12. **Profilaktyka i edukacja społeczna** – działania profilaktyczne powinny łączyć edukację zdrowotną z przeciwdziałaniem uzależnieniom, przemocy, depresji i izolacji społecznej. Kluczowe jest wzmacnianie kompetencji społecznych dzieci, młodzieży i dorosłych.
13. **Wprowadzenie usług wytchnieniowych dla opiekunów** – należy wdrażać rozwiązania umożliwiające czasowe odciążenie opiekunów osób zależnych, np. w formie krótkoterminowej opieki domowej lub wsparcia sąsiedzkiego.
14. **Aktywizacja i integracja seniorów** – rozwój oferty społeczno-edukacyjnej obejmującej szkolenia cyfrowe, zajęcia integracyjne i działania międzypokoleniowe. Celem jest przeciwdziałanie samotności i zapewnienie pełniejszego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym.

Część programowa

Część programowa Planu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji dla Miasta Rumi na lata 2025-2030 stanowi jego kluczowy element i zawiera konkretne propozycje rozwiązań zmierzających do odejścia od modelu opieki instytucjonalnej na rzecz rozwoju zindywidualizowanych, elastycznych i dostępnych w środowisku form wsparcia. Oparta jest na wynikach przeprowadzonej diagnozy, a także na obowiązujących standardach w zakresie tworzenia tego typu dokumentów.

Zakładane cele i działania w zakresie rozwoju usług społecznych w Mieście Rumia

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały cele główne i operacyjne w zakresie każdego ze sformułowanych obszarów wsparcia. Dla każdego z celów zaplanowano zestaw działań, uwzględniający potrzeby różnych grup odbiorców, w tym: osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin oraz dzieci i młodzieży oraz osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Tabela 27. Cele ogólne dla Planu w podziale na cztery obszary

Cel ogólny 1	Silna wspólnota obywatelska i rodzina jako fundament lokalnego rozwoju
Cel ogólny 2	Bezpieczne i aktywne życie seniorów w lokalnej społeczności
Cel ogólny 3	Niezależność i pełne uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami
Cel ogólny 4	Środowiskowe wsparcie dla osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne.

Cel I: Silna wspólnota obywatelska i rodzina jako fundament lokalnego rozwoju

Rodzina odgrywa kluczową rolę w wychowaniu, socjalizacji i kształtowaniu wartości młodego pokolenia, a jednocześnie stanowi podstawowe środowisko wsparcia emocjonalnego i materialnego dla swoich członków. Współczesne rodziny w Rumi mierzą się jednak z różnorodnymi wyzwaniami – od trudności ekonomicznych i problemów wychowawczych, po kryzysy związane z przemocą domową i uzależnieniami.

Szczególnego znaczenia nabiera potrzeba wzmocnienia systemowego wsparcia dla rodzin, tak aby mogły skutecznie pełnić swoje funkcje opiekuńczo-wychowawcze i przeciwdziałać sytuacjom prowadzącym do wykluczenia społecznego. Rozwój usług środowiskowych i poradnictwa specjalistycznego, budowanie sieci placówek wsparcia dziennego oraz prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych pozwoli na stworzenie stabilnego otoczenia dla dzieci i młodzieży.

Równocześnie niezbędne jest kompleksowe podejście do zjawiska przemocy w rodzinie oraz problemów uzależnień – zarówno w wymiarze prewencyjnym, jak i interwencyjnym. Wymaga to rozwiniętej współpracy między instytucjami samorządowymi, placówkami ochrony zdrowia, policją, szkołami i organizacjami pozarządowymi, które wspólnie tworzą system wsparcia dla osób doświadczających kryzysu.

Budowanie kapitału społecznego w Rumi powinno również obejmować rozwój postaw obywatelskich i partycypacyjnych mieszkańców. Aktywne uczestnictwo w życiu publicznym, wolontariat i budżet obywatelski stanowią narzędzia, które zwiększają poczucie sprawczości i odpowiedzialności za wspólnotę lokalną, a w konsekwencji wzmacniają więzi społeczne i solidarność międzypokoleniową.

Cel szczegółowy 1.1. Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Działania:

- Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny, obejmującego wsparcie asystentów rodziny, poradnictwo specjalistyczne oraz kontrakty socjalne.
- Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, oferujących zajęcia edukacyjne, terapeutyczne i integracyjne.
- Inicjowanie i rozwijanie lokalnych punktów informacyjno-konsultacyjnych, zapewniających rodzinom dostęp do pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej.
- Organizacja działań profilaktycznych i edukacyjnych wspierających rodziców w budowaniu prawidłowych relacji wychowawczych.
- Rozwijanie oferty czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez warsztaty, zajęcia sportowe i kulturalne.

Realizatorzy: Gmina Miejska Rumia – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi, placówki oświatowe.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, parafie, lokalne instytucje kultury.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
- Liczba placówek wsparcia dziennego działających na terenie gminy.
- Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.
- Liczba warsztatów i programów edukacyjnych dla rodziców.
- Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach dodatkowych i integracyjnych.

Cel szczegółowy 1.2. Przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom

Działania:

- Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.
- Wzmacnianie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych poprzez rozwój współpracy służb oraz skuteczne wdrażanie procedury „Niebieskiej Karty”.
- Organizacja kampanii społecznych i działań edukacyjnych poświęconych przeciwdziałaniu przemocy, uzależnieniom i cyberprzemocy.
- Rozwijanie oferty grup wsparcia oraz programów terapeutycznych i reintegracyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- Ułatwienie mieszkańcom dostępu do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego w sytuacjach kryzysowych.

Realizatorzy: Urząd Miasta Rumi – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rumi, Zespół Interdyscyplinarny.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, Policja, placówki ochrony zdrowia, szkoły i placówki oświatowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”.
- Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Liczba kampanii społecznych i programów profilaktycznych.

- Liczba grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich bliskich.
- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.

Cel szczegółowy 1.3.: Rozwój postaw obywatelskich i partycypacyjnych mieszkańców

Działania:

- Podejmowanie systematycznych działań na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym prowadzenie konsultacji społecznych, spotkań otwartych i kampanii informacyjnych dotyczących najważniejszych decyzji podejmowanych w mieście.
- Kontynuacja i rozwój budżetu obywatelskiego jako narzędzia angażującego mieszkańców w planowanie lokalnych inwestycji i przedsięwzięć społecznych.
- Promowanie wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej, szczególnie wśród młodzieży i seniorów, w celu budowania solidarności międzypokoleniowej.
- Organizowanie warsztatów i szkoleń dla mieszkańców, poświęconych kształtowaniu kompetencji obywatelskich i rozwijaniu umiejętności współdecydowania

Realizatorzy: Gmina Miejska Rumia – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Partnerzy: Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego w Wejherowie, organizacje pozarządowe, lokalne instytucje kultury, szkoły i placówki oświatowe, społeczność lokalna.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba ogłoszonych i przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz innych form partycypacji.
- Liczba osób, które wzięły udział w konsultacjach społecznych i innych formach partycypacji.
- Liczba i nakład przygotowanych materiałów promocyjno-edukacyjnych.
- Liczba zorganizowanych warsztatów, konferencji i kampanii.

Cel II: Bezpieczne i aktywne życie seniorów w lokalnej społeczności

Proces starzenia się społeczeństwa jest jednym z głównych wyzwań demograficznych i społecznych w Rumi. Coraz większa liczba osób starszych oznacza konieczność dostosowania lokalnych usług społecznych do specyficznych potrzeb tej grupy mieszkańców. Seniorzy oczekują nie tylko bezpieczeństwa i dostępu do opieki zdrowotnej, lecz także możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, edukacyjnym i kulturalnym.

Celem strategicznym jest zapewnienie seniorom warunków do godnego, aktywnego i samodzielnego życia w środowisku lokalnym. Oznacza to rozwój usług opiekuńczych i zdrowotnych, w tym form środowiskowych takich jak teleopieka, usługi asystenckie czy wsparcie w miejscu zamieszkania. Równie ważne jest tworzenie przestrzeni do integracji społecznej i międzypokoleniowej oraz aktywizacji osób starszych poprzez edukację, kulturę i sport.

Ważnym aspektem polityki senioralnej jest także wspieranie rodzin i opiekunów osób starszych. Odpowiednio rozwinięte formy pomocy, takie jak opieka wytchnieniowa, poradnictwo czy szkolenia, pozwolą odciążyć opiekunów i zapewnić im niezbędne zaplecze w codziennych obowiązkach. Współpraca instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych, placówek zdrowotnych oraz środowisk senioralnych umożliwi budowanie spójnego systemu wsparcia, który ograniczy ryzyko izolacji i marginalizacji osób starszych.

Cel szczegółowy 2.1. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych i wspierających

Działania:

- Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych w miejscu zamieszkania seniora, dostosowanych do indywidualnych potrzeb.
- Wprowadzenie i rozwój usług teleopieki, umożliwiających stały monitoring stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych.
- Rozszerzenie oferty usług asystenckich, wspierających seniorów w codziennym funkcjonowaniu.
- Prowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych, obejmujących m.in. rehabilitację, konsultacje specjalistyczne oraz działania edukacyjne w zakresie zdrowego stylu życia.
- Zapewnienie seniorom ciepłych posiłków z dowozem do domu.

Realizatorzy: Gmina Miejska Rumia – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, Rumska Rada Seniorów, lokalne instytucje kultury.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
- Liczba osób objętych teleopieką.
- Liczba seniorów korzystających z usług asystenckich.
- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych.
- Liczba osób korzystających z posiłków dostarczanych do domu.

Cel szczegółowy 2.2. Przeciwdziałanie izolacji społecznej i promowanie aktywnej starości

Działania:

- Organizowanie zajęć edukacyjnych, rekreacyjnych i integracyjnych dla seniorów (np. warsztaty, spotkania klubowe, zajęcia sportowe i kulturalne).
- Wspieranie działalności Rumskiej Rady Seniorów i organizacji zrzeszających osoby starsze.
- Rozwój wolontariatu senioralnego i sąsiedzkiego, m.in. w formule „złotej rączki” czy pomocy międzypokoleniowej.
- Likwidacja barier architektonicznych i transportowych utrudniających seniorom udział w życiu społecznym.
- Realizacja programów edukacyjnych w szkołach promujących pozytywny obraz starości i integrację międzypokoleniową.

Realizatorzy: Gmina Miejska Rumia – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Partnerzy: Rumaska Rada Seniorów, Rumski Uniwersytet Trzeciego Wieku, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, lokalni przedsiębiorcy.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba zorganizowanych zajęć i wydarzeń integracyjnych.
- Liczba inicjatyw prowadzonych przez Rumską Radę Seniorów.
- Liczba wolontariuszy senioralnych i osób zaangażowanych w pomoc sąsiedzką.
- Liczba barier architektonicznych zlikwidowanych na terenie gminy.
- Liczba programów edukacyjnych realizowanych w szkołach.

Cel szczegółowy 2.3. Wsparcie dla opiekunów osób starszych

Działania:

- Organizacja usług opieki wytchnieniowej, pozwalających opiekunom na odpoczynek i regenerację.
- Świadczenie usług krótkoterminowej opieki dziennej lub całodobowej w instytucjach wspierających.
- Organizacja grup wsparcia oraz programów szkoleniowych i edukacyjnych dla opiekunów rodzinnych.
- Rozwój poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin opiekujących się osobami starszymi.
- Budowanie partnerstw między instytucjami i organizacjami wspierającymi opiekunów.

Realizatorzy: Gmina Miejska Rumia – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki ochrony zdrowia, parafie.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba osób objętych usługami opieki wytchnieniowej.
- Liczba zrealizowanych usług krótkoterminowej opieki dziennej i całodobowej.
- Liczba grup wsparcia i szkoleń dla opiekunów.
- Liczba rodzin korzystających z poradnictwa.
- Liczba instytucji i organizacji współpracujących w zakresie wsparcia opiekunów.

Cel III: Niezależność i pełne uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami

Osoby z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, przewlekłe chore, zagrożone ubóstwem czy bezdomnością stanowią grupy mieszkańców szczególnie narażone na marginalizację i ograniczone uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. W Rumi, podobnie jak w innych miastach, konieczne jest prowadzenie działań zmierzających do wyrównywania szans, zapewnienia niezależności i wspierania aktywności społecznej oraz zawodowej tych osób.

Kluczowe znaczenie ma dostęp do usług wspierających samodzielność – od rehabilitacji i terapii, przez asystenturę i opiekę w miejscu zamieszkania, aż po działania integracyjne i doradcze. Deinstytucjonalizacja w tym obszarze zakłada odejście od modelu opieki zamkniętej na rzecz elastycznych, środowiskowych form wsparcia, które umożliwią osobom potrzebującym pozostanie w społeczności lokalnej.

Równocześnie należy rozwijać programy reintegracji społecznej i zawodowej, które pozwolą osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem powrócić na rynek pracy i aktywnie uczestniczyć w życiu wspólnoty. Szczególnie istotne jest przeciwdziałanie stereotypom i stygmatyzacji, które często stanowią dodatkową barierę dla osób z niepełnosprawnościami i grup defaworyzowanych.

Tylko dzięki ścisłej współpracy instytucji samorządowych, placówek oświatowych, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców i społeczności możliwe będzie stworzenie spójnego systemu wsparcia, który zapewni równość szans i bezpieczeństwo socjalne dla wszystkich mieszkańców Rumi.

Cel szczegółowy 3.1. Zapewnienie dostępu do usług wspierających niezależne życie osób z niepełnosprawnościami

Działania:

- Rozwój usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami, wspierających codzienne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.
- Zapewnienie usług specjalistycznych, takich jak mobilna rehabilitacja, wsparcie psychologiczne i logopedyczne.
- Rozwój opieki wytchnieniowej dla rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami.
- Likwidacja barier architektonicznych i transportowych utrudniających osobom z niepełnosprawnościami dostęp do usług i przestrzeni publicznej.
- Zapewnienie dostępu do ciepłych posiłków i podstawowych usług socjalnych w formule środowiskowej.

Realizatorzy: Gmina Miejska Rumia – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia i rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba osób korzystających z usług asystenckich.
- Liczba zrealizowanych usług rehabilitacyjnych i terapeutycznych.
- Liczba rodzin objętych usługami opieki wytchnieniowej.
- Liczba barier architektonicznych i transportowych zlikwidowanych w mieście.
- Liczba osób korzystających z usług dostarczania posiłków.

Cel szczegółowy 3.2. Wsparcie aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem

Działania:

- Organizacja programów reintegracji społecznej i zawodowej dla osób bezrobotnych, chorych przewlekłe i zagrożonych bezdomnością.
- Prowadzenie szkoleń zawodowych oraz programów aktywizacji dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy.
- Rozwój doradztwa edukacyjnego i zawodowego dla osób młodych i dorosłych z grup zagrożonych wykluczeniem.
- Wsparcie inicjatyw integracyjnych, takich jak kluby samopomocy, grupy wsparcia czy wydarzenia kulturalne dostępne dla wszystkich mieszkańców.
- Prowadzenie kampanii społecznych i edukacyjnych na rzecz zmiany postaw wobec osób z niepełnosprawnościami i grup defaworyzowanych.

Realizatorzy: Gmina Miejska Rumia – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi, Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, lokalni przedsiębiorcy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, ośrodki wsparcia.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba osób uczestniczących w programach reintegracji społecznej i zawodowej.
- Liczba przeprowadzonych szkoleń i kursów aktywizacyjnych.
- Liczba osób objętych doradztwem zawodowym i edukacyjnym.
- Liczba zrealizowanych wydarzeń integracyjnych.
- Liczba kampanii społecznych i informacyjnych.

Cel szczegółowy 3.3. Rozwój form wsparcia mieszkaniowego i socjalnego

Działania:

- Tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób wychodzących z kryzysu bezdomności.
- Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem w uzyskaniu dostępu do świadczeń socjalnych i usług publicznych.
- Zapewnienie programów pomocy rzeczowej i finansowej dostosowanej do indywidualnych potrzeb rodzin i osób samotnych.
- Rozwój współpracy z noclegowniami i schroniskami działającymi poza granicami miasta.

Realizatorzy: Urząd Miasta Rumi – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, organizacje pozarządowe, schroniska i noclegownie, instytucje rządowe, lokalni przedsiębiorcy.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba mieszkań chronionych i wspomaganych utworzonych na terenie Miasta.
- Liczba osób objętych pomocą socjalną.
- Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy rzeczowej.
- Liczba instytucji współpracujących w zakresie wsparcia mieszkaniowego.

Cel IV: Środowiskowe wsparcie dla osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego

Zdrowie psychiczne stanowi nieodłączny element dobrostanu człowieka i wpływa na zdolność do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym. Współczesne tempo życia, presja społeczna, izolacja oraz doświadczenia kryzysowe sprawiają, że coraz więcej mieszkańców Rumi potrzebuje specjalistycznego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. Problemy te dotyczą zarówno dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych oraz seniorów.

Dotychczasowy system wsparcia psychicznego opierał się w dużej mierze na pomocy instytucjonalnej, co często prowadziło do izolacji osób zmagających się z kryzysem i utrudniało ich reintegrację społeczną. Dlatego kluczowym wyzwaniem jest rozwój lokalnych, środowiskowych form wsparcia, które pozwolą na szybkie reagowanie w sytuacjach kryzysowych, zapewnią dostęp do specjalistów w miejscu zamieszkania oraz umożliwią podtrzymywanie więzi społecznych.

Deinstytucjonalizacja w tym obszarze oznacza nie tylko rozwój punktów pierwszego kontaktu i usług mobilnych, lecz także tworzenie grup wsparcia, centrów aktywności, mieszkań wspomaganych oraz działań integracyjnych przeciwdziałających stygmatyzacji. Równolegle niezwykle ważne jest wspieranie rodzin i opiekunów osób zmagających się z problemami psychicznymi – ich rola w procesie wychodzenia z kryzysu jest kluczowa.

Dzięki współpracy gminy, MOPS-u, placówek oświatowych, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych możliwe jest stworzenie spójnego systemu środowiskowego wsparcia zdrowia psychicznego w Rumi.

Cel szczegółowy 4.1. Zapewnienie dostępu do wczesnej interwencji i kompleksowego wsparcia

Działania:

- Rozwój lokalnych punktów pierwszego kontaktu i poradnictwa psychologicznego dostępnego dla mieszkańców.
- Ułatwienie dzieciom i młodzieży dostępu do psychologa w szkołach, świetlicach i placówkach wsparcia dziennego.
- Organizowanie zajęć z udziałem specjalistów w zakresie zdrowia psychicznego w placówkach oświatowych.
- Wczesna diagnostyka i interwencja w przypadku zaburzeń rozwoju u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.
- Rozpowszechnianie informacji o dostępnych usługach i miejscach udzielających pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.

Realizatorzy: Urząd Miasta Rumi – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi, placówki oświatowe.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, instytucje kultury.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba punktów pierwszego kontaktu i poradnictwa psychologicznego.
- Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą psychologiczną w szkołach.
- Liczba zajęć i spotkań z psychologiem w placówkach edukacyjnych.
- Liczba przypadków wczesnej diagnostyki i interwencji u dzieci.
- Liczba materiałów informacyjnych o dostępnych formach wsparcia.

Cel szczegółowy 4.2. Rozwój środowiskowych form opieki i wsparcia

Działania:

- Tworzenie i rozwój lokalnych ośrodków wsparcia dla osób doświadczających kryzysów psychicznych.
- Wprowadzenie usług mobilnych, takich jak terapia domowa, poradnictwo czy dostarczanie leków.
- Rozwój alternatywnych form zamieszkania (mieszkania wspierane, chronione) dla osób z problemami psychicznymi.
- Rozwój usług asystenckich i opiekuńczych świadczonych w środowisku lokalnym.
- Ułatwienie dostępu do transportu specjalistycznego umożliwiającego udział w terapii i zajęciach integracyjnych.

Realizatorzy: Urząd Miasta Rumi – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, lokalne instytucje kultury.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba ośrodków wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym.
- Liczba osób objętych usługami mobilnymi.
- Liczba mieszkań wspieranych i chronionych dla osób z problemami psychicznymi.
- Liczba osób korzystających z usług asystenckich i opiekuńczych w środowisku.
- Liczba przejazdów zrealizowanych transportem specjalistycznym.

Cel szczegółowy 4.3. Wzmacnianie samodzielności i aktywności społecznej osób z trudnościami psychicznymi

Działania:

- Organizacja centrów aktywności i klubów samopomocy dla osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego.
- Rozwijanie grup wsparcia i warsztatów terapeutycznych wzmacniających kompetencje społeczne i komunikacyjne.
- Wspieranie osób w procesie reintegracji zawodowej poprzez doradztwo i programy aktywizacyjne.
- Prowadzenie kampanii społecznych przeciwdziałających stygmatyzacji i wykluczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Organizowanie wydarzeń integracyjnych, promujących otwartość i solidarność lokalnej społeczności.

Realizatorzy: Urząd Miasta Rumi – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi, Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie.

Partnerzy: Organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, instytucje kultury, lokalni przedsiębiorcy, media lokalne.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba centrów aktywności i klubów samopomocy.
- Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia i warsztatach terapeutycznych.
- Liczba osób objętych doradztwem i programami reintegracji zawodowej.
- Liczba kampanii społecznych dotyczących zdrowia psychicznego.
- Liczba wydarzeń integracyjnych z udziałem osób w kryzysie.

Cel szczegółowy 4.4. Wsparcie rodzin i opiekunów osób z trudnościami natury psychicznej

Działania:

- Organizacja grup wsparcia i programów edukacyjnych dla rodzin i opiekunów.
- Umożliwienie rodzinom dostępu do poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego.
- Organizacja szkoleń dla opiekunów, przygotowujących do lepszego radzenia sobie z wyzwaniami opieki.
- Prowadzenie działań informacyjnych o prawach osób z zaburzeniami psychicznymi i możliwościach uzyskania pomocy.
- Wspieranie integracji rodzin z lokalną społecznością w celu przeciwdziałania izolacji.

Realizatorzy: Urząd Miasta Rumi – Rada Miejska Rumi i Burmistrz Miasta Rumi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, społeczność lokalna.

Wskaźniki realizacji:

- Liczba grup wsparcia i programów edukacyjnych dla rodzin.
- Liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego i prawnego.
- Liczba szkoleń zorganizowanych dla opiekunów.
- Liczba kampanii i materiałów informacyjnych skierowanych do rodzin.
- Liczba inicjatyw integrujących rodziny z lokalną społecznością.

Zakładane rezultaty realizacji Planu

Proces deinstytucjonalizacji w Mieście Rumia zmierza do trwałej transformacji lokalnego systemu wsparcia społecznego – z instytucjonalnego na środowiskowy. Zakładane rezultaty obejmują zarówno zmiany strukturalne i organizacyjne, jak i efekty bezpośrednio odczuwalne przez mieszkańców. Stanowią one podstawę do monitorowania skuteczności podejmowanych działań oraz kierunkowskaz dla dalszego planowania polityki społecznej, odpowiadającej na rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej.

Realizacja Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi na lata 2025-2030 ma prowadzić do:

- zwiększenia dostępności usług środowiskowych, takich jak usługi opiekuńcze, asystenckie, terapeutyczne, rehabilitacyjne, mieszkaniowe i wspierające aktywność, świadczone w miejscu zamieszkania osoby lub w jej bezpośrednim otoczeniu;
- upowszechnienia usług opieki wytchnieniowej i krótkoterminowego wsparcia, zapewniających odpoczynek i odciążenie opiekunom rodzinnym osób zależnych;
- zwiększenia dostępności informacji o dostępnych usługach i formach wsparcia, z uwzględnieniem potrzeb osób starszych, z niepełnosprawnościami, z ograniczoną mobilnością i rodzin przeżywających trudności;
- poprawy koordynacji działań instytucji lokalnych poprzez wzmocnienie współpracy międzysektorowej, tworzenie lokalnych sieci wsparcia i rozważenie utworzenia Centrum Usług Społecznych;
- wzrostu jakości i efektywności pracy służb społecznych, dzięki systematycznemu podnoszeniu kwalifikacji kadr, wdrażaniu superwizji, zwiększaniu zatrudnienia asystentów i opiekunów środowiskowych;
- poprawy jakości życia osób objętych wsparciem, wyrażającej się zwiększoną samodzielnością, lepszym dostępem do usług, poczuciem bezpieczeństwa i większą możliwością podejmowania samodzielnych decyzji;
- większego zaangażowania osób korzystających z pomocy w życiu lokalnym, m.in. poprzez udział w działaniach integracyjnych, grupach samopomocowych, konsultacjach społecznych i wolontariacie;
- zwiększenia szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, w szczególności tych z rodzin dysfunkcyjnych, środowisk defaworyzowanych i z niepełnosprawnościami, poprzez rozwój wsparcia dziennego, zajęć terapeutycznych, wyrównawczych i doradztwa zawodowego;
- poprawy bezpieczeństwa rodzin i dzieci, poprzez skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej, rozwój pracy socjalnej oraz wzmocnienie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i procedury „Niebieskie Karty”;
- zwiększenia dostępności pomocy psychologicznej i wczesnej interwencji w kryzysach zdrowia psychicznego, szczególnie dla dzieci, młodzieży i ich rodzin;

- zmniejszenia liczby osób zależnych umieszczanych w placówkach całodobowych, poprzez rozwój lokalnych form opieki i wsparcia blisko miejsca zamieszkania;
- upowszechnienia środowiskowych form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, takich jak kluby samopomocy, grupy wsparcia, ośrodki środowiskowe, programy reintegracyjne i aktywizujące;
- rozwinięcia usług społecznych opartych na technologiach cyfrowych, w tym e-poradnictwa, teleopieki, mobilnych aplikacji wspierających samodzielność i komunikację osób z niepełnosprawnościami;
- zmniejszenia barier architektonicznych i komunikacyjnych, co umożliwi osobom starszym i z niepełnosprawnościami pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym;
- zwiększenia liczby działań o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i integracyjnym, realizowanych przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe we współpracy z lokalną społecznością;
- wzmocnienia roli rodziny jako naturalnego środowiska wychowawczego dziecka, poprzez rozwój poradnictwa, edukacji rodzinnej, pracy socjalnej oraz wsparcia rodzin zastępczych i wspierających.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Skuteczna realizacja Planu Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi na lata 2025-2030 wymaga zapewnienia stabilnych i zróżnicowanych źródeł finansowania, które umożliwią rozwój i utrzymanie wysokiej jakości usług. Ramy finansowe stanowią jeden z kluczowych filarów Planu, ponieważ determinują zarówno zakres możliwych działań, jak i tempo ich wdrażania.

Aby realnie oszacować przyszłe koszty, analizie poddano wysokość wydatków budżetowych przeznaczanych na działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2022-2024. Dane te pokazują znaczące wahania poziomu finansowania w zależności od udziału środków rządowych, samorządowych oraz unijnych.

W 2022 roku plan finansowy MOPS wynosił 75 698 326 zł, a wykonanie zamknęło się na poziomie 72 361 688 zł, w tym 64,5 mln zł pochodziło ze środków rządowych, 7,3 mln zł ze środków samorządowych, a 0,6 mln zł ze środków unijnych.

W 2023 roku plan finansowy uległ zmniejszeniu i wyniósł 47 128 153 zł, z czego zrealizowano 44 347 066 zł. Największy udział miały środki rządowe (33,0 mln zł), podczas gdy wydatki samorządowe osiągnęły 10,5 mln zł, a środki unijne – 0,8 mln zł. Spadek środków w porównaniu do 2022 roku nie wynikał jednak z ograniczenia lokalnych działań, lecz był konsekwencją przeniesienia wypłaty świadczenia wychowawczego 800+ na poziom centralny, do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie w tym okresie zauważalny był wyraźny wzrost udziału środków samorządowych w finansowaniu usług społecznych.

Rok 2024 przyniósł ponowny wzrost planu finansowego, który wyniósł 58 870 918 zł, a wykonanie 53 471 292 zł. W strukturze źródeł dominowały środki rządowe (41,1 mln zł) i samorządowe (12,3 mln zł), przy czym w tym roku nie odnotowano wydatków unijnych.

Tabela 28. Plan i wykonanie budżetu MOPS w Rumi w latach 2022-2024 (zł)

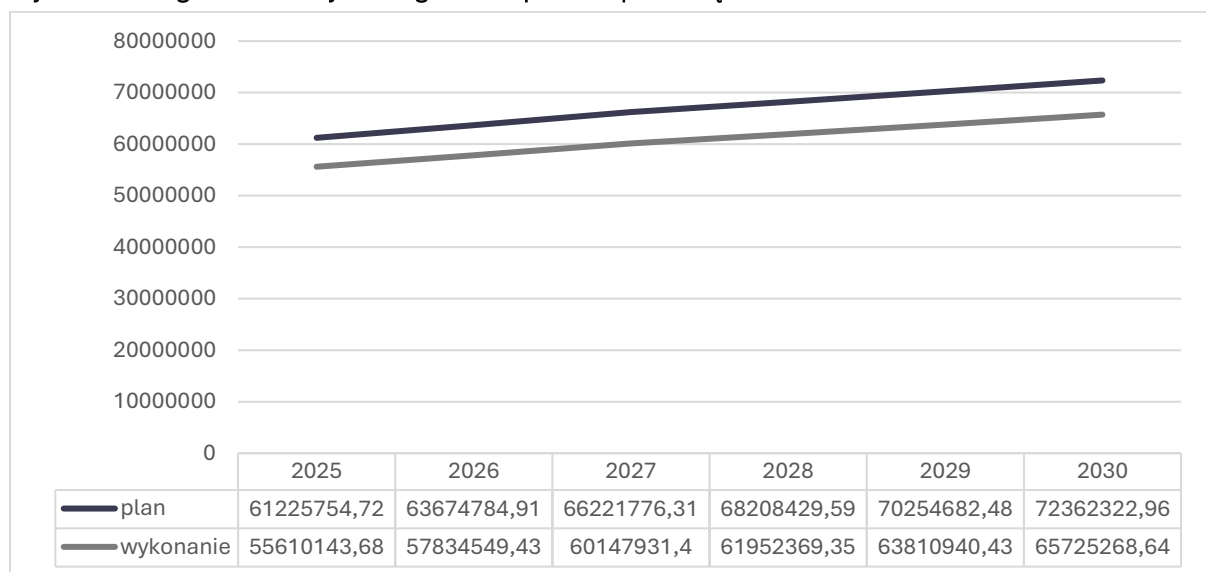
rodzaj środków	2022		2023		2024	
	plan	wykonanie	plan	wykonanie	plan	wykonanie
środki rządowe	-	64 461 062	34 036 701	33 034 599	45 438 645	41 128 481
środki samorządowe	-	7 258 798	12 161 191	10 476 613	13 432 273	12 342 811
środki unijne	-	641 828	930 261	835 852	0	0
razem	75 698 326	72 361 688	47 128 153	44 347 066	58 870 918	53 471 292

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z działalności MOPS za 2022, 2023 i 2024 rok.

Analiza wydatków pokazuje, że choć ogólna skala finansowania w badanym okresie ulegała wahaniom, to istotnie rosła rola środków samorządowych. W latach 2022-2024 wydatki własne Gminy na pomoc społeczną zwiększyły się łącznie o ponad 5 mln zł, co wskazuje na rosnące zaangażowanie lokalnego samorządu w rozwój i utrzymanie usług społecznych.

Na potrzeby planowania finansowego przyjęto, że w latach 2025-2030 wydatki na pomoc społeczną będą rosły w tempie zbliżonym do prognozowanej inflacji. Oznacza to wzrost na poziomie ok. 4% rocznie w latach 2025-2027, a następnie 3% rocznie w latach 2028-2030. Takie założenie pozwala lepiej odzwierciedlić zarówno przewidywane zmiany makroekonomiczne, jak i konieczność systematycznego zwiększania nakładów na lokalne usługi społeczne. Prognoza ta ma charakter orientacyjny i będzie podlegać corocznej aktualizacji w zależności od sytuacji budżetowej, kosztów świadczenia usług oraz zmian w systemie finansowania pomocy społecznej.

Wykres 44. Prognozowane wydatki ogółem na pomoc społeczną w Rumi w latach 2025-2030

Źródło: opracowanie własne.

Na tej podstawie można oszacować, że w całym okresie 2025-2030 łączna kwota wydatków na pomoc społeczną wyniesie ok. 365 mln zł, z czego zdecydowaną większość stanowić będą środki w budżecie MOPS.

Poza środkami własnymi budżetu Miasta, Plan zakłada wykorzystanie następujących źródeł finansowania:

- Środki krajowe, w tym dotacje celowe z budżetu państwa na rozwój usług społecznych i inwestycje infrastrukturalne,
- Fundusze europejskie, w szczególności z programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+),
- Programy rządowe i fundusze celowe, takie jak środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- Wkład własny beneficjentów i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych, wspólnot lokalnych i podmiotów ekonomii społecznej.

Analiza potwierdza, że stabilne finansowanie usług społecznych w Rumi będzie możliwe tylko przy jednoczesnym wykorzystaniu środków lokalnych, krajowych i unijnych, a także przy aktywnym zaangażowaniu partnerów społecznych. Takie podejście pozwoli nie tylko utrzymać dotychczasowy poziom wsparcia, lecz także rozwijać nowe formy pomocy odpowiadające na zmieniające się potrzeby mieszkańców.

System wdrażania

Skuteczność realizacji Planu deinstytucjonalizacji w dużej mierze zależy od dobrze zaplanowanego i zintegrowanego systemu wdrażania. System ten obejmuje strukturę organizacyjną, podział odpowiedzialności, mechanizmy zarządzania, monitorowania i ewaluacji, a także działania wspierające, takie jak komunikacja, szkolenia oraz współpraca międzysektorowa.

Za ogólną koordynację wdrażania Planu odpowiada Urząd Miasta Rumi oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi.

Rozwojowi i integracji usług społecznych na obszarze gminy ma służyć utworzenie na jej terenie Centrum Usług Społecznych, które będzie źródłem informacji o usługach społecznych a także koordynatorem oferowanych usług społecznych. Do zadań CUS będzie należało w szczególności zarządzanie wdrożeniem niniejszego Planu, uzgadnianie z partnerami potrzeb oraz zadań do realizacji, a także prowadzenie bieżącego monitoringu i ewaluacji działań.

Wdrożenie Planu będzie oparte na analizie poziomu realizacji celów przy użyciu przypisanych do nich wskaźników. Umożliwi to ocenę faktycznych postępów w zakresie rozwijania i świadczenia usług społecznych.

Plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji dla miasta Rumi na lata 2025-2030 uwzględni udział szerokiego grona interesariuszy – instytucji publicznych, organizacji

pozarządowych innych podmiotów prowadzących działania w obszarze polityki społecznej, a przede wszystkim mieszkańców Rumi, którzy stanowią główną grupę beneficjentów planowanych działań. Warunkiem skuteczności działania będzie efektywna współpraca i jasne mechanizmy koordynacji między wszystkimi zaangażowanymi stronami.

Monitoring i ewaluacja

Monitoring to systematyczne, regularne zbieranie, analizowanie i ocena informacji na temat przebiegu realizacji działań. Jego głównym celem jest bieżące śledzenie postępów, ocena skuteczności wdrażanych działań oraz podejmowanie decyzji korygujących, tak aby osiągnąć zakładane cele społeczne i zapewniać wysoką jakość usług.

Za monitoring wdrażania Planu Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi lata 2025-2030 odpowiadać będzie Koordynator ds. deinstytucjonalizacji lub Zespół powołany w strukturze JST, w którego skład wchodzić mogą przedstawiciele MOPS, Urzędu Miasta Rumi, partnerzy społeczni i instytucjonalni, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz osoby z doświadczeniem korzystania z usług.

Monitoring ma zapewniać przejrzystość i rozliczalność wobec interesariuszy oraz umożliwiać identyfikację barier i ryzyka w procesie wdrażania Planu. Będzie prowadzony poprzez analizę danych statystycznych i sporządzanie okresowych sprawozdań z realizacji zadań. Jego wyniki będą przedstawiane w formie corocznego Raportu i upubliczniane na stronie internetowej Miasta. Przydatny w procesie mierzenia postępów będzie zestaw wskaźników, które przypisano do celów szczegółowych i działań w części programowej niniejszego dokumentu.

Ewaluacja to proces oceny oddziaływań pod kątem ich skuteczności, efektywności, trafności i wpływu. Będzie prowadzona na dwóch poziomach:

- ewaluacja bieżąca – przeprowadzana raz do roku w formie wewnętrznego przeglądu realizacji Planu, służy do dostosowania działań do zmieniających się warunków i potrzeb,
- ewaluacja końcowa – przeprowadzona po zakończeniu realizacji Planu, tj. w 2030 roku. Obejmuje całościową ocenę skuteczności, trwałości i wpływu podejmowanych działań. Może być zlecona podmiotowi zewnętrznemu.

Wnioski i rekomendacje płynące z procesu ewaluacji będą stanowiły podstawę do bieżących korekt, aktualizacji Planu oraz planowania kolejnych etapów działań, tak by system wsparcia był jak najlepiej dostosowany do lokalnych potrzeb.

Podsumowanie

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi na lata 2025-2030 jest kluczowym krokiem w kierunku transformacji systemu opieki społecznej, który ma na celu przeniesienie wsparcia z instytucji zamkniętych do form usług świadczonych w najbliższym środowisku osób wymagających pomocy.

Celem planu jest przede wszystkim zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, zdrowotnych oraz wsparcia społecznego w codziennym życiu, a także umożliwienie beneficjentom, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rodzin w kryzysach, powrotu do samodzielności i aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie.

Plan ten jest dynamicznym i długofalowym procesem, który wymaga zaangażowania różnych podmiotów. Warto podkreślić, że skuteczna deinstytucjonalizacja wymaga również odpowiednich inwestycji w zasoby, zarówno ludzkie, jak i materialne, aby zapewnić efektywność i trwałość wprowadzanych zmian.

Plany działań na rzecz deinstytucjonalizacji oraz rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności powinny opierać się na informacjach zgromadzonych w trakcie oceny bieżącej sytuacji. Przeprowadzona diagnoza opracowana została z uwzględnieniem najważniejszych zasad prowadzenia analiz strategicznych. Jej celem było nie tylko zebranie danych statystycznych, ale przede wszystkim stworzenie wielowymiarowego i realistycznego obrazu lokalnej społeczności, uwzględniającego różnorodne perspektywy i potrzeby mieszkańców. Objęła szeroki zakres obszarów tematycznych: od demografii i edukacji, przez rynek pracy, kulturę, opiekę społeczną, aż po aktywność obywatelską, integrację społeczną i warunki życia mieszkańców. Dzięki temu możliwe było uchwycenie wzajemnych powiązań i zależności między poszczególnymi obszarami funkcjonowania Gminy.

Opracowanie uwzględnia zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe. Pozwoliło to nie tylko zidentyfikować konkretne problemy, ale także zrozumieć ich przyczyny i lokalne uwarunkowania. Diagnoza nie koncentruje się wyłącznie na deficytach, ale wskazuje także potencjały i zasoby społeczności.

W proces diagnozowania włączono mieszkańców. Przeprowadzono badanie ankietowe oraz konsultacje społeczne, podczas których lokalna społeczność mogła dzielić się swoimi opiniami, potrzebami i pomysłami. To podejście zwiększa trafność dokumentu i wzmacnia jego społeczny charakter.

Dzięki spełnieniu powyższych warunków przeprowadzona diagnoza stanowiła solidną podstawę do formułowania celów, działań i kierunków polityki społecznej i rozwojowej Miasta Rumia, adekwatnych do rzeczywistych wyzwań i zasobów lokalnych.

Spis rycin, tabel i wykresów

Spis rycin

Rycina 1. Położenie Miasta Rumi na tle powiatu wejherowskiego	7
Rycina 2. Schemat analizy SWOT	75

Spis tabel

Tabela 1. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2022-2024 [%]	10
Tabela 2. Współczynnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności w latach 2022-2024 [‰]	10
Tabela 3. Saldo migracji na 1 000 mieszkańców w latach 2022-2024 [‰]	11
Tabela 4. Liczba podmiotów REGON w podziale na sekcje PKD 2007	14
Tabela 5. Dane dotyczące przedszkoli i oddziałów przedszkolnych prowadzonych przez Miasto w latach 2021-2024	16
Tabela 6. Liczba wychowanków placówek oświatowych w 2024 roku	17
Tabela 7. Infrastruktura placówek oświatowych w 2024 roku	18
Tabela 8. Liczba etatów zatrudnionych nauczycieli wg stopnia awansu zawodowego w latach 2021-2024 w Mieście Rumia	18
Tabela 9. Liczba stypendystów i kwoty stypendiów przyznanych w Mieście Rumia w latach 2021-2024	19
Tabela 10. Liczba dzieci w prywatnych żłobkach działających na terenie Miasta w latach 2021-2024	20
Tabela 11. Organizacje pożytku publicznego najaktywniej współpracujące z Miastem Rumia	22
Tabela 12. Dane dotyczące współpracy Miasta Rumia z organizacjami pożytku publicznego	23
Tabela 13. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024	32
Tabela 14. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych wsparciem w latach 2022-2024	34
Tabela 15. Liczba dzieci z terenu Rumi przebywających w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności z tego tytułu w latach 2022-2024	35
Tabela 16. Liczba osób, które skorzystały ze świadczeń w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024	36
Tabela 17. Działalność ZI oraz grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024	36
Tabela 18. Procedura „Niebieskiej Karty” w latach 2022-2024	37
Tabela 19. Dane dotyczące podmiotów świadczących opiekę zdrowotną na terenie Rumi w latach 2022-2024	39
Tabela 20. Konsultacje w „Punkcie Konsultacyjnym” w 2023 i 2024 roku	40

Tabela 21. Liczb osób w DPS za które Miasto ponosiło odpłatność oraz kwoty przeznaczone na ten cel w latach 2022-2024	44
Tabela 22. Liczb beneficjentów usług opiekuńczych oraz kwoty przeznaczone na ten cel w latach 2022-2024	44
Tabela 23. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Rumi w latach 2021-2024 (%)	49
Tabela 24. Liczba przyznanych zasiłków i kwota przeznaczana na ten cel w latach 2022-2024	52
Tabela 25. Co mogłoby poprawić dostępność i/lub jakość usług społecznych w Pana/i opinii?	68
Tabela 26. Mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w zakresie usług społecznych ...	75
Tabela 27. Cele ogólne dla Planu w podziale na cztery obszary	80
Tabela 28. Plan i wykonanie budżetu MOPS w Rumi w latach 2022-2024 (zł)	96

Spis wykresów

Wykres 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w Mieście Rumia w latach 2020-2024	9
Wykres 2. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2022-2024	12
Wykres 3. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.	13
Wykres 4. Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON na 1 000 ludności w latach 2022-2024	13
Wykres 5. Główne powody udzielania pomocy społecznej w Rumi w 2024 roku	31
Wykres 6. Wskaźnik pracy socjalnej w latach 2022-2024	32
Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024	33
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2022-2024	38
Wykres 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024	42
Wykres 10. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Rumi w latach 2022-2024 [%]	42
Wykres 11. Liczb rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024	43
Wykres 12. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w Rumi i powiecie wejherowskim w latach 2022-2024 [%]	48
Wykres 13. Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Rumi w latach 2022-2024	49
Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2022-2024	50

Wykres 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2022-2024	51
Wykres 16. Członkowie grup artystycznych, w tym dzieci i młodzież szkolna na 1000 ludności w Rumi na tle powiatu wejherowskiego w latach 2022-2024	53
Wykres 17. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Rumi na tle powiatu wejherowskiego w latach 2022-2024	54
Wykres 18. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Rumia i powiecie wejherowskim w latach 2022-2024	55
Wykres 19. Wiek respondentów [%]	56
Wykres 20. Wykształcenie respondentów [%]	57
Wykres 21. Sytuacja zawodowa respondentów [%]	57
Wykres 22. Jak ocenia Pan/i aktualnie ogólne warunki życia mieszkańców Miasta? [%]	58
Wykres 23. Jak ocenia Pan/i poszczególne obszary życia w Mieście? [od 1 „bardzo dobre” do 5 „bardzo złe”]	59
Wykres 24. Jakie grupy są Pana/i zdaniem najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym w Mieście? [%]	60
Wykres 25. Jakich problemów według Pana/i najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnościami? [%]	61
Wykres 26. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/i za najważniejsze na terenie Miasta? [%]	61
Wykres 27. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy rodzin na terenie Miasta? [%]	62
Wykres 28. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/i za najważniejsze na terenie Gminy? [%]	63
Wykres 29. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób doświadczających kryzysu bezdomności na terenie Miasta? [%]	64
Wykres 30. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego na terenie Miasta? [%]	64
Wykres 31. Czy zna Pan/i instytucje świadczące pomoc społeczną w Mieście? [%]	65
Wykres 32. Czy kiedykolwiek korzystał/a Pan/i z usług społecznych w Mieście? [%]	66
Wykres 33. Jak ocenia Pan/i dostępność usług społecznych w Mieście? [%]	66
Wykres 34. Czy i jakie trudności spotkał/a Pan/i przy korzystaniu z usług społecznych? [%]	67
Wykres 35. Jakie formy aktywności społecznej Pan/i podejmował/a? [%]	68
Wykres 36. W jakiej formie preferowałby/aby Pan/i otrzymywać pomoc? [%]	69
Wykres 37. Czy słyszał/a Pan/Pani o idei deinstytucjonalizacji usług społecznych? [%]	70
Wykres 38. Czy uważa Pan/Pani, że deinstytucjonalizacji (tj. przeniesienie usług realizowanych dla osób potrzebujących wsparcia z ośrodków, instytucji lub domów pomocy na bardziej indywidualne formy wsparcia w środowisku lokalnym beneficjentów), byłaby korzystna w Mieście? [%]	70

Wykres 39. Dla której z poniższych grup deinstytucjonalizacji byłaby najbardziej korzystna i najbardziej efektywna? [%]	71
Wykres 40. Jakie formy wsparcia są dla Pana/i najistotniejsze? [%]	72
Wykres 41. Jakie działania Pana/i zdaniem powinien podjąć samorząd, aby ograniczyć obszary problemów społecznych? [%]	73
Wykres 42. Czy zdecydowałby/aby się Pan/i na korzystanie z odpłatnych usług społecznych w przyszłości, przy założeniu, że kwestia odpłatności wiąże się z większą dostępnością usług? [%]	74
Wykres 43. Czy w Pana/i gospodarstwie domowym znajdują się osoby wymagające wsparcia w postaci usług społecznych świadczonych w miejscu zamieszkania? [%]	74
Wykres 44. Prognozowane wydatki ogółem na pomoc społeczną w Rumi w latach 2025-2030	96

Uzasadnienie

Deinstytucjonalizacja to jeden z kluczowych kierunków współczesnej polityki społecznej, promowany zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym. Jej istotą jest przechodzenie od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w środowisku lokalnym, blisko miejsca zamieszkania osób wymagających wsparcia. Samorządy lokalne odgrywają w tym procesie szczególną rolę – to one znają najlepiej potrzeby swoich mieszkańców i są odpowiedzialne za kształtowanie lokalnych usług społecznych

Odpowiedzią Miasta Rumi na współczesne wyzwania w tym obszarze – takie jak starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zmiany na rynku pracy, nowe formy wykluczenia społecznego czy ryzyka związane z pandemią i zmianami klimatycznymi – jest opracowanie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi na lata 2025 - 2030. Dokument ten stanowi wyraz zaangażowania Miasta Rumi w rozwój nowoczesnych, zintegrowanych i dostępnych usług społecznych, odpowiadających realnym potrzebom mieszkańców.

Plan ma charakter strategiczny i operacyjny. W części diagnostycznej przedstawiono analizę sytuacji społecznej w mieście oraz funkcjonujących obecnie form wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb grup zagrożonych wykluczeniem. Część wdrożeniowa zawiera z kolei wyznaczone cele operacyjne, kierunki działań, oczekiwane rezultaty, wskaźniki realizacji, a także źródła finansowania i ramy organizacyjne niezbędne do skutecznego wdrożenia zaplanowanych rozwiązań.

Przyjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Rumi na lata 2025 – 2030, pozwoli nie tylko skutecznie rozwijać usługi społeczne, ale także aplikować o środki zewnętrzne na ich realizację – w tym z programów krajowych i funduszy europejskich nowej perspektywy finansowej.

W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Projekt uchwały przedkłada Burmistrz Miasta Rumi.